

Eerste wijziging Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029

Nota van Antwoord

Datum 19 juni 2019

Colofon

DGMI
Directie Duurzame Leefomgeving en Circulaire Economie
Rijnstraat 8, Den Haag

Versie Vastgesteld

Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029

- Het LAP is vastgesteld op 28 november 2017 en is op 28 december 2017 in werking getreden (Staatscourant 2017, nr. 68028).

Inhoud

1. Inleiding en leeswijzer	4
2. Enkele algemene aspecten	5
Inleiding	5
Wat is het LAP?	5
Totstandkoming van de eerste wijziging LAP	5
3. Hoofdpijnen van de inspraak en overige wijzigingen	6
Bijlage 2 Insprekers	10
Bijlage 3 Detailbeantwoording inspraakreacties	11
Bijlage 4 Overige wijzigingen	33

1. Inleiding en leeswijzer

De Wet milieubeheer en internationale regelgeving verplichten Nederland om periodiek een of meerdere afvalbeheerplannen op te stellen. Op 28 december 1017 is het Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029 (het derde LAP; verder LAP3) in werking getreden.

LAP3 wordt hierbij voor het eerst tussentijds gewijzigd (verder: eerste wijziging LAP). Het ontwerp van de eerste wijziging LAP heeft van 18 december 2018 tot en met 28 januari 2019 een openbare inspraakprocedure doorlopen. De inspraakperiode is op 17 december 2018 aangekondigd in de Staatscourant (Stcrt. 2016, 50423), de Volkskrant en het AD. In bijlage 1 is de tekst van de kennisgeving opgenomen.

Tijdens de inspraakperiode zijn van 15 insprekers reacties ontvangen. In bijlage2 is een overzicht van de insprekers gegeven.

In hoofdstuk 2 worden eerst enkele algemene aspecten rond de eerste wijziging LAP besproken. In hoofdstuk 3 van deze nota van antwoord zijn de hoofdlijnen van de inspraakreacties opgenomen.

De inspraakreacties van alle insprekers zijn samengevat in 88 vragen en opmerkingen. Deze zijn opgenomen in bijlage 3, waarin op elke samengevatte vraag/opmerking een antwoord wordt gegeven. Ook is aangegeven of de reacties leiden tot aanpassing van het ontwerp eerste wijziging LAP.

In bijlage 4 is een aantal overige wijzigingen meegenomen die het LAP aanpassen aan laatste jurisprudentie, aangepaste wetgeving of slechts tekstueel van aard zijn.

2. Enkele algemene aspecten

Inleiding

In deze Nota van Antwoord wordt aangegeven hoe met de inspraak op het ontwerp van de eerste wijziging LAP is omgegaan. Ook wordt in deze nota aangegeven hoe het ontwerp is aangepast en dus hoe het definitieve LAP3 er na de eerste wijziging uit ziet.

Wat is het LAP?

Het LAP is het algemene beleidskader voor afval en circulaire economie in Nederland. Het is de plek waar de beleidsambities rond de positie van afval in de circulaire economie is vastgelegd.

Nederland hecht grote waarde aan de transitie naar een circulaire economie. Om vanuit het Rijk deze transitie te faciliteren, is het Rijksbrede programma circulaire economie opgezet (CE-programma, Kamerstuk [32 852 en 33 043, nr. 33](#)). Dit programma bevat de activiteiten die Nederland gaat ondernemen op dat gebied en omvat de in de Europese beleidsagenda geformuleerde acties. Het LAP is één van de instrumenten om de ambities en resultaten van het CE-programma en de uitvoeringsprogramma's beleidsmatig vast te leggen, naar een brede praktijk te vertalen en via vergunningen te implementeren. In LAP3 komt de relatie tussen het stimuleren van de circulaire economie en het afvalbeleid in meerdere onderdelen aan bod. De doelstellingen van het LAP sluiten aan op de doelstellingen van het CE-programma. In de wet is vastgelegd dat ieder bestuursorgaan rekening moet houden met het LAP. Het LAP heeft als beleidsnota daarom een stevige positie. Het is hét kader voor de uitvoering van het afvalbeleid door het Rijk zelf en door de decentrale overheden.

Doorwerking van het LAP vindt vooral plaats via vergunningen voor het verwerken van afval, via toestemmingen voor in- en uitvoer van afval, maar bijvoorbeeld ook via de uitvoering van algemene regels en het uitzetten van afvalgerelateerde aanbestedingen.

Het LAP is ook een invulling van de Europeesrechtelijke verplichting dat Lidstaten een afvalbeheerplan moeten hebben.

Totstandkoming van de eerste wijziging LAP

Voor deze eerste wijziging LAP is een openbare inspraakprocedure doorlopen en is het ontwerp eerste wijziging LAP3 voorgelegd aan beide Kamers der Staten-Generaal. Deze procedure ligt wettelijk vast (Wm art. 10.9 lid 2).

Daarnaast is het ontwerp van de eerste wijziging LAP3 genotificeerd bij de Europese Commissie. Hierdoor zijn ook andere Lidstaten in de gelegenheid gesteld om op het concept LAP3 te reageren. Deze notificatie heeft niet tot reactie van de Commissie of één van de andere lidstaten.

3. Hoofdpijnen van de inspraak en overige wijzigingen

De inspraak op de eerste wijziging concentreerde zich op de volgende inhoudelijke punten uit de inspraaknotitie:

- Het invoegen van een nieuw hoofdstuk rond de Omgevingswet: hierop is vooral om verduidelijking gevraagd t.a.v. bevoegdheden, vrijheden daarbinnen en de wijze waarop de rijksoverheid borgt dat niet elke gemeente straks afwijkend beleid t.o.v. het LAP gaat voeren.
- Het beleid rond ZZS en de gehanteerde definitie van ZZS, maar ook hoe verwacht wordt dat afvalverwerkers weten welke ZZS of potentiële ZZS in afvalstoffen aanwezig zijn. Ook is gereageerd op tekst over de zorgplicht rond potentiële ZZS en hoe die in te vullen.
- De relatie tussen de wijzigingen in het sectorplan AVI-bodemas en de Green Deal: hier wordt een vermeende (en in ieder geval onbedoelde) afwijking gelezen tussen de gewijzigde inhoud van het sectorplan en de afspraken in de Green Deal.
- Zienswijzen over het sectorplan 'dakafval' gaan vooral in op onduidelijkheid van het waarom van de wijziging en ook op de formulering van de voorwaarden voor ontheffing op het stortverbod.
- De voorgestelde minimumstandaard voor luiers: insprekers maken vooral bezwaar of, stellen vooral vragen over, een nog niet afgerond referentiedocument dat onderdeel wordt van de minimumstandaard. Ook is kritiek op het feit dat de minimumstandaard onvoldoende rekening zou houden met de 'inhoud' van de luier en de ontwikkelingen in de markt richting biobased-luiers en ander luierontwerp.

Veel inspraak had echter ook het kenmerk van algemene vragen over keuzes die bijvoorbeeld in wet- en regelgeving zijn gemaakt en die in het LAP slechts worden toegelicht. Het betreft bijvoorbeeld passages m.b.t. de bevoegdheidsverdelingen binnen de Omgevingswet en het feit dat de bevoegdheid voor 'verbranden in de open lucht' en 'op of in de bodem brengen' op gemeentelijk niveau komen te liggen. Deze zienswijzen zijn zeker interessant om kennis van te nemen, maar zijn wettelijk bepaald en kunnen niet middels het LAP gewijzigd worden. Deze zienswijzen zijn dan ook op die wijze van een antwoord voorzien.

Een aantal zienswijzen die zijn ingebracht had geen betrekking op voorgestelde wijzigingen maar ging in op niet gewijzigde onderdelen van het LAP. Een voorbeeld is een zienswijze die vraagt om een integrale benadering van ZZS, potentiële ZZS én opkomende stoffen (samen zorgstoffen) naar alle milieucompartmenten lucht, water én afval om het beleid hanteerbaar te maken voor de individuele afvalverwerker. Een andere zienswijze houdt een betoog over o.a. het ZZS beleid algemeen, en of dit (en ook het hele LAP) niet in strijd is met het Unierecht.

Hoewel begrijpelijk dat de mogelijkheid tot inspraak ook voor het inbrengen van deze algemene zienswijzen wordt aangegrepen, wordt in de nota van antwoord (conform de te volgen procedure) niet inhoudelijk ingegaan op andere punten dan inspraak op feitelijk voorgestelde wijzigingen.

Partijen die hun visie op het LAP, daarin gemaakte keuzes, of mogelijkheden om het LAP beter te maken willen delen, kunnen deze inbrengen separaat van een LAP-wijziging, via hun vertegenwoordiger in de begeleidingscommissie LAP (zie voor de samenstelling hiervan: www.LAP3.nl). Vragen ter verduidelijking van wat in het LAP is beschreven kunnen worden gesteld via afvalbeheer@rws.nl.

Tot slot bevat deze nota van antwoord in bijlage 4 een beperkt aantal ambtshalve wijzigingen. Soms betreft het een kleine omissie zonder veel inhoudelijk consequenties en in andere gevallen betreft het bijvoorbeeld

aanpassing van het LAP aan veranderde regelgeving. Een belangrijke ambtshalve wijziging die wordt doorgevoerd is de aanpassing van het beleid in het LAP over 'opvulling' vs. 'bergen in de diepe ondergrond' (en de export daartoe) als gevolg van de uitspraak van de Raad van State¹ inzake de overbrenging van vlieggas van Twence en de interpretatie hierin van de rechter van het begrip 'opvulling' uit de nieuwe kaderrichtlijn. Deze aanpassing wordt ambtshalve doorgevoerd omdat bij de uitvoering van het afvalbeleid altijd met jurisprudentie rekening moet worden gehouden. Inspraak op aanpassing van het LAP naar aanleiding van jurisprudentie heeft geen zin omdat het laatste woord in dat geval aan de rechter is. Deze wijziging kan daarom ambtshalve worden doorgevoerd.

In bijlage 3 is de detailbeantwoording van alle ingebrachte zienswijzen opgenomen.

¹ ABRvS 27 december 2018, ECLI:NL:RVS:2018:4206.

Bijlage 1 Kennisgeving inspraak

De onderstaande kennisgeving is op 17 december 2018 geplaatst in de Staatscourant (Stcrt. 2018, 71107) en een identieke tekst is verschenen in de Volkskrant en het Algemeen Dagblad.

STAATSCOURANT

Nr. 71107

17 december
2018

Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.

Kennisgeving eerste wijziging van het Landelijk Afvalbeheerplan 2017–2029, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Van dinsdag 18 december 2018 t/m maandag 28 januari 2019 kunt u een zienswijze geven over het ontwerp van de eerste wijziging van het derde Landelijk Afvalbeheerplan (verder: LAP3). In deze kennisgeving leest u hoe u dat kunt doen.

LAP3 is door de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat op 28 november 2017 vastgesteld en op 28 december 2017 in werking getreden. In LAP3 wordt het afvalbeheerbeleid voor de periode 2017 tot en met 2023 vastgelegd, met een doorkijk tot 2029. Inmiddels is er een wijziging op LAP3 en deze eerste wijziging bestaat uit:

- het in lijn brengen van LAP3 met nieuwe Europese regelgeving;
- het toevoegen van een kader voor bevoegde gezagen in voorbereiding op de Omgevingswet;
- het wegnemen van knelpunten uit de uitvoeringspraktijk;
- het verbeteren van de leesbaarheid.

Uw zienswijze is welkom

Een zienswijze indienen kan op 3 manieren. U ontvangt altijd een ontvangstbevestiging.

Let op: vanaf 18 december 2018 kunt u een zienswijze indienen.

Digitaal

Bij voorkeur ontvangen wij uw zienswijze via: www.lap3.nl. U kunt op deze website het zienswijzenformulier gebruiken.

Mondeling

Hiervoor kunt u een afspraak maken via de helpdesk afvalbeheer van Rijkswaterstaat, bereikbaar op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur, telefoon 088 797 71 02, kies optie 3.

Let op! Maak uw afspraak tijdig, de mondelinge zienswijze dient ook binnen de inspraaktermijn plaats te vinden.

Post

Directie Participatie
Postbus 30316, 2500 GH Den Haag
Graag vermelden: 'eerste wijziging LAP3'.

Stukken bekijken

Alle documenten staan vanaf 18 december 2018 op www.lap3.nl. Op papier kunt u de stukken van dinsdag 18 december 2018 t/m maandag 28 januari 2019 tijdens reguliere openingstijden bekijken op de volgende locaties:

- **Rijkswaterstaat**
Griffioenlaan 2, 3526 LA Utrecht. Alleen op afspraak, te maken op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur, telefoon 088 797 71 02, kies optie 3.)
- **Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat**

Rijnstraat 8, 2515 XP Den Haag.
(Alleen op afspraak, telefoon 070 456 89 99.)

Vervolg

Wat gebeurt er met uw zienswijze?

De Staatssecretaris betreft de zienswijzen bij de verdere besluitvorming. Op iedere zienswijze wordt een reactie gegeven in de Nota van Antwoord. Deze kunt u dan, samen met de definitieve versie van de wijziging van LAP3 inzien op www.lap3.nl.
Indieners van een zienswijze krijgen hierover automatisch bericht.

Informatie

Meer informatie over het Landelijk Afvalbeheerplan vindt u op: www.lap3.nl.

Voor vragen over het project kunt u terecht bij de helpdesk afvalbeheer van Rijkswaterstaat, bereikbaar op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur, telefoon 088 797 71 02, kies optie 3.

Met vragen over de procedure kunt u terecht bij de Directie Participatie van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, telefoon 070 456 89 99.

Bijlage 2 Insprekers

In onderstaande tabel zijn de insprekers opgenomen.

Nr.	Inspreker	Inspraaknr. IenW
1.	Suikerunie	61712692
2.	ARN BV	61769554
3.	Waterschap Brabantse Delta	61916951
4.	RUD Zuid Limburg	62130832
5.	NRK Recycling	62150830
6.	NRK Verpakkingen	62150942
7.	Provincie Groningen	62198872
8.	Afvalverwerking Stainkoeln	62200991
9.	ATM (mede namens Renewi, Reym B.V. en CFS B.V.)	62202744
10.	Elsinga	62205828
11.	Bier (namens Jansen B.V.)	62206185
12.	Omgevingsdienst NZKG	62206717
13.	Derde Merwedehaven B.V.	62207321
14.	Koninklijke VNP	62210602
15.	Vereniging Afvalbedrijven	62233826

Bijlage 3 Detailbeantwoording inspraakreacties

In de tabel in deze bijlage worden antwoorden gegeven op alle detailopmerkingen die door de insprekers zijn gemaakt. In de tabel wordt de volgende indeling gehanteerd:

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP
Deze kolom bevat de volgnummers van de inspraakreacties	In deze kolom is aangegeven over welk onderdeel van het LAP een inspraakreactie is gegeven. Daarbij zijn de volgende notaties gebruikt: Voor de delen A tot en met D (beleidskader) en F (bijlagen) begint de aanduiding steeds met één van deze letters, gevolgd door een nummer van een hoofdstuk of hoofdstuk + paragraaf (+subparagraaf). Voor de sectorplannen (deel E) begint de aanduiding steeds met een E gevolgd door een tweecijferige aanduiding van het betreffende sectorplan met daarna in romeinse cijfers de paragraaf (voorbeeld; E.03-II betreft inspraak op paragraaf II van sectorplan 3).	In deze kolom staan de nummers van de insprekers. In bijlage 2 is aangegeven welk nummer bij welke inspreker hoort.	Deze kolom bevat (een samenvatting van) de inspraakreacties. Als meerdere insprekers vergelijkbare inspraakreacties hebben ingediend, zijn de betreffende reacties soms in één samenvatting opgenomen. Inspraakreacties die waardering uitspreken voor het beleid, het eens zijn met het beleid of een passage in het LAP bevestigen, zijn niet in deze kolom opgenomen, omdat een antwoord van IenW niet noodzakelijk is. Uiteraard worden dergelijke inspraakreacties wel op prijs gesteld.	In deze kolom zijn de antwoorden op de inspraakreactie(s) gegeven. Soms worden meerdere inspraakreacties met één antwoord beantwoord. Als inspraakreacties en antwoorden leiden tot aanpassing van het LAP, is dit expliciet aangegeven. De wijzigingen ten opzichte van de tekst zoals die in de inspraak is gebracht zijn <u>onderstreept</u> (toegevoegde tekst) en/of doorgehaald (verwijderde tekst) gemarkeerd

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
1.	Algemeen	15	Inspreker verzoekt de staatsecretaris om bij de vaststelling van de eerste wijziging de minimumstandaarden voor vliegas (SP21) en rookgasreinigingsresidu (SP26) te wijzigen conform de uitspraak van de Raad van State over de export van deze afvalstromen voor nuttige toepassing in Duitse zoutmijnen.	LAP-wijzigingen die naar aanleiding van de uitspraak van de RvS (ABRvS 27 december 2018, ECLI:NL:RVS:2018:4206.) worden doorgevoerd zijn weergegeven in bijlage IV van deze Nota van antwoord waarin de ambtshalve wijzigingen zijn weergegeven. Die gaan verder dan wijzigingen in de door inspreker genoemde sectorplannen.
2.	Algemeen	11	[1] Inspreker maakt (met verwijzing naar Europese grondrechten en het Aarhus-verdrag) bezwaar tegen het feit dat niet op alle tekstdelen van het LAP kan worden ingesproken en geen beroep tegen de vaststelling mogelijk is. Inspraak wordt bovendien door het niet publiceren van volledige teksten onmogelijk gemaakt. Rechten van burgers en bedrijven worden ernstig beknot. Dit is bovendien in strijd met art.31 van Richtlijn 2008/98/EG waarin staat dat de concepten moeten kunnen worden geraadpleegd. Inspreker haalt ook de richtlijnen 2003/35/EG en 2001/42/EG hierbij aan. [2] In het ontwerp van de eerste wijziging wordt het gebruik van secundaire grondstoffen belemmerd. Afgezien van het feit dat met Unierecht strijdige geboden en verboden zijn opgenomen heeft de gang van zaken ook negatieve gevolgen voor het milieu die niet zijn onderzocht. Dit geldt ook voor het oorspronkelijke LAP3 waarvoor geen milieueffectenbeoordeling is uitgevoerd. Als de rijksoverheid van mening is dat geen negatieve effecten aan de orde zijn, dan moet dit standpunt voorzien worden van een verifieerbare cijfermatige onderbouwing. [3] Met verwijzing naar voorlopige voorzieningen [<i>red: inspreker noemt geen specifieke uitspraken</i>] bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State stelt inspreker dat grote vraagtekens zijn ontstaan over de rechtmatigheid van LAP3 [<i>red: inspreker benoemt de vraagtekens niet</i>]. Inspreker had verwacht dat naar aanleiding daarvan het oorspronkelijk LAP3 zou worden aangepast. Inspreker geeft aan dat de Kra niet correct is geïmplementeerd in de Wm. Inspreker noemt het feit van niet aansluitende definities [<i>red: welke dat zijn noemt inspreker niet</i>] en het feit dat niet-gevaarlijke bedrijfsafvalstoffen op een zelfde wijze worden behandeld als gevaarlijke afvalstoffen. Dit onderscheid maakt de Kra niet met belangrijke rechtsgevolgen tot gevolg. Niet-gevaarlijk afval wordt ten onrechte onderworpen aan het regime van gevaarlijk afval. Inspreker verwijst naar de voorgestelde wijzigingen van de inspraaknotitie pagina's 9 e.v. [<i>red: inspreker doelt hier op alle wijzigingen</i>]. Dit alles heeft materieelrechtelijke gevolgen waardoor extra drempels en restricties gelden voor niet-gevaarlijk afval. Inspreker verwacht dat de Afdeling zal oordelen dat de in LAP3 opgenomen afwijking van het EU kader voor afvalstoffen niet rechtmatig zijn. Bovendien wordt een wijziging van dat EU kader aan de Nederlandse opvatting over doelmatig afvalbeheer niet verwacht. Bovendien komt steeds meer dwingend Unierecht voor afvalstoffen dat, zo stelt inspreker, bij de implementatie van het 'EU-afvalpakket' zal moeten worden toegepast. Inspreker refereert bovendien naar uitspraken in verschillende zaken ten aanzien van 'voorzorgsbeginsel', dat geen voorwendsel mag zijn om van EU recht afwijkende criteria toe te passen op afvalstoffen. Inspreker is bovendien van mening dat niet duidelijk is wat met 'EU-afvalpakket' wordt bedoeld. LAP3 is ver verwijderd geraakt van het Unierecht en deze eerste wijziging zet dit voort. Vrijwel alle nieuwe ontwikkelingen in het EU afvalstoffenrecht zijn genegeerd. Inspreker verwijst als voorbeeld naar Bijlage III Kra die nog steeds niet wordt besproken in het LAP. Inspreker haalt vervolgens REACH aan met verwijzing naar overweging 11 waarin staat dat, ten behoeve van het stimuleren van recycling en terugwinning, afvalstoffen niet mogen worden beschouwd als stoffen, mengsels of voorwerpen in de zin van REACH. Inspreker haalt art.55 REACH aan en citeert dat de titel over dit onderwerp de goede werking van de interne markt beoogt te waarborgen en tegelijk beoogt ervoor te zorgen dat de risico's van ZZS naar behoren worden beheerst. Vervolgens zijn procedures uitgeschreven voordat een stof op de autorisatielijst komt, inclusief rechtsbescherming en inspraak belanghebbenden en lidstaten. Stoffen op de kandidaatslijst moeten die procedure nog doorlopen en sommigen zullen mogelijk niet eindigen op de autorisatielijst. Inspreker geeft een volgend voorbeeld van het feit dat Nederland zich niets aantrekt van het Unierechtelijk kader. In art.28 lid 2 laatste zin van de Kra is dwingend voorgeschreven dat het LAP een 'evaluatie moet bevatten van de wijze hoe het plan de uitvoering van de doelstellingen en de bepalingen van de richtlijn zal ondersteunen'. Inspreker refereert wederom naar de implementatie van Bijlage III van de Kra en dat deze geëvalueerd moet worden inzake systematiek en rechtsgevolgen. Inspreker benadrukt dat lidstaten niet vrij zijn een andere indeling te maken en voor niet-gevaarlijk afval gelijkaardige zware eisen te stellen als voor gevaarlijk afval. Bovendien is in Nederland nu een ongelijk speelveld ontstaan tussen primaire en secundaire grondstoffen. Wil Nederland zich beroepen op het voorzorgsbeginsel,	[1] Bij het vaststellen van LAP3 is in de Nota van Antwoord uitvoerig ingegaan op het feit dat niet kan worden ingesproken op de toelichtende delen van het LAP. Tekstdelen die een toelichting zijn op wet- en regelgeving en/of toelichtend zijn aan vastgesteld beleid zijn zelf geen beleid en daarom is inspraak niet mogelijk. Ook is geen inspraak mogelijk op niet gewijzigde teksten van het LAP omdat voor deze niet gewijzigde teksten reeds een procedure voor inspraak is doorlopen t.b.v. de vaststelling van LAP3. Er is voor gekozen om, net als bij alle wijzigingen van LAP2, slechts die stukken tekst in de inspraaknotitie op te nemen die onderwerp zijn van een voorgenomen wijziging. Dit bevordert de vindbaarheid van wijzigingen gezien het LAP een zeer omvangrijk document is. De vigerende tekst van het LAP op dat moment is ten aller tijden raadpleegbaar via LAP3.nl. Wijzigingen zijn daarmee duidelijk en volledig binnen de juiste context te plaatsen. Dat beroep niet mogelijk is, is eigen aan beleidsplannen. De rechter toetst echter de rechtmatigheid van beleidsplannen wel wanneer op die plannen gebaseerde besluiten worden voorgelegd. [2] De mer-richtlijn verplicht tot het opstellen van een MER bij plannen en programma's die aanzienlijke milieugevolgen kunnen hebben. Daar is in dit geval geen sprake van. De gevolgen van deze eerste wijziging voor het milieu zijn zeer beperkt, zeker als gekeken wordt naar de gevolgen op gebiedsniveau. Er is immers geen sprake van dat LAP3 een bepaald project met mogelijk vergaande milieugevolgen mogelijk maakt. [3] De overige kanttekeningen van inspreker over de totstandkoming van de eerste wijziging hebben geen betrekking op de concreet voorgestelde wijzigingen of de gevolgde procedure, maar stellen het gehele LAP of onderdelen daarvan ter discussie. Van de zienswijze van inspreker is kennisgenomen.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
			dan zal eerst wetenschappelijk moeten worden aangetoond dat dit vanuit de bescherming van het milieu en de volksgezondheid noodzakelijk is. Daarbij moeten de in de Kra opgenomen procedures worden gevolgd.	
3.	A.2.6	2	Ten aanzien van de puntsgewijze beschrijving van de afwijkingsprocedure LAP (A.2.6) en de wijzigingen die worden doorgevoerd n.a.v. het hoofdstuk Omgevingswet in het LAP, vraagt inspreker over het gestelde in bullet 7 van die opsomming: - wat gebeurt er als een afwijking van het LAP niet door een decentrale overheid aan de minister wordt meegedeeld en/of - gaat het ministerie alle omgevingsplannen en –verordeningen toetsen op afwijken? Ook vraagt inspreker of derden ook kunnen opkomen voor hun belangen <i>[red: bij het afwijken van het beleid van het LAP in Omgevingsplannen en –verordeningen]</i> ?	Voor het antwoord is relevant onderscheid te maken in gevallen waarin wel of geen beroep mogelijk is. In het eerste geval kan de Minister in beroep gaan mits de afwijking tijdig wordt opgemerkt. Is dat laatste niet het geval dan kan de minister de betreffende bestuurders hier achteraf op aanspreken, maar niet dwingen. In geval geen beroep mogelijk is zoals bij het vaststellen van omgevingsplannen, is het aanspreken van de betreffende bestuurders de enige optie. Derde belanghebbenden kunnen opkomen voor hun belangen binnen de inspraak-, bezwaar- en/of beroepsmogelijkheden die daarvoor zijn voorafgaand aan het vaststellen van vergunningen, omgevingsplannen of omgevingsverordeningen zelf. Dit ligt buiten het LAP, maar niets weerhoudt een derde ervan om binnen een dergelijke procedure op het LAP te wijzen wanneer daar aanleiding voor is.
4.	A.2.6	11	Inspreker schetst in een inleidende alinea de werking van de interne markt, het Unierecht en het feit dat het Unierecht in haar ogen niet goed vertaald is naar Nederlands recht (m.b.t. de indeling van afvalstoffen). Inspreker geeft aan dat ook lagere overheden bevoegd en verplicht zijn het Unierecht toe te passen bij de voorbereiding van besluiten, ook dus als de implementatie door de rijksoverheid gebrekkig is geweest. Inspreker constateert dat de Rijksoverheid daarvoor echter via het LAP en de afwijkingsprocedure geen ruimte voor laat in praktijk. Inspreker benadrukt dat Nederland verantwoordelijk blijft voor de naleving van het Unierecht. Tegen deze achtergrond geeft inspreker aan dat, ten aanzien van de voorgenomen wijzing van A.2.6. <i>[Red: afwijken van het LAP bij het opstellen van omgevingsplannen en –verordeningen]</i> , deze verhouding in verplichtingen onbesproken blijft. Ten onrechte wordt niet vermeld dat ook het lagere bestuursorgaan een zelfstandig verplichting heeft om regels van hoger recht toe te passen. Dit geldt al helemaal indien lagere overheden algemeen verbindende regels gaan vaststellen. Het wordt al helemaal raar omdat het LAP, dat zelf geen algemeen verbindende regels kent, wel moet doorwerken in algemeen verbindende regels. Op die manier wordt het LAP verheven tot een soort wet en deze gang van zaken zou toch enige nadere toelichting mogen krijgen. Inspreker geeft aan deze kwestie onbegrijpelijk te vinden, omdat onrechtmatige besluiten of, door lagere overheden opgestelde onrechtmatige verordeningen kunnen leiden tot vergaande verplichtingen om de schade te vergoeden. Nu is onduidelijk welk bestuursorgaan aansprakelijk is voor de gevolgen van het niet toepassen van dwingend Unierecht. De afwijkingsprocedure is zo ingewikkeld gemaakt dat veel lagere overheden zullen afzien van een afwijking en burger en bedrijven dus veelal tevergeefs een beroep zullen doen op de afwijkmogelijkheid. Het is de vraag of en hoe lagere overheden de aansprakelijkheid kunnen doorschuiven naar de rijksoverheid en deze vraag wordt nog belangrijker indien de Omgevingswet in werking treedt.	In artikel 10.14 Wet milieubeheer is bepaald dat bevoegde gezagen rekening moeten houden met het LAP bij het uitoefenen van hun bevoegdheden inzake afvalstoffen. In de geschetste afwijkingsprocedure wordt aan deze formulering niet getornd. Slechts is beoogd de wijze waarop rekening gehouden moet worden met het LAP vorm te geven in beleid. Dit beleid is niet in strijd met bovenstaande bepaling en de gegeven uitleg hiervan in de rechtspraak. Verder gaat inspreker hier niet in op concrete wijzigingen waarop in deze eerste wijziging gereageerd kon worden.
5.	A.4.8	5, 6	Inspreker signaleert dat niet duidelijk is wat wordt bedoeld met de term 'laagwaardiger verwerken' in de voorgestelde wijziging van deze paragraaf. 'Laagwaardiger verwerken' is namelijk nergens gedefinieerd. Inspreker doet een tekstvoorstel.	Met 'laagwaardiger' verwerken wordt bedoeld verwerken op een lagere trede van de afvalhiërarchie. Dus 'storten' is laagwaardiger dan 'verbranden als vorm van verwijderen', 'verbranden als vorm van verwijderen' laagwaardiger dan 'andere nuttige toepassing', etc. Gezien het streven naar een zo hoogwaardig mogelijke verwerking zullen de termen 'hoogwaardiger' en 'laagwaardiger' steeds vaker worden gebruikt. De tekst waarnaar inspreker refereert in het beleidskader wordt bovendien voor afvalstoffen in de sectorplannen specifiek gemaakt, bijvoorbeeld: In het geval ...()... recycling duurer is dan ...()... is 'hoofdgebruik als brandstof' toegestaan. Daarom wordt op dit moment de noodzaak niet gezien om de term 'laagwaardiger verwerken' te definiëren in het LAP.
6.	A.8.3	2	Inspreker zet vraagtekens bij het decentraal beleggen van de bevoegdheden rond storten, anderszins op of in de bodem brengen en verbranden van afvalstoffen. Dit naar aanleiding van de nieuwe paragraaf A.8.3. in het LAP. Inspreker duidt op de huidige praktijk waarbij deze bevoegdheid 'slechts' belegd is bij 12 provincies en straks, met de Omgevingswet, ook 380 gemeenten daar een rol in krijgen. De vragen van inspreker zijn: - Welke middelen kan en zal de rijksoverheid inzetten wanneer op regionaal/lokaal niveau een afwijkend beleid wordt gevoerd? - Wie toetst straks de motivering van het (afwijkende) beleid van lagere overheden op dit punt (wanneer niet actief ter goedkeuring aan de minister wordt voorgelegd)?	In de eerste plaats moet ieder bestuursorgaan ingevolge artikel 10.14 van de Wm bij het uitoefenen van een bevoegdheid krachtens de Wm met betrekking tot afvalstoffen rekening houden met het LAP. Met de komst van de Omgevingswet blijft deze verplichting bestaan (zie Inspraaknotitie, paragraaf A.2.2 en hoofdstuk A.8). Voor dit afwijken voorziet het LAP in een specifieke procedure gericht op een voorafgaande beleidsmatige toetsing en overleg. Ook onder de Omgevingswet zal het bevoegd gezag daar waar het in omgevingsplannen, waterschapsverordeningen en omgevingsverordeningen van het afvalstoffenbeleid zoals geformuleerd in het LAP wil afwijken, deze afwijkingsprocedure moeten volgen. Op deze manier houdt het rijk zicht op gevallen waarin decentrale overheden van het LAP (willen) afwijken. Zie verder ook het antwoord op inspraakreactie 3 in deze nota.
7.	A.8.3	2, 15	Inspreker stelt vragen bij de laatste volzin van de eerste alinea van paragraaf A.8.3 waarin staat dat ontheffing kan worden verleend door gedeputeerde staten voor het op of in de bodem brengen van niet-gevaarlijke afvalstoffen: - Doelt u hier op de bestaande mogelijkheid van het verlenen van ontheffing ingevolge het Bssa? En zo ja, waarom wordt dit dan niet expliciet benoemd?	Ten aanzien van de eerste vraag van inspreker: deze hele alinea beschrijft de situatie zoals die nu is geregeld in de Wm, dus nog voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Gedoeld wordt op de mogelijkheid tot ontheffing van het verbod op het buiten inrichtingen storten of anderszins op of in de bodem brengen van niet-gevaarlijke afvalstoffen. Art. 10.63, lid 2, Wm biedt de grondslag voor deze ontheffing. Ten opzichte van de tekst zoals die in de inspraaknotitie werd voorgesteld wordt de tekst ter verduidelijking als volgt aangepast:

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
			- Vervolgens inspreker 2: zijn of komen er nog andere rechtstitels die hier een basis voor (gaan) bieden?	Aan het einde van de laatste volzin van de eerste alinea van paragraaf A.8.3 wordt na ‘gedeputeerde staten’ ingevoegd: <u>...()... op grond van art. 10.63, lid 2, Wm.</u> Ten aanzien van de tweede vraag van inspreker: Art. 10.2 Wm zal na inwerkingtreding van de Omgevingswet (Ow) alleen nog betrekking hebben op handelingen met niet-afgegeven en niet-ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen. De ontheffingsbevoegdheid op grond van art. 10.63 lid 2 Wm zal dan uitsluitend zien op het op of in de bodem brengen van nog niet-afgegeven en niet-ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen. Het op of in de bodem brengen van bedrijfsafvalstoffen zal in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) aangewezen worden als, al dan niet vergunningplichtige, milieubelastende activiteit.
8.	A.8.3	2	Inspreker citeert de laatste volzin van de tweede alinea van A.8.3: <i>Voor het storten, anderszins op of in de bodem brengen en verbranden van nog niet ingezamelde of afgegeven huishoudelijke afvalstoffen blijven</i> [red.: na invoering van de Omgevingswet] <i>het verbod van artikel 10.2 Wm en de mogelijkheid tot het verlenen van ontheffing daarvan, bestaan.</i> Inspreker heeft de volgende vragen: a. Het aangehaalde artikel 10.2 Wm rept niet over ‘nog niet ingezamelde of afgegeven huishoudelijk afvalstoffen’ en is dus een nieuw geïntroduceerd element dat zich richt op handelingen door burgers met eigen afval in eigen tuin of balkon? Is in deze passage de term ‘huishoudelijk afval’ wel terecht? b. Waarop wordt bedoeld met ‘en de mogelijkheid tot het verlenen van ontheffing daarvan’? Inspreker noemt de optie van het opnemen in de Afvalstoffenverordening of de APV en vraagt waarom dit dan niet expliciet wordt benoemd? Of zijn of komen er andere rechtstitels die hier een basis voor gaan bieden?	Ten aanzien van de vraag a van inspreker: Het klopt dat art. 10.2 Wm na inwerkingtreding van de Omgevingswet alleen van toepassing is op niet- afgegeven en niet-ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen. Art. 10.2 Wm, eerste lid Wm komt als gevolg van de Invoeringswet Omgevingswet² namelijk als volgt te luiden: <i>1. Het is verboden huishoudelijke afvalstoffen te storten, anderszins op of in de bodem te brengen of te verbranden.</i> In de toelichting op de Invoeringswet Omgevingswet (Kamerstukken II, 2017–2018, 34 986, nr. 3, p. 402) wordt hierover het volgende opgemerkt: <i>“In het Besluit activiteiten leefomgeving is het in artikel 10.2, eerste lid, Wm opgenomen verbod om buiten inrichtingen bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen, waaronder ook afgegeven en ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen worden begrepen, te storten, anderszins op of in de bodem te brengen of te verbranden geïntegreerd. Artikel 10.2 wordt in technische zin hieraan aangepast. Het artikel heeft als gevolg van deze wijziging alleen nog betrekking op handelingen met betrekking tot niet-afgegeven en niet-ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen. Het artikel is daarnaast redactioneel vereenvoudigd.”</i> Ten aanzien van vraag b van inspreker: Gedoeld wordt op de bevoegdheid tot het verlenen van ontheffing op grond van art. 10.63, eerste lid (B&W) en tweede lid (GS) Wm. Ten opzichte van de tekst zoals die in de inspraaknotitie werd voorgesteld is de tekst ter verduidelijking als volgt gewijzigd: Aan het einde van de laatste volzin van de tweede alinea van paragraaf A.8.3 wordt na “daarvan” en voor “bestaan” ingevoegd: <u>...()... daarvan op grond van art. 10.63, eerste lid (B&W) en tweede lid (GS) bestaan ...</u>
9.	A.8.3	2	Ten aanzien van de derde alinea van A.8.3. die gaat over de gewijzigde bevoegdheden rond vergunningen en ontheffingen voor storten onder de Omgevingswet stelt inspreker vragen over: - de wenselijkheid van de gekozen bevoegdheidsverdeling; - of afwegingen rond ZZS dan door B&W moeten worden gemaakt; - of de bevoegdheidsverdeling wel rekening houdt met milieuhygiënische consistente uitvoering van milieuregels; - en dus of het wenselijk is om bevoegdheden bij minder competente bestuursorganen neer te leggen?	Hoe bevoegdheden worden verdeeld in de Omgevingswet is geen LAP-beleid. Het LAP geeft uitsluitend weer hoe deze zijn verdeeld en kan daar niets aan wijzigen. Daar waar bevoegdheden op decentraal niveau liggen, geeft het LAP uitsluitend een kader over hoe deze bevoegdheden inhoudelijk in te vullen. Deze en andere inspraak op het nieuwe hoofdstuk A.8.3 doet constateren dat meer tekst dan nodig als ‘kern van beleid’ is bestempeld in het LAP. Uitleg van wet- en regelgeving en bijhorende bevoegdheden is echter geen beleid dat in het LAP wordt vastgesteld. Deze bevinding heeft geleid tot de volgende wijziging van de ‘kern van beleid’ van het nieuwe hoofdstuk A.8: {aandachtstreepje} Paragraaf A.8.3 over storten, anderszins op of in de bodem brengen en verbranden van afvalstoffen is in zijn geheel onderdeel van de kern van beleid. {aandachtstreepje} Bevoegde gezagen worden bij het voorbereiden van omgevingsplannen, –verordeningen en/of waterschapsverordeningen vooruitlopend op de komst van de Ow geacht rekening te houden met het LAP. <u>Beleid inzake storten en op of in de bodem brengen van afvalstoffen buiten stortplaatsen</u> Het storten (verwijderen) van afvalstoffen buiten stortplaatsen is ongewenst. Het leidt onder meer tot potentiële milieurisico’s, verstoort het functioneren van de ‘stortmarkt’ en ondergraaft de landelijke regulering van stortcapaciteit (zie hoofdstuk B.15). Er zijn – vooralsnog - geen situaties denkbaar waarin storten van afvalstoffen buiten een stortplaats kan worden toegestaan. Dit betekent dat het uitgangspunt van beleid of regelgeving van de gemeente moet zijn dat storten buiten reguliere stortplaatsen niet is toegestaan. Voor op of in de bodem brengen als vorm van nuttige toepassing is dat anders. In het Bal zijn (net als nu in het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen en in het Besluit bodemkwaliteit) voor bedrijfsafvalstoffen gevallen opgenomen waarin geen toestemming nodig is (het verbod om deze afvalstoffen op of in de bodem te brengen geldt niet). In alle andere vergunningplichtige gevallen is het LAP leidend. Indien niet aan de minimumstandaard of, bij het ontbreken daarvan, aan artikel 10.14 Wet milieubeheer, wordt voldaan, dient de vergunning (of ontheffing, voor nog niet ingezamelde of afgegeven huishoudelijke afvalstoffen) in principe te worden geweigerd. Ook het op of in de bodem brengen (nuttige toepassing) van gevaarlijke afvalstoffen kan niet worden toegestaan. <u>Beleid inzake verbranden van afvalstoffen in open lucht</u> Verbranding van afvalstoffen in de open lucht (nu: buiten een inrichting) is in principe ongewenst. Afvalstoffen kunnen

² Art. 2.45, onderdeel AC.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
				<u>hoogwaardiger worden verwerkt, in ieder geval door middel van verbranding met energietेरugwinning. Uit het oogpunt van bescherming van de luchtkwaliteit is verbranding van afvalstoffen in de open lucht eveneens niet gewenst</u> ^[voetnoot]. <u>Er zijn echter gevallen denkbaar dat verbranding van afvalstoffen (met name houtachtige stromen), om andere redenen dan doelmatige verwerking van afvalstoffen en luchtkwaliteit, bij uitzondering toch aanvaardbaar is. Gedacht kan worden aan evenementen als paasvuren en kerstboomverbranding. Het is gewenst dat gemeenten in hun omgevingsplannen beleid vaststellen over het verbranden van afvalstoffen in de open lucht en hierbij uitgaan van het uitgangspunt dat dit vanuit doelmatig beheer van afvalstoffen en vanwege bescherming van de luchtkwaliteit in beginsel ongewenst is en alleen bij uitzondering kan worden toegestaan.</u> <u>[voetnoot] Bekend is immers dat grootschalige verbranding in de open lucht leidt tot forse emissies van onder meer fijnstof.</u>
10.	A.8.3	2	Inspreker citeert de laatste twee volzinnen van de eerste alinea onder de subkop 'Beleid inzake storten ...()...': <i>Er zijn - vooralsnog - geen situaties denkbaar waarin storten van afvalstoffen buiten een stortplaats kan worden toegestaan. Dit betekent dat het uitgangspunt van beleid of regelgeving van de gemeente moet zijn dat storten buiten reguliere stortplaatsen niet is toegestaan.</i> Inspreker stelt dat de gekozen formulering impliceert dat uitzonderingen deze regel dus wél mogelijk zijn. Inspreker vraagt of dat wel gewenst is en waarom. Inspreker meent dat uitzondering uitsluitend gebaseerd en gemotiveerd mogen zijn op afwijkend gemeentelijk beleid. Inspreker verwijst vervolgens naar zijn zorgen zoals opgenomen in haar inspraakreactie 1.	Onder de Wm hebben Burgemeester en wethouders (B&W) nu geen bevoegdheid om ontheffing te verlenen van het verbod van art. 10.2 Wm om afvalstoffen buiten inrichtingen te storten. Alleen Gedeputeerde Staten (GS) is bevoegd tot het verlenen van een ontheffing voor storten buiten inrichtingen en dan alleen voor niet-gevaarlijke afvalstoffen. Onder de Ow worden Burgemeester en wethouders bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen voor het op of in de bodem brengen van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen buiten stortplaatsen. Het gaat hier dus om het op/in de bodem brengen zowel ter verwijdering (storten) als ten behoeve van of nuttige toepassing. Voor zover sprake is van het op/in de bodem brengen van afvalstoffen buiten een stortplaats met het doel om deze te verwijderen, dient het uitgangspunt van gemeentelijk beleid en regelgeving te zijn dat dit niet is toegestaan. Dit wordt in de tekst van het LAP expliciet aangegeven. Van belang is ook dat, wanneer een gemeente toch meent dat in een lokale situatie er redenen zijn om hier gemotiveerd van af te wijken, zij hiervoor de afwijkingsprocedure (pararaaf A.2.6 van het LAP) moet volgen.
11.	A.8.3	6	Inspreker uit zijn zorgen over het gestelde onder de subkop 'beleid inzake storten...' vanuit de achtergrond van het gebruik van biologisch afbreekbare mulch folies en het risico dat deze tekst van het LAP leidt tot een wijziging in het beoordelen van de huidige praktijk (sinds 1993) als nuttige toepassing (de folies blijven na toepassing liggen op het land, worden ondergeploegd of ondergefreesd en breekt 100% af). LAP3 moet in deze de werkingssfeer van het BAL, het Bvsbi en het Bbk respecteren. Inspreker pleit voor een behoud van de huidige werkwijze waarbij de folies in de bodem worden gebracht op het land waar ze zijn toegepast en omgezet in CO2, water en biomassa. Inspreker onderbouwd met wetenschappelijk literatuur.	Het LAP geeft in A.8.3. slechts weer hoe de bevoegdheidsverdeling in de Ow ten aanzien van afvalgerelateerde besluiten er uit komt te zien en wat vervolgens wenselijk is dat decentrale overheden in omgevingsplannen, -verordeningen en waterschapsverordeningen regelen. Het feit dat onder de Ow B&W als bevoegd gezag zijn aangewezen in plaats van GS, is een keuze die door de wetgever is gemaakt. In art. 3.183, tweede lid, van het Besluit Activiteiten Leefomgeving (Bal) zijn niet alleen vergunningplichtige gevallen van het op of in de bodem brengen van bedrijfsafvalstoffen aangewezen, maar ook de niet-vergunningplichtige gevallen. Deze niet-vergunningplichtige gevallen komen overeen met de huidige vrijstellingen van het stortverbod buiten inrichtingen uit het Besluit stortverbod buiten inrichtingen. Binnen bovenstaand kader zal het bevoegd gezag (in dit geval dus B&W) moeten beoordelen of het onderfresen van biologisch afbreekbaar folie op het land waar het is toegepast, kan worden gezien als nuttige toepassing of gezien moet worden als storten. Aangezien het LAP (nog) geen minimumstandaard kent voor het verwerken van biologisch afbreekbaar landbouwfolie na gebruik, is de afvalhiërarchie voor het bevoegd gezag het kader. Wel is in zijn algemeenheid in het LAP3 aangegeven dat recycling van kunststoffen waar mogelijk de voorkeur geniet.
12.	A.8.3	2	[1] In het 'kader: voor de uitvoeringpraktijk' wordt in de laatste volzin '<i>in beginsel</i>' gebruikt. Dit impliceert volgens inspreker dat het LAP niet alle (on)mogelijkheden zal aangeven. Het biedt de mogelijk om gemotiveerd af te wijken door decentrale bevoegde gezagen. Inspreker is van mening dat het LAP daardoor geen recht doet aan het beleidsuitgangspunt dat storten buiten inrichtingen ongewenst is en kent het risico dat afwijken de norm wordt. Inspreker pleit ervoor om op zijn minst motieven op te nemen die aan een dergelijke afwijking ten grondslag mogen liggen. [2] In hetzelfde 'kader: voor de uitvoeringpraktijk' wordt in de laatste volzin '<i>dit onderscheid</i>' gebruikt. Inspreker vraagt zich af of dit betekent dat een gemeente in haar Omgevingsplan moet motiveren wat het onderscheid is tussen 'op of in de bodem brengen als vorm van nuttige toepassing' en 'op of in de bodem brengen als vorm van storten'? [3] Tot slot vraagt inspreker of regionale of lokale besturen voldoende zijn geëquipt om afwegingen te maken die recht doen aan het uitgangspunt dat het ongewenst is of zijn in staat zijn om deze afwegingen (mede) te baseren op situaties elders in het land.	[1] In het LAP wordt duidelijker vastgelegd dat het storten van afvalstoffen buiten inrichtingen, onder de Ow geformuleerd als "op of in de bodem brengen van bedrijfsafvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen buiten stortplaatsen", op grond van het LAP ongewenst is. De woorden "in beginsel" zijn opgenomen omdat het hier gaat om een wettelijke bevoegdheid tot vergunningverlening, waarbij het LAP als toetsingskader geldt voor de uitoefening hiervan maar deze bevoegdheid niet volledig wegneemt of zelfs kan wegnemen. [2] Over de vraag van inspreker over 'dit onderscheid': Wat betreft 'op of in de bodem brengen als vorm van nuttige toepassing' en 'op of in de bodem brengen als vorm van storten' zullen gemeenten niet alleen beleidsmatig dat onderscheid moeten maken, maar met name ook bij het beoordelen van feitelijke casussen. [3] Voor wat betreft het neerleggen van deze bevoegdheid op lokaal niveau wordt verwezen naar het antwoord op inspraakreactie 9.
13.	A.8.3	15	De tekst van deze paragraaf is niet éénduidig. Termen als 'in beginsel' en 'wenselijk' kunnen leiden tot interpretatieverschillen op regionaal en lokaal niveau. Hoe wordt de uniformiteit bewaakt en welke middelen heeft de rijksoverheid hiervoor?	Zie hiertoe het eerste deel van de beantwoording van inspraakreactie 12 in combinatie met het antwoord op inspraakreactie 10.
14.	A.8.3	2	Over de tweede alinea onder de subkop 'Beleid inzake verbranden van ...' vraagt inspreker of gemeenten niet verplicht zouden moeten zijn om beleid hierover in hun omgevingsplan op te nemen? Want wat gebeurt er als gemeenten dat niet doen? Het 'is gewenst' is namelijk vrijblijvend.	Het LAP kan geen verplichtingen opleggen om iets wel of niet in een omgevingsplan te regelen – hiervoor is de wet het instrument. Indien een gemeente er niet voor kiest om regels t.a.v. verbranden in de open lucht op te nemen in het omgevingsplan, zal zij van geval tot geval een oordeel moeten vellen en moeten motiveren. De Ow zal gemeenten verplichten om bij het opstellen van omgevingsplannen rekening te houden met het LAP en het daarin opgenomen

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
				rijksbeleid.
15.	A.8.3	2	Wat is de toevoegde waarde van de laatste volzin van de tweede alinea onder de subkop 'Beleid inzake verbranden van ...', namelijk: <i>Hetzelfde zou gezegd kunnen worden voor hout(achtig) materiaal dat niet onder de noemer 'afvalstof' valt?</i> Betreft dit een aanbeveling voor gemeenten om beleid te ontwikkelen voor openhaarden, allesbranders, vuurkorven, paas- en nieuwjaarsvuren, kerstboomverbrandingen? Zo ja, waarom worden hiervoor dan geen tools aangereikt?	Veel gemeenten hebben al ontheffingenbeleid voor het verbranden van afvalstoffen buiten inrichtingen. Bij het formuleren van het ontheffingenbeleid beveelt de minister aan om gebruik te maken van de Handreiking toepassing regelgeving verbranden buiten inrichtingen (https://lap3.nl/achtergrond/documenten/beleid/). In deze handreiking uit januari 2008 is door de toenmalige minister een voorbeeld van een gemeentelijke beleidsregel opgenomen met als doel om tot een gelijkkuidend ontheffingenbeleid op grond van art. 10.63 Wm voor alle gemeenten in Nederland te komen. Ook onder de Ow kunnen gemeenten, net als nu, via het LAP gestimuleerd worden om (beleids)regels te stellen ten aanzien van het verbranden van afvalstoffen in de open lucht. Bij het opstellen van hun omgevingsplannen dienen zij, zoals onder punt 14 gezegd, rekening te houden met het LAP. De betreffende zin is niet opgenomen om gemeenten te stimuleren om beleid te ontwikkelen rond open haarden, allesbranders, vuurkorven en dergelijke. Het doel van het opnemen van deze zin is het voorkomen van de discussie of bij verbranden in open lucht (zoals bij paasvuren) wel of geen sprake is van het verbranden van afvalstoffen. Ongeacht de status van het hout dat bij dergelijke vreugdevuren wordt verbrand zal, er altijd sprake zijn van het verlies van grondstoffen die ook gerecycled kunnen en van de uitstoot van emissies zoals fijnstof en CO₂.
16.	B.14, alg.	9	Inspreker geeft aan dat in algemene zin en in specifieke zin (afvalgerelateerd) zorgstoffen steeds meer aandacht krijgen van media, politiek en bevoegde gezagen. Het signaal dat zorgstoffen een belangrijk thema is stelt inspreker niet ter discussie.	Deze reactie betreft geen inspraak op voorgestelde wijziging van het LAP. Van deze reactie is kennisgenomen.
17.	B.14	11	[1] Inspreker geeft aan dat Nederland een volledig van dwingend Unierecht afwijkend systeem heeft opgezet voor stoffen in afvalstoffen die als secundaire grondstof gebruikt zullen worden. Een beschouwing over de grondslag voor de bevoegdheid om onderstaande bepalingen wettelijk te regelen ontbreekt volledig. Bovendien ontbreekt een motivatie waarom al onderstaande verboden en extra eisen niet zijn geregeld voor primaire grondstoffen met dezelfde eigenschappen: - Kennelijk is het de bedoeling om wettelijke maximale concentratiegrenswaarden voor ZZS in afvalstoffen vast te stellen; - Kennelijk komen er absolute verboden voor stoffen boven bepaalde grenswaarden en relatieve verboden waarbij eerst een risicoanalyse moet worden uitgevoerd; - Kennelijk komt er nog een variant dat een stof onder de grenswaarde ligt, maar er desondanks nog een risicoanalyse moet worden doorlopen Inspreker stelt dat deze bepalingen bovendien absoluut onduidelijk zijn. [2] Inspreker stelt vast dan het ZZS-systeem reeds bij vergunningen wordt toegepast. Onduidelijk echter is hoe dit beleid wordt toegepast bij 'bijproduct-' en 'einde-afval'-bepalingen. Voor de toepassing van secundaire grondstof in een product moet deze nl niet eerst als einde-afval zijn getypeerd. Niet gevaarlijk afval is uitgesloten van het meng-verbod uit de Kra, dus kan zonder problemen worden toegepast als secundaire grondstof en verliest op die manier de afvalstatus zonder voorafgaande typering als einde-afval. Het eindresultaat moet dan voldoen aan REACH. Bij een formele einde-afvalstatus kan bewerkstelligd worden dat de secundaire grondstof al voor de voltooiing van de recycling niet langer als afvalstof wordt aangemerkt wat relevant is voor de verhandelbaarheid omdat dit rechtszekerheid geeft. [3] Met verwijzing naar arrest C358/11 van het HvJ geeft inspreker aan dat vaststaat dat zelfs gevaarlijk afval de status van afvalstof kan verliezen (inspreker citeert uit het arrest dat ingaat om 'geen gevaar voor mens en milieu' en 'zich niet ontdoen'). Logisch is dat het niet de bedoeling is de interpretatie van 'zich ontdoen' oneindig op te rekken, want dan zou alleen sprake zijn van een einde-afvalstatus als er een typering als zodanig is. De eerste bepaling over de risico's voor mens en milieu weegt zeker zo zwaar, evenals het uitgangspunt dat bij een voltooide recyclinghandeling geen sprake meer is van een afvalstof. [4] Inspreker refereert aan de uitwerking van het ZZS beleid in vage handreikingen. Dit zelfde geldt voor de voorliggende wijziging. Ondanks het feit dat het RIVM aangeeft dat een 'risicobeoordeling' wijst op een wetenschappelijke benadering, die naar interpretatie van inspreker volledig ontbreekt, wordt het ZZS beleid niet heroverwogen maar wordt alleen het woordje 'risicobeoordeling' aangepast. [5] Inspreker vindt het verwarrend dat het ZZS-systeem min of meer pretendeert dat het gebaseerd is op REACH door REACH te noemen op blz. 12, 21 en 25 van de inspraaknotitie en zonder daarbij aan te geven dat het Nederlandse beleid niets met REACH te maken heeft en de verplichtingen uit REACH onverkort van toepassing blijven. Inspreker noemt het voorbeeld van kwik op blz. 21. Inspreker geeft aan dat REACH geen bepalingen kent over de verwerking van afval en dat ieder product/voorwerp moet voldoen aan REACH en eventuele restricties of autorisaties. Het is een open deur dat aan REACH moet worden voldaan en onbegrijpelijk dat	[1] Inspreker haalt het gehele LAP-beleid aan t.a.v. omgaan met zeer zorgwekkende stoffen in afvalstoffen. Dit betreft een zienswijze op het beleid zoals dat is vastgesteld in LAP3. De eerste wijziging biedt geen ruimte voor inspraak op het gehele LAP3 . Uitsluitend voorgestelde wijzigingen van de eerste wijziging zijn onderhevig aan inspraak en worden van een inhoudelijke reactie in deze nota voorzien zoals ook opgemerkt in de inspraaknotitie die in de Staatscourant is gepubliceerd. Van de overige opmerkingen van inspreker is kennisgenomen. Hier onder wordt uitsluitend inhoudelijk ingegaan op zienswijzen die aangrijpen op de eerste wijziging. Anders wordt volstaan met de opmerking dat het geen inspraak op een voorgestelde wijziging van het LAP betreft. [2] Dit betreft geen inspraak op voorgestelde wijziging van het LAP. [3] Dit betreft geen inspraak op voorgestelde wijziging van het LAP. [4] De keuze voor het wijzigen van 'risicobeoordeling' in 'risicoanalyse' is ingegeven vanuit het feit dat de ontwikkelde Handreiking risicoanalyse ZZS in afvalstoffen aan moet sluiten op de gebruikte terminologie van het LAP. Gezien de vorm die de handreiking heeft gekregen is aangesloten bij het advies hiertoe van het RIVM om te spreken van risicoanalyse en niet van risicobeoordeling. Het RIVM heeft echter niet geadviseerd het LAP-beleid te heroverwegen of te wijzigen. [5] In de wijziging op pag. 21 van de inspraaknotitie wordt REACH genoemd om erop te wijzen dat, als een afvalverwerker metallisch kwik dat afval is hoogwaardiger wil verwerken dan storten, moet zijn voldaan aan alle voorwaarden van REACH voor het op de markt brengen van metallisch kwik. Ook wordt andere regelgeving genoemd waaraan moet worden voldaan en daarvoor geldt hetzelfde. Het klopt dat regelgeving altijd geldt en niet in de minimumstandaard hoeft te worden opgenomen, maar voor de duidelijkheid wordt dat in een aantal gevallen wel gedaan. Kwik is daar één van. Dat betekent niet dat regelgeving niet zou gelden wanneer dat niet expliciet in een sectorplan is genoemd. [6] Inspreker refereert zowel aan 'potentiële' ZZS (eerste volzin van deze alinea van haar reactie) als aan ZZS (rest van haar alinea). Het LAP-beleid geldt uitsluitend voor ZZS, zijnde stoffen die eigenschappen bezitten genoemd in artikel 57 REACH. Dit is de enige maatstaf die het LAP hanteert en deze afbakening is conform de wijze waarop ZZS ook in het Activiteitenbesluit worden geïdentificeerd. Als <i>hulpmiddel</i> houdt het RIVM namens de rijksoverheid een lijst bij van ZZS die aan die deze criteria voldoen. Het LAP hanteert geen andere of aparte lijst van stoffen die als ZZS classificeren op basis van de eigenschappen van art. 57 REACH. Waar in de inspraaknotitie gerefereerd wordt aan risico's die zijn 'vastgesteld door de wetgever' duidt dit op risico's van ZZS in een toepassing die reeds door de wetgever zijn beoordeeld (dit kan zowel Europees als nationaal zijn). Op grond van die beoordeling heeft de wetgever vervolgens bepaald welke toepassingen acceptabel zijn, c.q. boven welke concentratie ZZS niet in de toepassing aanwezig mogen zijn. Hoe dit risico is vastgesteld valt buiten het LAP. [7] De constatering van inspreker klopt dat REACH geen betrekking heeft op afvalstoffen. REACH heeft echter wel betrekking op zogenaamde 'teruggewonnen stoffen' als zodanig of in mengsels. Dat is wat hier in deze wijziging is bedoeld. Om geen verwarring te zaaien is het LAP n.a.v. deze inspraakreactie aangepast. Deze aanpassing is verwerkt in het antwoord op inspraakreactie 29. [8] De ingevoegde toelichting op het begrip ZZS in het LAP is niet bedoeld om verwarring te zaaien omtrent de werking van de REACH-regelgeving. Het is wel juist dat art.57 REACH geen vastomlijnde definitie geeft van een 'zeer

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
			dit kennelijk vlg. Nederland niet voor alle andere producten/voorwerpen geldt die met secundaire grondstoffen zijn gemaakt. [6] Inspreker vindt het stuk over 'potentiële ZZS' nog onbegrijpelijker. Niet is aangegeven door wie of op basis waarvan ZZS worden 'vastgesteld'. Inspreker hoopt te mogen aannemen dat er geen wettelijk lijstje komt voor ZZS voor de toetsing van emissie naar lucht, water en in afvalstoffen, want de risico's manifesteren zich op verschillende manieren en de Unierechtelijke kaders zijn ook volledig verschillend. Inspreker refereert naar het gestelde in de inspraaknotitie dat de 'wetgever' iets vaststelt en kennelijk zelfstandig risico's inschat. Onduidelijk is of wordt bedoeld dat de wetgever rechtstreeks geldend Unierecht overneemt in Nederlandse wetgeving of dat wordt bedoeld dat de ZZS in afvalstoffenlijstjes die een uitvloeisel zijn van LAP3 worden omgezet in wetgeving. Verduidelijking zou op zijn plaats zijn zodat eventueel tijdig een klacht bij de Europese Commissie kan worden ingediend. [7] Op blz. 12 staat dat in REACH grenswaarden voor het gehalte aan ZZS in een afvalstof zijn vastgesteld. Dat is niet juist want REACH is niet van toepassing op afvalstoffen. Inspreker geeft aan dat uit het hele stuk onduidelijk blijft en geen enkele aansluiting is tussen LAP3 en de daar genoemde regelgeving. Daarmee worden gebruikers van het LAP bovendien op het verkeerde been gezet dat als ze LAP3 volgen ze ook aan Unierechtelijke regelgeving voldoen. Ze moeten nu verstand hebben van ingewikkelde Unierechtelijke regelgeving en bovendien ook nog zien te begrijpen dat de Nederlandse systematiek weer iets heel anders volgt. [8] Inspreker citeert de geïntroduceerde definitie van ZZS in het LAP en uit de volgende bedenkingen: - REACH zelf kent geen definitie voor ZZS; - In REACH wordt de term alleen gebruikt i.h.k.v. voorstellen tot vaststelling van ZZS waarvoor autorisatieprocedure moet worden toegepast; - Art.57 geeft aan welke eigenschappen stoffen moeten hebben om in aanmerking te komen om voorgesteld te worden voor opname op de kandidaatslijst voor de autorisatielijst. Op dat moment staat nog niet vast of dit stoffen zijn die 'ernstige en vaak onomkeerbare effecten kunnen hebben op de menselijke gezondheid en het milieu' en ook staat op dat moment nog niet vast dat die stoffen 'uitgefaseerd' zullen worden, laat staan wanneer. Inspreker is van mening dat de gewijzigde beschrijving een volledig verkeerd beeld geeft van REACH.	zorgwekkende stof'. Echter, uit zowel de bewoordingen als de uitleg die het Hof van Justitie geeft aan art.57 REACH volgt dat dit artikel een aantal criteria en voorwaarden geeft aan de hand waarvan een ZZS kan worden geïdentificeerd. Zie C-419/17 P, ECLI:EU:C:2019:52, Deza tegen ECHA (ov 31). Hieruit volgt dat de relevante gevaarlijke eigenschap van de stof al is aangetoond voordat de stof op bijlage XIV (autorisatielijst) terecht komt. Dat pas sprake is van een ZZS als een stof geplaatst is op bijlage XIV (zoals inspreker suggereert) is daarom niet terecht. Met verwijzing naar de eigenschappen die in art.57 REACH worden genoemd wordt het begrip ZZS afgebakend in het LAP. Elke stof die voldoet aan een of meer van de criteria of voorwaarden van artikel 57 REACH is voor het LAP een ZZS, ook als het voldoen aan die criteria of voorwaarden is vastgesteld in een ander kader dan REACH (bijv. Europese wetgeving voor waterkwaliteit, bestrijdingsmiddelen en biociden, maar ook in het kader van het OSPAR verdrag zijn stoffen geïdentificeerd die aan de criteria van art.57 REACH voldoen). Daarbij sluit het LAP aan bij andere nationale wetgeving zoals het Activiteitenbesluit milieubeheer, waarin eveneens art.57 REACH de basis is om te bepalen of sprake is van een ZZS.
18.	B.14, alg.	9	Inspreker uit zijn zorg over de wijze waarop de wijzigingen op B.14 tot stand zijn gekomen en geeft hierbij het volgende aan: - Met verwijzing naar het (wettelijk) zorgvuldigheidsbeginsel geeft inspreker aan dat onvoldoende rekening is gehouden met belangen, feiten en omstandigheden en hierover niet eerst een zorgvuldig beeld is gevormd. Inspreker verwijst naar het door haar opgestelde concept 'Handelingsperspectief' (bijgevoegd bij de inspraakreactie) dat eerder aan het ministerie is toegezonden met de vraag om participatie. - Inspreker nodigt uit tot overleg (i.p.v. haastige besluitvorming) zodat geen omissies in het beleid ontstaan en het LAP3 bij een volgende keer opnieuw gewijzigd moet worden. - Met verwijzing naar het feit dat voor andere wijzigingen gebruik is gemaakt van 'signalen uit de uitvoeringspraktijk' betreurt inspreker dat dit voor deze wijzigingen juist niet is gebeurd.	Het commentaar van inspreker gaat niet over de in de inspraak gebrachte beperkte wijzigingen, maar is een verzoek om in dialoog te komen over het gehele ZZS-beleid zoals dat in het LAP is beschreven. Inspreker doet geen voorstellen tot aanpassing van in de inspraak gebrachte wijzigingen. De zorg van de inspreker is echter duidelijk. Het beleid voor ZZS in afvalstoffen is nieuw en in ontwikkeling en ervaringen van partijen die in aanraking komen met de uitvoering zullen worden betrokken bij de verdere beleidsontwikkeling. Het ministerie is de dialoog inmiddels gestart. In de beantwoording van de verdere inspraakreacties van inspreker wordt daarom alleen inhoudelijk ingegaan op reacties op daadwerkelijke voorgestelde LAP-wijzigingen (zie de beantwoording van inspraakreacties die volgen).
19.	B.14, alg.	9	Inspreker geeft aan dat de wijzigingen t.a.v. ZZS niet volledig zijn en noemt de volgende punten: - Praktijk heeft behoefte aan een risicoanalyse voor de totale verwerking van afvalstoffen, inclusief een uniforme aanpak om te bepalen of en in welke mate ZZS in afvalstoffen aanwezig zijn; - Er ontbreekt een sluitend kader over hoe te handelen als in reeds geaccepteerde afvalstoffen alsnog ZZS blijken te zitten. Inspreker verwijst naar haar 'Handelingsperspectief' die deze issues beschrijft. Inspreker geeft aan dat in korte tijd te veel zorgstoffen zijn benoemd. Hierop zijn de systemen bij de ontdoeners, afvalverwerkers, laboratoria en overheidsinstanties niet ingericht. Gevolg is onzekerheid over de afvalsamenstelling en concentratie- en grenswaardebepaling.	Zie het antwoord op inspraakreactie 18.
20.	B.14, alg.	9	Inspreker geeft aan zijn inspraak in te brengen t.a.v. alle zorgstoffen: en niet alleen vastgestelde ZZS maar ook potentiële ZZS en stoffen die bij lozing worden geclassificeerd als categorie A volgens de ABM (en dus niet als ZZS). Inspreker vraagt om een gelijke methodiek voor al deze stoffen.	Hoewel de problematiek van potentiële ZZS en opkomende stoffen erkend wordt, is ervoor gekozen om in de eerste plaats slechts beleid in het LAP te formuleren voor ZZS, d.w.z. stoffen die voldoen aan één of meerdere criteria of voorwaarden van artikel 57 REACH. Deze keuze is juist gemaakt om het beleid afgebakend en uitvoerbaar te houden. Dit neemt niet weg dat wordt nagedacht over de problematiek van potentiële ZZS en andere zorgstoffen in relatie tot afvalverwerking. Dit punt wordt meegenomen in de opgestarte dialoog waarover in de beantwoording van inspraakreactie 18 wordt gesproken.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
				Verder betreft deze inspraakreactie geen inhoudelijke reactie op gewijzigde teksten. Zie ook het antwoord op inspraakreactie 18.
21.	B.14.6	9	Inspreker haalt de kern van beleid B.14.6 aan “<i>Om te kunnen bepalen of sprake is van ...()</i>... <i>moet worden bepaald welke ZZS aanwezig zijn of zouden kunnen zijn</i>” om de volgende ommissie onder de aandacht te brengen: - Het LAP legt de wijze van bepaling van aanwezigheid van ZZS onvoldoende vast. Een consistente, transparante en landelijk gedragen aanpak hiertoe is noodzakelijk ten einde de rechtszekerheid en rechtseenheid te borgen. De impact van de aanwijzing van zorgstoffen op de bedrijfsvoering is groot. - Nederland kent niet ‘maar’ 1300 zorgstoffen maar een oneindig aantal gezien de stoffenlijst ook ongelimiteerde stofgroepen kent zoals arseenverbindingen, kwikverbindingen of de organische nonylfenolen.	Zie het antwoord op inspraakreactie 18.
22.	B.14.6	9	Inspreker haalt de kern van beleid B.14.6 aan “<i>het kan nodig zijn deskundigen uit het bedrijfsleven ...()</i>... <i>of sprake is van een doelmatige verwerking</i>” om de volgende ommissie onder de aandacht te brengen: - De risicoanalyse omvat niet de gehele verwerking maar uitsluitend ‘nuttige toepassing’ met de focus materiaal, al dan niet met zorgstoffen’ terug in de maatschappij te brengen; - Er is ook behoefte aan risicoanalyse voor verwerking in ruime zin; - Risico’s in de vorm van lozing/emissies op de inrichting bij ontdoener of verwerker, bij transport/opslag worden niet meegenomen. De verwijzing in het LAP hiervoor naar de ABM en het Abm zijn onvoldoende omdat deze ook geen methodiek omvatten die de volledige problematiek van ZZS in afval aanpakt; - LAP3 geeft aan dat lozing/emissie een zaak van het bevoegd gezag is. De ruime discretionaire bevoegdheden van het BG of hun uitvoeringsdiensten kunnen zorgen voor rechtsonzekerheid, rechtsongelijkheid of willekeur. Uitvoeringsinstanties krijgen daardoor een vrijheid die alleen door de rechter kan worden getoetst. Een oplossing is het bieden van heldere, volledige en landelijk van toepassing zijnde kaders en een gestructureerde landelijk gedragen aanpak voor de algemene verwerking van afvalstoffen en de relatie met ZZS.	Zie het antwoord op inspraakreactie 18.
23.	B.14, alg.	9	Inspreker geeft aan dat het voor een afvalverwerker niet altijd (volledig) zeker is wat de samenstelling is van het afval dat zij ontvangt en als gevolg is dus ook geen zekerheid te geven over mogelijke emissies van zorgstoffen of de verwerking van zorgstoffen in een product. Inspreker geeft de volgende oorzaken: - Afval kent vaak verschillende, disperse en (mogelijk) lang aanleverroutes wat de traceerbaarheid van eventuele zorgstoffen niet bevordert; - Ontdoeners zijn bovendien niet in alle gevallen verplicht tot (volledige) kennisgeving van samenstelling.	Zie het antwoord op inspraakreactie 18.
24.	B.14. alg.	9	Inspreker stipt de onzekerheid aan bij concentratie- en grenswaardebepalingen [<i>red: lees: voor zorgstoffen</i>]: - Een bronaanpak ZZS is bij afvalverwerking niet mogelijk, het behalen van een absolute nul-grens bij verwijdering van de zorgstof evenmin. Het gaat altijd om een percentage en dus de vraag wat de rest mag zijn. Zeker wanneer concrete criteria/waarden ontbreken. Voor het bepalen van de ‘nul-grens’ wordt dan teruggegrepen op ‘detectiegrens’ of de ‘rapportagegrens’. Deze zijn echter variabel, want afhankelijk van factoren, wat onduidelijkheden geeft over de ‘nul-grens’. - Voor een zelfde zorgstof kunnen in een afvalverwerkingsproces verschillende grenswaarden bestaan. Vb. generieke grenswaarden voor ZZS m.b.t. communicatieverplichtingen in de keten, grenswaarden voor arbeidsomstandigheden en milieucompartimenten en/of migratiewaarden voor een nuttige toepassing (inspreker haalt een voor beeld aan voor formaldehyde). Deze verschillende grenswaarden leiden tot onduidelijkheid. - De volgende belemmeringen worden samengevat opgemerkt: • Ontbreken éénduidige analysemethodiek; • Beperkte toepasbaarheid analysemethoden (vaak ongeschikt voor afvalstoffen, waar verstoringen als gevolg van de monstermatrix een belangrijke rol spelen); • Ontbreken van eenduidige, werkbare grenswaarden; • Of voldoende labo’s voldoende geëquipeerd zijn voor het onderzoeken van stoffen; • Stel dat bovenstaande wel mogelijk is/wordt voor een bepaalde zorgstof is een risico dat de uitvoering van de analyse een zodanige beperking voor de bedrijfsvoering oplevert dat deze niet meer economisch rendabel is.	Zie het antwoord op inspraakreactie 18.
25.	B.14. alg.	9	Hoewel het LAP een jaar van kracht is, is voor bedrijven, bevoegd gezag en omgeving nog steeds onduidelijk wat wordt verwacht t.a.v. zorgstoffen. Dit leidt onder meer tot willekeur, rechtsonzekerheid, rechtsongelijkheid en onbegrip. Bedrijven en overheden dienen in staat te	Zie het antwoord op inspraakreactie 18.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
			worden gesteld draagvlak te creëren bij partijen in de keten van afvalverwerking en het ontbreken van een duidelijk kader verhindert dit. Inspreker ziet graag dat invulling wordt gegeven aan signalen uit de praktijk omtrent de uitvoerbaarheid. Tegen deze achtergrond verzoekt inspreker de wijziging van het LAP uit te stellen dan wel aan te passen met inachtneming van het 'Handelingsperspectief' (bijgevoegd bij de inspraakreactie). Zo kunnen de vele onzekerheden worden beheerst en kan een transparante werkwijze ontstaan waarmee overheid en bedrijfsleven samen zorgstoffen de baas kunnen worden	
26.	B.14.2	2	Ten aanzien van de ingevoegde passage over de zorgplicht aangaande potentiële ZZS vraagt inspreker hoe afvalverwerkers alle 3.500 ZZS en (thans) 323 potentiële ZZS kunnen kennen en de effecten ervan kunnen identificeren.	Op dit moment zijn bij het RIVM ongeveer 1.500 ZZS bekend (geen 3.500) en ongeveer 320 potentiële ZZS. Het is voor afvalverwerkers ondoenlijk om voor elke afvalstof die zij verwerken op aanwezigheid van alle ZZS te analyseren. Daarom werkt het ministerie aan hulpmiddelen voor afvalverwerkers om de kennis over welke ZZS in welke afvalstoffen kunnen zitten te vergroten. Hiertoe is een begin gemaakt in het rapport 'ZZS in afvalstoffen' van SGS Intron dat inzoomt op een eerste groep van ca. 200 ZZS. Dit betreft ZZS die via REACH of de POP-verordening zijn gereguleerd. In de loop van 2019 zal worden bekeken of dit rapport met een volgende groep ZZS kan worden uitgebreid. Zie over de zorgplicht ook het antwoord op inspraakreactie 27.
27.	B.14.2	15	Van bedrijven die werken met afvalstoffen die potentiële ZZS bevatten wordt op grond van het voorzorgsbeginsel verwacht dat ze een zorgplicht in acht nemen. Inspreker vraagt op welke wijze deze bedrijven aan het voorzorgsbeginsel (kunnen) voldoen en hoe dit wordt gedefinieerd. Dit mede gelet op het zeer grote aantal ZZS en potentiële ZZS. Inspreker vraagt om verduidelijking.	Het voorzorgsbeginsel houdt in zijn algemeenheid in dat bedrijven zich bij al hun handelen bewust moeten zijn van de risico's van de stoffen waarmee ze werken en daar naar handelen ter bescherming van mens en milieu. Wat dit inhoudt verschilt vanzelfsprekend van bedrijf(stak) tot bedrijf(stak). In alle gevallen vereist dit in ieder geval een bewustzijn dat gevaren zouden kunnen spelen en/of een kritische analyse van de eigen bedrijfsprocessen. Dit kan vervolgens leiden tot extra beschermende voorzieningen, het aanpassen van bedrijfsprocessen, een actieve communicatie naar de omgeving, het actief informeren van afnemers van geproduceerd materiaal of afval over aanwezigheid van potentiële ZZS, etc.
28.	B.14.2	6	Inspreker vindt dat het invoegen van de laatste alinea die begint met 'Echter ...' en eindigt met '... art.10.1 van de Wm' (over zorgplicht i.r.t. potentiële ZZS) moet komen te vervallen. Dit is geen plicht die voortkomt uit LAP3 en wekt verwarring.	Het LAP kent verschillende doelen waarvan één is: het toelichten van wet- en regelgeving en de praktische toepassing daarvan. De alinea waarnaar inspreker refereert is een voorbeeld hiervan. De Wm kent een bijzondere zorgplicht voor iedereen die handelingen verricht met afvalstoffen. In deze alinea van het LAP worden bedrijven en bevoegde gezagen gewezen op het feit dat deze zorgplicht ook geldt voor het omgaan met afvalstoffen waarin zich potentiële zeer zorgwekkende stoffen bevinden en het beperken van nadelige gevolgen daarvan.
29.	B.14.6	7	Inspreker zet vraagtekens bij de nieuw voorgestelde formulering van aspect a van de risicoanalyse en stelt voor om de zinsnede 'niet voldoet aan deze maximale waarden die gelden voor de ZZS in de gekozen toepassing' te vervangen door 'deze maximale waarden die gelden voor die ZZS in de gekozen toepassing overschrijdt'. Dit omdat de tekst zoals die is voorgesteld in het ontwerp gelezen kan worden als dat exact aan die maximale waarden moet zijn voldaan.	Het voorstel van inspreker wordt overgenomen en de tekst van het LAP is - ten opzichte van de tekst zoals die in de inspraaknotitie werd voorgesteld - gewijzigd. Ook wordt hierbij een wijziging betrokken n.a.v. inspraakreactie 17. Tot slot wordt de consequentie van het overschrijden van een norm stelliger neergezet. Alles tezamen is de tekst als volgt gewijzigd: Of in stoffenwetgeving (REACH, POP-verordening), productregelgeving of in het LAP maximale waarden voor het gehalte aan ZZS in een afvalstof (teruggewonnen) materiaal of een product zijn vastgesteld. Indien het gehalte aan ZZS in een afvalstof (teruggewonnen) materiaal of een product niet voldoet aan deze maximale waarden die gelden voor die ZZS in de gekozen toepassing overschrijdt, mag moet er vanuit worden gegaan dat sprake is van risico's op onaanvaardbare blootstelling van mens en milieu aan ZZS. Als gevolg van bovenstaande formulering is de eerst volgende volzin van B.14.6 als volgt gewijzigd: Als op grond van afweging a niet kan worden geconcludeerd dat sprake is van een <u>on</u> aanvaardbaar risico. Moeten...()...
30.	B.15.5, tabel 10	15	Inspreker pleit voor een volledige actualisatie van tabel 10 van de stortcapaciteiten per provincie op basis van de WAR-gegevens 2017 gezien sinds 1 januari 2015 de nodige wijzigingen hebben plaatsgevonden in de restcapaciteit van de verschillende stortplaatsen.	De actualisatie van deze tabel staat op de planning voor de tweede wijziging van het LAP waarvan de inspraak tweede helft 2019 zal starten.
31.	B.15.5, tabel 10	8	Inspreker verzoekt om plankcapaciteit van 1.520.000 m³ alsnog op te nemen ten gunste van inspreker in de tabel 10 van B.15.5. Inspreker onderbouwt haar verzoek middels een schets van de historie van deze capaciteit vanaf 2001 tot heden en refereert naar afgegeven vergunningen, revisievergunningen, het (nog steeds geldende) Stortplan Groningen, WAR-enquêtes, de brief van de provincie Groningen aan het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (2015) en de rapportages 'Afvalverwerking in Nederland'. Inspreker geeft aan dat het niet eerder dan 2015 mogelijk was om de feitelijke restcapaciteit in te meten gezien dan de eindafwerking is aangebracht. Inspreker voert tevens aan dat het toevoegen van de betreffende capaciteit moet worden gezien als een correctie ten gevolge van inmeten. Door nieuwe metingen kan immers blijken dat de werkelijke restcapaciteit afwijkt van de geregistreerde restcapaciteit en restcapaciteit kan daardoor zijn toegenomen zonder dat sprake is van uitbreiding van vergunde capaciteit. Dit soort kleine verschillen valt binnen de capaciteitsregulering en kunnen daarom zonder meer worden benut. Gedeputeerde Staten van Groningen heeft per brief van 28 augustus 2015 kenbaar gemaakt, dat de op de peildatum van 1 januari 2001 vergunde maar niet ingerichte stortcapaciteit van Borgerswold te Veendam 1.520.000 m3 bedroeg. Deze resterende stortcapaciteit kon door inmeting pas bij de oplevering van de eindafwerking van de stortplaats Borgerswold in augustus 2015 definitief worden vastgesteld. Inspreker meent bovendien dat in Nederland geen andere zogenaamde Leemtewet-stortlocaties zijn waar nog vergunde restcapaciteit is c.q. wordt opgegeven in de jaarlijkse	Over het betreffende onderwerp vindt separaat van deze inspraakprocedure overleg plaats met inspreker en met de provincie Goningen. Een inhoudelijke reactie op de inbreng van inspreker volgt in dat kader en niet in deze Nota van Antwoord. Bovendien reageert inspreker niet op een voorgenomen wijziging van het LAP, maar stelt een fundamentele andere aanpassing voor.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
			War-enquête. Waar dat bij andere locaties zich heeft voorgedaan zijn de correcties reeds eerder doorgevoerd. De stortplaats Borgerswold/Afvalverwerking Veendam was volgens de War-enquêtes van 1998 tot en met 2003 als operationele locatie opgevoerd met verwerkte hoeveelheden. De resterende vergunde stortcapaciteit van deze locatie is al ruim 10 jaar in de WAR-enquête opgevoerd en daarmee als mogelijke c.q. te verwachten correctie bekend. De correctie van de restcapaciteit ten gunste van Afvalverwerking Stainkoeln ten gevolge van de "inmeet-correctie" bij de stortlocatie Borgerswold wijkt qua aard en omvang niet af van de vele eerdere correcties sinds de invoering van het moratorium in LAP1. Hiermee kan er geen precedentwerking meer uitgaan van de voorgestane correctie van de restcapaciteit ten gunste van Afvalverwerking Stainkoeln.	
32.	B.15.5, tabel 10	13	Inspreker merkt op dat de capaciteitsplanning van tabel 10 niet meer actueel is maar berust op oude cijfers uit de WAR 2014 en vraagt om een actualisatie. Inspreker refereert naar recentere gegevens uit de WAR 2017. Ook geeft inspreker aan het ministerie hiervan op de hoogte te hebben gesteld en refereert aan een brief met kenmerk 160408/01/QESH/LB van 8 april 2016. Hierin is sprake van een 'restcapaciteit' die t.b.v. inspreker middels een revisievergunning is geformaliseerd en als zodanig in de WAR is opgevoerd. Inspreker verzoek deze restcapaciteit in het LAP weer te geven.	Zie het antwoord op inspraakreactie 30.
33.	B.15.5, inclusief tabel 10	7	Inspreker verwijst naar het schrappen van de witregel uit tabel 10 uit het deel van de tabel dat gaat over 'vergunde en zogenoemde plankcapaciteit'. Inspreker is van mening dat in deze witregel een planstortcapaciteit van 1.520.000 m³ voor de provincie Groningen zou moeten staan. Inspreker refereert aan en citeert uit een brief van 28/8/2015 hierover aan de staatssecretaris, benoemde acties in de publicaties 'Afvalverwerking in Nederland 2014 t/m 2016' en aan het feit dat bij de vaststelling van LAP3 niet kenbaar is gemotiveerd waarom de plankcapaciteit niet is opgenomen in de betreffende tabel. Inspreker noemt het belang voor Groningen en refereert aan het nabijheidsbeginsel en het zelfvoorzienend zijn van de provincie. Inspreker wijst ook op het feit dat de komende sanering van asbestdaken een extra beslag zal leggen op beschikbare stortcapaciteit. Tevens meent inspreker dat de transitie naar een circulaire economie gepaard gaat met eren toename van residu dat alleen maar gestort kan worden. Verder geeft inspreker aan dat stortplaatsen elders in het land het te storten afval uit Groningen niet zou willen accepteren. Inspreker verzoekt de plankcapaciteit alsnog op te nemen in de tabel i.p.v. de witregel te schrappen, ook al omdat dat in de rapportage 'Afvalverwerking in Nederland' zou zijn toegezegd. Ten aanzien van de alinea waarin gesproken wordt over 'uitruilprocedure' voor stortcapaciteit zet inspreker de volgende kanttekeningen: Door de uitruilprocedure, het moratorium en tabel 10 krijgt de aan stortplaatsen toegewezen stortcapaciteit het karakter van een schaars en in het economisch verkeer handelbaar recht (recht wordt door de ene verkocht aan de andere). Er is, zoals het nu beschreven is, altijd instemming van de 'vervreemdende' partij nodig. Dit komt een doelmatig afvalbeheer niet te goede en kan bevoegde gezagen er toe brengen – mede gelet op mededingingsrechtelijke vraagstukken – om in afwijking van het moratorium en de beschreven uitruilprocedure tot vergunning van stortcapaciteit over te gaan.	Zie het antwoord op inspraakreactie 31.
34.	B.15.5	2	Ten aanzien van de voorgestelde wijziging waarin de rol van de minister t.a.v. het heropening van voormalige stortplaatsen worden geschrapt, vraagt inspreker zich af of hij één en ander juist begrijpt: a. Klopt het dat deze passage alleen toeziet op het grondoppervlak van stortplaatsen waarop na 1 september 1996 geen afvalstoffen (anders dan saneringsresiduen) zijn gestort? b. Klopt het dat in geval van uitbreiding (van het grondoppervlak) van stortplaatsen waar na 1 september 1996 wél afvalstoffen zijn gestort nog - als vanouds - het moratorium op de uitbreiding van stortcapaciteit alsmede de uitruilregeling van kracht blijven?	a. Niet geheel duidelijk is wat wordt bedoeld. Paragraaf B.15.5 als geheel gaat zeker niet uitsluitend over stortplaatsen waarop na 1 september 1996 geen afvalstoffen (anders dan saneringsresiduen) zijn gestort. De aanpassing van het LAP beoogt duidelijk te maken dat de alinea's over saneren van voormalige stortplaatsen daar wel over gaan. En voor zover inspreker dat bedoelt; nee, het betreft niet uitsluitend het grondoppervlak. De tekst spreekt nergens over grondoppervlak en steeds over stortcapaciteit. Het gaat dus om iedere situatie waarin sprake zou zijn van het opnieuw gebruiken van de locatie ten behoeve van storten. b. Ja, dat is juist. Met de wijziging van het LAP wordt bovendien duidelijker gemaakt dat het moratorium ook van toepassing is wanneer locaties waar na 1 september 1996 <i>geen</i> afvalstoffen zijn gestort weer worden gebruikt om afval te gaan storten, deze ook vallen onder het moratorium, tenzij het te storten afval uitsluitend afkomstig is van sanering van de betreffende stortplaats zelf.
35.	B.15.5	2	Hoe ziet de minister toe op een juiste uitvoering door het lokale bevoegde gezag voor de omgevingsvergunningen, onderdeel ruimte en door het regionale bevoegde gezag voor de omgevingsvergunningen, onderdeel milieu als de rol van de minister uit het LAP wordt geschrapt? Wie ziet dan (nog) toe op het handhaven van het moratorium op uitbreiding van stortcapaciteit? Wil nog sprake kunnen zijn van een moratorium, zal er op nationaal niveau ten minste een registratie moeten zijn van heropende stortplaatsen en de alsdan vergunde capaciteit en daarmee met de communicerende uitruil.	In de eerste plaats moet ieder bestuursorgaan ingevolge artikel 10.14 van de Wm bij het uitoefenen van een bevoegdheid krachtens de Wm met betrekking tot afvalstoffen rekening houden met het LAP. Daarnaast voorziet het LAP bij een voornemen tot afwijken in een specifieke procedure gericht op een voorafgaande beleidsmatige toetsing en overleg (paragraaf A.2.6). Op deze manier houdt het rijk zicht op gevallen waarin decentrale overheden van het LAP (willen) afwijken. In dit kader is overigens van belang nogmaals te benadrukken dat het heropenen van een stortplaats waar na 1 september 1996 <i>geen</i> afvalstoffen zijn gestort sowieso niet snel zal spelen omdat naast een toets aan het moratorium ook moet worden voldaan aan het Stortbesluit en de regels rond nazorg.
36.	B.15.5	2	Ten aanzien van de ingevoegd tekst in het 5 ^{de} tekstblok van B.15.5, maar ook ten aanzien van diverse andere plaatsen in de inspraaknotitie stelt inspreker vraagtekens bij het gebruik van het begrip 'in beginsel', 'in principe', 'uitgangspunt'. Dit zijn termen die (enige) opening voor	In de hele inspraaknotie komen 'in beginsel', 'in principe' en 'uitgangspunt' respectievelijk 6, 5 en 4 keer voor waarbij in een aantal gevallen niet in teksten van het LAP zelf. Daar waar het wel onderdeel is of wordt van de LAP-tekst gaat het in alle gevallen om het bevoegde gezag wat gemotiveerd een andere keuze zou kunnen maken. Het is inherent aan een

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP				
			uitzonderingen laten. Daarover heeft inspreker de volgende vragen: - Voor wie biedt het de opening tot het maken van uitzonderingen? - Op basis van welke argumenten mag een uitzondering worden gemaakt? - De uitzondering wordt de nieuwe norm. - Komt het de rechtszekerheid niet ten goede wanneer deze ‘escapes’ expliciet worden benoemd?	beleidsplan dat hier een lokale of regionale afweging - met bijbehorende lokale of regionale argumenten - bij wordt gemaakt. Wel zal in de meeste gevallen de afwijkingsprocedure van paragraaf A.2.6 van het LAP moeten worden gevolgd wat voorkomt dat de uitzondering te lichtvaardig de nieuwe norm wordt. Specifiek voor de passage die aanleiding is voor de opmerking van inspreker (vijfde tekstblok paragraaf B.15.5) staat 1 keer ‘in beginsel’ waar helemaal geen sprake is van een mogelijkheid tot afwijken. De tekst van het LAP is - ten opzichte van de tekst zoals die in de inspraaknotitie werd voorgesteld - als volgt gewijzigd: ...()... Dit betekent dat heropenen van voormalige stortplaatsen waar op of na 1 september 1996 geen afvalstoffen meer zijn gestort – anders dan ten behoeve van sanering (zie onder) – in principe niet aan de orde is als deze locaties niet aan genoemde wettelijke eisen voldoen. ...()...				
37.	B.15.5	2	Inspreker citeert de laatste zin van tekstblok 7 [<i>red. gaat over de voorwaarden voor heropening</i>]: De beoordeling of aan de eisen is voldaan is aan het bevoegd gezag. Inspreker vraagt of tegen een dergelijk oordeel verweer mogelijk? En zo ja, voor wie en waar?	Bij heropening van een stortplaats is in ieder geval (aanpassing van) een vergunning nodig en daartegen is dus bezwaar en beroep mogelijk.				
38.	B.15.6	2	Over het eerste nieuw ingevoegde aandachtsstreepje <i>Mocht gedurende de planperiode er toch binnen zes jaar een tekort aan stortcapaciteit dreigen te ontstaan, dan wordt uitbreiding van de capaciteit alleen toegestaan door uitbreiding van de bestaande stortplaatsen ...(...).</i>) vraagt inspreker het volgende: Zal een dergelijke conclusie ten grondslag worden gelegd aan een (eerstvolgende) wijziging van LAP3?	Bij inwerkingtreding van LAP3 is niet alleen getoetst of er in deze planperiode voldoende stortcapaciteit is (6-jaars criterium) maar is ook al een planperiode vooruit gekeken (12-jaarscriterium). In beginsel is een dergelijke nieuwe beoordeling pas bij voorbereiding van LAP4 aan de orde. Er wordt gedurende de planperiode wel jaarlijks gekeken hoeveel er daadwerkelijk wordt gestort, maar aanpssing van het LAP bij een tussentijdes wijziging zal pas aan de orde zijn bij grote afwijkingen van eerdere prognoses.				
39.	E.08 – II	1	Inspreker maakt bezwaar tegen het feit dat het digestaat van vergisting volgens de minimumstandaard moet ‘narijpen’ (zijnde nacompostering of een andere vorm van aërobe droging) gericht op recycling van het digestaat. Inspreker onderbouwt met argumenten.	De door inspreker geciteerde tekst uit de minimumstandaard van het LAP is bestaand beleid dat niet met de eerste wijziging wordt gewijzigd. Derhalve is hier geen inspraak op mogelijk. De tekst van het LAP m.b.t. de narijping van het digestaat blijft ongewijzigd.				
40.	E.20, alg.	12	Inspreker ziet het nut van de voorgestelde wijziging (t.b.v. de leesbaarheid) niet gezien de korte termijn waarop de IBC-bouwstof zal verdwijnen [<i>red.: omwille van wijzigende regelgeving</i>].	Het klopt dat op termijn de IBC-toepassingen voor AVI-bodemas zullen verdwijnen. De mogelijkheid om IBC-bouwstoffen toe te passen zal namelijk, behoudens overgangsrecht, geheel worden beëindigd bij de inbouw van het huidige Besluit bodemkwaliteit in het stelsel van de Omgevingswet, waaronder het Besluit activiteiten leefomgeving. Tot die tijd is de tweedeling in de minimumstandaard nodig. Tekstuele aanpassingen in de minimumstandaard waren nodig omdat de eerdere opbouw van de minimumstandaard niet klopte t.a.v. het (mogen) ontstaan van een te storten residu. Uitsluitend bij het opwerkingsproces zoals bedoeld onder de Green Deal is het ontstaan van een te storten residu toegestaan. Daarom wordt aan de voorgestelde wijziging van de opbouw en beschrijving van de minimumstandaard alsook de wijziging in paragraaf III vastgehouden. Echter, er zijn wel enkele wijzigingen doorgevoerd naar aanleiding van andere inspraak. Zie hiervoor inspraakreactie 50.				
41.	E.20 - I	15	Inspreker verzoekt de staatssecretaris om de sector gelegenheid te bieden om voor een volgende wijziging van het LAP een voorstel te formuleren voor een minimumstandaard voor de verwerking van ketelas.	Met deze eerste wijziging wordt ketelas (als monostroom) uit de afbakening van dit sectorplan geschrapt en dus is ook de minimumstandaard niet op deze afvalstof van toepassing. Alleen ketelas die gezamenlijk met AVI-bodemas wordt afgevoerd blijft onder dit sectorplan vallen. Navraag leert dat ketelas haast nooit als monostroom vrijkomt maar meestal wordt afgevoerd samen met de bodemassen. Echter, gezien de ontwikkelingen binnen de Green Deal bodemas zal ketelas in de toekomst vaker van bodemas gescheiden blijven om voor wat betreft de bodemassen aan de bepalingen van de Green Deal te kunnen voldoen. Bovendien lijkt ketelas qua structuur en samenstelling meer op vliegas (SP21) dan op bodemas. Het gaat namelijk om vliegas dat reeds in de ketel neerslaat i.p.v. met de rest van de vliegas in de rookgasreiniging terecht komt. Tot slot is relevant dat de minimumstandaard voor bodemas ook niet past op ketelas omdat ketelas als monostroom niet geschikt is om als bouwstof te gebruiken. Ketelas kan worden begrepen onder de definitie van AVI-vliegas uit het Besluit vrijstelling stortverbod buiten inrichtingen waarvoor de minimumstandaard ‘storten’ is, al dan niet na koude immobilisatie. Om die reden wordt AVI-ketelas expliciet toegevoegd aan de afbakening van sectorplan 21. Deze komt als volgt te luiden: <table><tr><th>Afvalstoffen</th><th>Toelichting</th></tr><tr><td>AVI-vliegas</td><td>Vliegas die resteert na verbranding in een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven. - Voor de definitie van AVI-vliegas sluit dit sectorplan aan bij de definitie in het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen. - <u>AVI-vliegas samen afgevoerd met ketelas alsook ketelas als monostroom worden eveneens als AVI-vliegas beschouwd en</u></td></tr></table>	Afvalstoffen	Toelichting	AVI-vliegas	Vliegas die resteert na verbranding in een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven. - Voor de definitie van AVI-vliegas sluit dit sectorplan aan bij de definitie in het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen. - <u>AVI-vliegas samen afgevoerd met ketelas alsook ketelas als monostroom worden eveneens als AVI-vliegas beschouwd en</u>
Afvalstoffen	Toelichting							
AVI-vliegas	Vliegas die resteert na verbranding in een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven. - Voor de definitie van AVI-vliegas sluit dit sectorplan aan bij de definitie in het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen. - <u>AVI-vliegas samen afgevoerd met ketelas alsook ketelas als monostroom worden eveneens als AVI-vliegas beschouwd en</u>							

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
				vallen daarom onder dit sectorplan. De titel van sectorplan 21 komt vervolgens als volgt te luiden: AVI-vliegas <u>en AVI-ketelas</u>
42.	E.20 – II	15	Inspreker uit zijn zorg over de als taalkundig gepresenteerde wijziging van de minimumstandaard in ‘minimaal 50% nuttig wordt toegepast in werken waarbij geen IBC-maatregelen hoeven te worden genomen’. Deze wijziging heeft aanzienlijke beleidsmatige consequenties. Bovendien wijkt dit voorstel in sterke mate af van de afspraken die de Rijksoverheid en de Nederlandse AEC’s hebben gemaakt in de Green Deal Verduurzaming nuttige toepassing AEC-Bodemassen. Deze eenzijdige wijziging van de Green Deal via het LAP is niet acceptabel. Deze wijziging beïnvloedt door de sector gedane investeringen nadelig. Inspreker verzoekt dringend dit te corrigeren.	Het is met de eerste wijziging van het LAP nadrukkelijk niet de bedoeling geweest de afspraken gemaakt in de Green Deal te wijzigen en dit is naar mening van het ministerie ook niet gebeurd. Het klopt wel dat bepalingen anders zijn geformuleerd waarbij de formulering beter aansloot bij het Besluit bodemkwaliteit. Echter, om de indruk van inspreker weg te nemen wordt het sectorplan op dit punt aangepast naar de formulering ‘ingezet buiten IBC-toepassingen’. Hiermee wordt qua formulering meer aangesloten bij de Green Deal. Controle van de overige bepalingen van het sectorplan aan de Green Deal heeft geleid tot het weghalen van de bepalingen ‘gewichtsperscentage droge stof’ bij bepaling 3 over minimaal 50% nuttige toepassing buiten IBC-toepassingen. Zie voor de verwerking van bovenstaande punten in de LAP tekst het antwoord op inspraakreactie 50 voor het totaal overzicht met wijzigingen die n.a.v. de inspraak worden doorgevoerd.
43.	E.20 – II	2	Inspreker vraagt of de gehanteerde of/of formulering in de gewijzigde minimumstandaard de Green Deal niet onderuit haalt omdat de tweede ‘of’-optie ook onderdeel is van de minimumstandaard?	De Green Deal is gesloten met de Nederlandse AVI’s en geldt voor partijen die de Green Deal hebben ondertekend. Het streven is een groot deel op te werken tot vrij toepasbare bouwstof of toeslagmateriaal. Voor een deel van de bodemassen is dat (nog) niet mogelijk en blijft vooralsnog de verwerkingsoptie ‘toepassen onder IBC-maatregelen’ nodig om alle bodemas te kunnen recyclen. Op termijn zal de regelgeving t.a.v. het inzetten van AVI-bodemas in IBC-toepassingen worden aangepast en zullen de bepalingen van de Green Deal uiteindelijk landen in de Omgevingswet (via de Aanvullingsbesluit Bodem Omgevingswet). Het doel is op die wijze op gestelde termijn het toepassen in IBC-toepassingen wettelijk te verbieden. Tot op dat moment zijn IBC-toepassingen echter wel nog toegestaan. Daarom kent de minimumstandaard (ook nog) deze bepaling en dus een tweede optie onder a (100% recycling zonder dat daaruit een residu ontstaat). Wel wordt de of/of formulering aangepast omdat duidelijk moet zijn dat de eerste optie (inzet buiten IBC-toepassingen) beleidsmatig de voorkeur heeft. Deze wijziging is meegenomen in de reactie op inspraakreactie 50.
44.	E.20 – II	15	Inspreker verzoekt in LAP3 aandacht te besteden aan de ‘overgangsperiode’ voor de toepassing van IBC-bodemassen zoals geformuleerd in onder meer het Aanvullingsbesluit Bodem Omgevingswet en de brief van de staatssecretaris aan de TK (20.11.2018). Deze overgangsperiode loopt van 1 januari 2020 tot 1 juli 2021. Dit geeft duidelijkheid aan bevoegde gezagen en bedrijven.	Deze ‘overgangsperiode’ is nog niet wettelijk van kracht en tot die tijd voorbarig om te benoemen in het LAP. Zodra de door inspreker genoemde wetgeving van kracht is zal mogelijk met een volgende wijziging van het LAP een verwijzing naar een overgangsperiode worden opgenomen.
45.	E.20 – II	2	De uit verwerking a verkregen ferro en non-ferro fractie moet (bij minder dan 50% metalen) verder worden verwerkt gericht op terugwinning van de metaalfractie. Hieruit ontstaat een fractie AVI-bodemas die weer verwerkt moet worden volgens a. Hierbij stelt inspreker twee vragen: - Hier lijkt sprake van een cirkelredenering? - Is de ontstane fractie nog wel als AVI-bodemas aan te duiden?	De minimumstandaard onder a is gericht op de recycling van de AVI-bodemas nà afscheiding van zoveel mogelijk metalen. Een fractie bodemas afkomstig uit verwerking b moet dus vervolgens met inachtneming van de (overige) bepalingen bij a worden gerecycled. De samenstelling van deze fractie niet-metalen uit b wordt nog steeds beschouwd als AVI-bodemas, zij het bodemas die van metalen is ontdaan. Deze fractie is niet anders te duiden dan als bodemas. Deze bodemas kan dan verder worden opgewerkt conform de verwerking beschreven onder a. Echter, omdat de bepaling zoveel als mogelijk metalen af te scheiden ook al is genoemd in de minimumstandaard onder a, is het opnemen van een aparte minimumstandaard b (nummering volgens inspraaknotitie) overbodig. De minimumstandaard b wordt daarom uit het sectorplan geschrapt. Dit maakt de tekst van het sectorplan een stuk eenvoudiger. Deze wijziging is weergegeven in het antwoord op inspraakreactie 50. Hiermee is ook de vermeende cirkelredenering verdwenen.
46.	E.20 – II	12	Inspreker geeft aan dat er sprake is van een cirkelredenering: de tweede optie onder a verwijst door naar b, en b vervolgens weer naar a? Inspreker geeft bovendien aan dat naar haar mening een stap wordt gemist: zodra de verwerking van metalen onder SP12 valt, moet dat sectorplan gevolgd worden voor de residuen. Die genoemde recyclingroute voor bodemas uit metalen staat niet in SP12 en zou hierop dus moeten worden aangevuld.	Ten aanzien de ‘cirkelredenering’ zie het antwoord op inspraakreactie 45. Ten aanzien de opmerking van inspreker op de ‘gemiste stap’ door de verwijzing naar SP12: Naar aanleiding van de reactie van de inspreker komt de verwijzing naar SP12 te vervallen zodat alle AVI-bodemas en daaruit ontstane fracties en residuen blijven vallen onder sectorplan 20. Zo is voor het bevoegd gezag eenduidiger vastgelegd wat met de residuen die ontstaan uit de opwerking van AVI-bodemas tot een vrij toepasbare bouwstof of toeslagmateriaal moet gebeuren. Zie de verwerking in de tekst van het sectorplan het antwoord op inspraakreactie 50. Daarnaast wordt de afbakening van sectorplan 12 (Metalen) als volgt aangepast waardoor SP12 dus geen betrekking meer heeft op de ferro en non-ferro fractie van AVI-bodemas die voor > 50% bestaat uit metalen (laatste bullet): Voor de categorie “grotendeels uit metalen bestaande afvalstoffen” geldt dat ze alleen onder dit sectorplan vallen wanneer ze niet onder een ander sectorplan kunnen worden gebracht (<u>zo valt bijvoorbeeld de ferro- en non-ferro fractie afkomstig van de verwerking van AVI-bodemassen niet onder dit sectorplan maar onder sectorplan 20</u>).
47.	E.20 – II	12	Het is inspreker niet duidelijk waarom alleen voor de tweede optie onder a expliciet bepaalde metaalverwijderingstechnieken (die bovendien gewoon BBT zijn) worden genoemd en niet ook bij de eerste?	Omdat de eerste route onder a is vastgelegd in de Green Deal worden hier in het LAP geen specifieke technieken genoemd. Maar eigenlijk is dat bij de tweede optie van a ook niet nodig aangezien inspreker terecht opmerkt dat de genoemde metaalverwijderingstechnieken gewoon BBT zijn.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP												
				Zie de verwerking in de tekst van het sectorplan het antwoord op inspraakreactie 50 waarin de genoemde technieken zijn weggelaten. Deze zullen wel worden genoemd in de toelichting op het sectorplan.												
48.	E.20 – II	12	Inspreker geeft aan dat in de toelichting van het sectorplan geen duidelijkheid wordt gegeven op welke wijzen de toepassing van AVI-bodemassen als toeslagmateriaal moet worden beoordeeld en verwijst naar de CUR 116 waarnaar de branche verwijst. Een uitspraak of deze CUR gehanteerd kan worden zou duidelijkheid geven.	Van het verzoek is kennisgenomen. Echter, dit betreft geen inspraak op teksten die als wijziging zijn voorgelegd voor inspraak en/of die behoren tot de kern van het beleid. Bovendien vergt dit eerst een studie om te kijken of in de toelichting invulling gegeven kan worden aan dit verzoek.												
49.	E.20 – II	2	Wat wordt bedoeld met de term ‘beleidsrijke inbouwing’ in de nieuwe vooruitblik van het sectorplan?	Beleidsrijk is de term die wordt gebruikt als wetgeving niet ‘beleidsneutraal’ wordt ingepast in de Omgevingswet, maar dat er tegelijk ook wijzigingen van de wet- en regelgeving worden doorgevoerd. Voor ‘bodem’ gebeurt dit in het (concept) Aanvullingsbesluit Bodem Omgevingswet waarin een verbod voor AVI-bodemassen in IBC-toepassingen wordt opgenomen. Bij nader inzien is het gebruik van deze werkterm in de minimumstandaard niet handig. Daarom wordt deze term uit de tekst onder het kopje ‘Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard’ geschrapt. Zie het antwoord op inspraakreactie 50 voor alle wijzigingen die in het sectorplan worden doorgevoerd.												
50.	E.20 – II	12	Gelet op de diverse ingebrachte punten doet inspreker een voorstel om lid a van de minimumstandaard van het sectorplan 20 als volgt te definiëren: ”Recycling door opwerken van AVI-bodemas conform de bepalingen van de Green Deal AVI-bodemas en waarbij aan de volgende voorwaarden (cumulatief) is voldaan: 1. Maximale afscheiding van ferro en non-ferro metalen door middel van een magneet en Eddy Current of vergelijkbare technieken en vervolgens de hieruit ontstane metaalfractie verwerken volgens de minimumstandaard onder b. 2. Maximaal 15% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij een AVI vrijkomende bodemas (incl. metalen) mag als residu van het opwerkingsproces worden gestort, zie daarvoor c. 3. Minimaal 50% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij de AVI vrijkomende bodemas (betrokken op de hoeveelheid na afscheiding van metalen) wordt nuttig toegepast in werken waarbij geen IBC-maatregelen hoeven te worden genomen. Of: Recycling waarbij in ieder geval ook maximale afscheiding van ferro en non-ferro metalen door middel van een magneet en Eddy Current of vergelijkbare technieken plaatsvindt en vervolgens de hieruit ontstane metaalfractie verwerken volgens de minimumstandaard onder b. Met in achtneming van voor beide opties: • het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (paragraaf B.7.5.4 beleidskader); • de voorwaarden voor gebruik in ‘noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen’ (hoofdstuk B.12, paragraaf B.12.9.2 beleidskader)”	Naar aanleiding van alle ingebrachte punten van zowel deze als andere insprekers is de tekst van het sectorplan gewijzigd. Hiermee wordt de essentie van deze inspraakreactie ook overgenomen, maar niet geheel in de formulering zoals inspreker die voorstelt. Alles tezamen is het sectorplan als volgt gewijzigd t.o.v. de inspraakversie: paragraaf I: <table><tr><th><i>Afvalstoffen</i></th><th><i>Toelichting</i></th></tr><tr><td>AVI-Bodemas, al dan niet gezamenlijk afgevoerd met ketelas- inclusief eventueel samen met bodemas afgevoerde ketelas</td><td>Bodemas die resteert na verbranding in een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven. Het beleid dat in dit sectorplan beschreven is voor bodemas, is ook van toepassing voor op ketelas bodemas die gezamenlijk met ketelas bodemas wordt afgevoerd.</td></tr><tr><td>Na verwerking van AVI-bodemas resterende stromen: • vrij toepasbare bouwstof; • IBC-bouwstof; • Halffabricaat t.b.v. vormgegeven bouwstof; • Ferro- en non-ferro fractie voor zover bestaand uit minder dan 50 gewichtsprocenten aan ferro en non-ferro; • Residu. </td><td>De na verwerking van AVI-bodemas (mogelijk) resterende stromen vallen eveneens onder dit sectorplan. Een ferro en non ferro fractie valt slechts onder dit sectorplan indien deze bestaat uit minder dan 50 gewichtsprocenten aan ferro en non ferro. Bij meer dan 50 gewichtsprocenten ferro en non ferro valt de verwerking van deze fractie onder sectorplan 12 Metalen. Onder residu wordt in dit sectorplan verstaan de fractie die overblijft na het opwerken (conform de Green Deal “Verduurzaming nuttige toepassing AEC-bodemas” - in dit sectorplan verder de Green Deal) van de bodemas, waarin het grootste deel van de verontreinigingen van de bodemas is geconcentreerd.</td></tr></table> paragraaf II: <table><tr><th></th><th><i>Afvalstoffen / deelstroom</i></th><th><i>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</i></th></tr><tr><td>a</td><td>AVI-Bodemas</td><td>Of: Recycling door opwerken van AVI-bodemas conform de bepalingen van de Green Deal AVI-bodemas en waarbij aan de volgende voorwaarden (cumulatief) is voldaan: 1. Maximale afscheiding van ferro en non-ferro metalen en vervolgens de hieruit ontstane metaalfractie verwerken volgens de minimumstandaard onder b t.b.v. recycling. 2. Maximaal 15% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij een AVI vrijkomende bodemas (incl. metalen) mag als residu van het opwerkingsproces worden gestort, zie daarvoor c. 3. Minimaal 50% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij de AVI vrijkomende bodemas (betrokken op de hoeveelheid na afscheiding van metalen) wordt nuttig toegepast in werken waarbij geen IBC-maatregelen hoeven te worden genomen buiten IBC-toepassingen.</td></tr></table>	<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>	AVI-Bodemas, al dan niet gezamenlijk afgevoerd met ketelas- inclusief eventueel samen met bodemas afgevoerde ketelas	Bodemas die resteert na verbranding in een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven. Het beleid dat in dit sectorplan beschreven is voor bodemas, is ook van toepassing voor op ketelas bodemas die gezamenlijk met ketelas bodemas wordt afgevoerd.	Na verwerking van AVI-bodemas resterende stromen: • vrij toepasbare bouwstof; • IBC-bouwstof; • Halffabricaat t.b.v. vormgegeven bouwstof; • Ferro- en non-ferro fractie voor zover bestaand uit minder dan 50 gewichtsprocenten aan ferro en non-ferro; • Residu.	De na verwerking van AVI-bodemas (mogelijk) resterende stromen vallen eveneens onder dit sectorplan. Een ferro en non ferro fractie valt slechts onder dit sectorplan indien deze bestaat uit minder dan 50 gewichtsprocenten aan ferro en non ferro. Bij meer dan 50 gewichtsprocenten ferro en non ferro valt de verwerking van deze fractie onder sectorplan 12 Metalen. Onder residu wordt in dit sectorplan verstaan de fractie die overblijft na het opwerken (conform de Green Deal “Verduurzaming nuttige toepassing AEC-bodemas” - in dit sectorplan verder de Green Deal) van de bodemas, waarin het grootste deel van de verontreinigingen van de bodemas is geconcentreerd.		<i>Afvalstoffen / deelstroom</i>	<i>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</i>	a	AVI-Bodemas	Of: Recycling door opwerken van AVI-bodemas conform de bepalingen van de Green Deal AVI-bodemas en waarbij aan de volgende voorwaarden (cumulatief) is voldaan: 1. Maximale afscheiding van ferro en non-ferro metalen en vervolgens de hieruit ontstane metaalfractie verwerken volgens de minimumstandaard onder b t.b.v. recycling. 2. Maximaal 15% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij een AVI vrijkomende bodemas (incl. metalen) mag als residu van het opwerkingsproces worden gestort, zie daarvoor c. 3. Minimaal 50% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij de AVI vrijkomende bodemas (betrokken op de hoeveelheid na afscheiding van metalen) wordt nuttig toegepast in werken waarbij geen IBC-maatregelen hoeven te worden genomen buiten IBC-toepassingen.
<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting</i>															
AVI-Bodemas, al dan niet gezamenlijk afgevoerd met ketelas- inclusief eventueel samen met bodemas afgevoerde ketelas	Bodemas die resteert na verbranding in een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven. Het beleid dat in dit sectorplan beschreven is voor bodemas, is ook van toepassing voor op ketelas bodemas die gezamenlijk met ketelas bodemas wordt afgevoerd.															
Na verwerking van AVI-bodemas resterende stromen: • vrij toepasbare bouwstof; • IBC-bouwstof; • Halffabricaat t.b.v. vormgegeven bouwstof; • Ferro- en non-ferro fractie voor zover bestaand uit minder dan 50 gewichtsprocenten aan ferro en non-ferro; • Residu.	De na verwerking van AVI-bodemas (mogelijk) resterende stromen vallen eveneens onder dit sectorplan. Een ferro en non ferro fractie valt slechts onder dit sectorplan indien deze bestaat uit minder dan 50 gewichtsprocenten aan ferro en non ferro. Bij meer dan 50 gewichtsprocenten ferro en non ferro valt de verwerking van deze fractie onder sectorplan 12 Metalen. Onder residu wordt in dit sectorplan verstaan de fractie die overblijft na het opwerken (conform de Green Deal “Verduurzaming nuttige toepassing AEC-bodemas” - in dit sectorplan verder de Green Deal) van de bodemas, waarin het grootste deel van de verontreinigingen van de bodemas is geconcentreerd.															
	<i>Afvalstoffen / deelstroom</i>	<i>Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)</i>														
a	AVI-Bodemas	Of: Recycling door opwerken van AVI-bodemas conform de bepalingen van de Green Deal AVI-bodemas en waarbij aan de volgende voorwaarden (cumulatief) is voldaan: 1. Maximale afscheiding van ferro en non-ferro metalen en vervolgens de hieruit ontstane metaalfractie verwerken volgens de minimumstandaard onder b t.b.v. recycling. 2. Maximaal 15% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij een AVI vrijkomende bodemas (incl. metalen) mag als residu van het opwerkingsproces worden gestort, zie daarvoor c. 3. Minimaal 50% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij de AVI vrijkomende bodemas (betrokken op de hoeveelheid na afscheiding van metalen) wordt nuttig toegepast in werken waarbij geen IBC-maatregelen hoeven te worden genomen buiten IBC-toepassingen.														

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP									
				<table><tr><td></td><td></td><td> Of: Eveneens toegestaan ^[x] is recycling waarbij in ieder geval ook maximale afscheiding van ferro en non-ferro metalen door middel van een magneet en Eddy Current of vergelijkbare technieken plaatsvindt t.b.v. recycling en vervolgens de hieruit ontstane metaalfractie verwerken volgens de minimumstandaard onder b. Met in achtneming van (geldt voor beide opties): • het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder ‘mengen t.b.v. de productie van een bouwstof’ (paragraaf B.7.5.4 beleidskader); • de voorwaarden voor gebruik in ‘noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen’ (hoofdstuk B.12, paragraaf B.12.9.2 beleidskader). </td></tr><tr><td>B</td><td>ferro en non-ferro metalen uit de verwerking van a</td><td>In het geval de uit verwerking a vrijgekomen ferro en non-ferro fractie voor > 50 gewichtspercenten bestaat uit metalen: verwerken conform de bepalingen uit sectorplan 12 (metalen). In andere gevallen verder verwerken gericht op het terugwinnen van de metaalfractie t.b.v. recycling. De hieruit ontstane fractie AVI-bodemas verder verwerken volgens a.</td></tr><tr><td>€ b</td><td>Residu van het ‘opwerkingsproces’ conform de bepalingen van de Green Deal zoals bedoeld onder de eerste optie van verwerking a</td><td> - Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. - Nuttige toepassing is nadrukkelijk niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie. Uitzondering hierop betreft recycling (bijvoorbeeld metaalterugwinning) onder voorwaarde dat via de residuen geen diffuse verspreiding van de zware metalen plaatsvindt en de zware metalen ook niet worden verdeeld over een substantieel groter volume. - Daarnaast mag residu dat nog brandbaar is, worden verwijderd door verbranden. </td></tr></table> ^[x] Voorlopig nog toegestaan voor partijen AVI-bodemassen die nog niet zijn of kunnen worden opgewerkt conform de bepalingen van de Green Deal. In de alinea direct onder de tabel van de minimumstandaard is de tekst als volgt gewijzigd (weer terug naar oorspronkelijk) t.o.v. de inspraakversie: 2. Minimaal 50% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij de AVI vrijkomende bodemas (betrokken op de hoeveelheid na afscheiding van metalen) nuttig wordt toegepast in werken waarbij geen IBC-maatregelen hoeven te worden genomen buiten IBC-toepassingen. De tekst van de alinea uit paragraaf II onder ‘Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard’ is als volgt gewijzigd: Tijdens de planperiode wordt de uitvoering van de Green Deal en de daaruit volgende beleidsrijke inbouwinginpassing in het stelsel van de Omgevingswet gevolgd. De bedoeling is dat op termijn alle AVI-bodemas wordt opgewerkt tot een vrij toepasbare bouwstof nuttig wordt toegepast buiten IBC-toepassingen. De minimumstandaard zal hier dan ook op termijn op worden aangepast. paragraaf III: Als gevolg van bovenstaande is paragraaf III als volgt gewijzigd: • Overal waar a en b staat wordt dit vervangen door: a • Overal waar e staat wordt dit vervangen door: b • In de rij bij overbrenging vanuit Nederland t.b.v. recycling wordt de tekst als volgt gewijzigd: - Voor deelstroom a Hierbij geldt dat meer dan 15% storten (gewichtsperscentage droge stof) storten in ieder geval te veel is. - Voor deelstroom b geldt dat elke mate van storten te veel is.			Of: Eveneens toegestaan ^[x] is recycling waarbij in ieder geval ook maximale afscheiding van ferro en non-ferro metalen door middel van een magneet en Eddy Current of vergelijkbare technieken plaatsvindt t.b.v. recycling en vervolgens de hieruit ontstane metaalfractie verwerken volgens de minimumstandaard onder b. Met in achtneming van (geldt voor beide opties): • het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder ‘mengen t.b.v. de productie van een bouwstof’ (paragraaf B.7.5.4 beleidskader); • de voorwaarden voor gebruik in ‘noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen’ (hoofdstuk B.12, paragraaf B.12.9.2 beleidskader).	B	ferro en non-ferro metalen uit de verwerking van a	In het geval de uit verwerking a vrijgekomen ferro en non-ferro fractie voor > 50 gewichtspercenten bestaat uit metalen: verwerken conform de bepalingen uit sectorplan 12 (metalen). In andere gevallen verder verwerken gericht op het terugwinnen van de metaalfractie t.b.v. recycling. De hieruit ontstane fractie AVI-bodemas verder verwerken volgens a.	€ b	Residu van het ‘opwerkingsproces’ conform de bepalingen van de Green Deal zoals bedoeld onder de eerste optie van verwerking a	- Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. - Nuttige toepassing is nadrukkelijk niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie. Uitzondering hierop betreft recycling (bijvoorbeeld metaalterugwinning) onder voorwaarde dat via de residuen geen diffuse verspreiding van de zware metalen plaatsvindt en de zware metalen ook niet worden verdeeld over een substantieel groter volume. - Daarnaast mag residu dat nog brandbaar is, worden verwijderd door verbranden.
		Of: Eveneens toegestaan ^[x] is recycling waarbij in ieder geval ook maximale afscheiding van ferro en non-ferro metalen door middel van een magneet en Eddy Current of vergelijkbare technieken plaatsvindt t.b.v. recycling en vervolgens de hieruit ontstane metaalfractie verwerken volgens de minimumstandaard onder b. Met in achtneming van (geldt voor beide opties): • het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder ‘mengen t.b.v. de productie van een bouwstof’ (paragraaf B.7.5.4 beleidskader); • de voorwaarden voor gebruik in ‘noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen’ (hoofdstuk B.12, paragraaf B.12.9.2 beleidskader).											
B	ferro en non-ferro metalen uit de verwerking van a	In het geval de uit verwerking a vrijgekomen ferro en non-ferro fractie voor > 50 gewichtspercenten bestaat uit metalen: verwerken conform de bepalingen uit sectorplan 12 (metalen). In andere gevallen verder verwerken gericht op het terugwinnen van de metaalfractie t.b.v. recycling. De hieruit ontstane fractie AVI-bodemas verder verwerken volgens a.											
€ b	Residu van het ‘opwerkingsproces’ conform de bepalingen van de Green Deal zoals bedoeld onder de eerste optie van verwerking a	- Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. - Nuttige toepassing is nadrukkelijk niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie. Uitzondering hierop betreft recycling (bijvoorbeeld metaalterugwinning) onder voorwaarde dat via de residuen geen diffuse verspreiding van de zware metalen plaatsvindt en de zware metalen ook niet worden verdeeld over een substantieel groter volume. - Daarnaast mag residu dat nog brandbaar is, worden verwijderd door verbranden.											
51.	E.26 – II	2	Inspreker reageert op het gestelde in de inleiding dat, gezien het algemene beleid zoals beschreven in B.7.5.3, uitsluitend ‘storten’ de wenselijke verwerkingsvorm is voor rookgasreinigingsresidu. Inspreker is het daar niet mee eens en noemt het feit dat het ook reeds mogelijk is om chemicaliën uit rookgasreinigingsmaterialen terug te winnen.	De wijziging van de minimumstandaard betreft het schrappen van de bepalingen ten aanzien van kwik in de minimumstandaard omdat de verwijzing naar sectorplan 82 tot een tegenstrijdigheid leidt. Inhoudelijk wordt het beleid in sectorplan 26 niet gewijzigd. Inspreker grijpt deze beperkte aanpassing van sectorplan 26 echter aan om kanttekeningen te plaatsen bij de algemene beschrijving van het mengbeleid, uitgewerkt voor rookgasreinigingsresidu tot een minimumstandaard die uitsluitend inzet op storten (met een uitzondering voor het terugwinnen van metalen met het oog op recycling). De beschrijving van de minimumstandaard wordt echter met deze eerste wijzigingen op dit punt niet gewijzigd en dus is daar geen inspraak op mogelijk. Deze inspraak leidt daarom niet tot wijziging van de voorgestelde LAP-tekst. Wel wordt de eerste zin van paragraaf II iets anders geformuleerd om nog duidelijker te maken wat de bedoeling is:									

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
				Bij het opstellen van oOnderstaande minimumstandaard ishoudt rekening gehouden met het feit dat rookgasreinigingsresidu de-mogelijke aanwezigheid van <u>meer dan 0,1% kwik bevat</u>. Ook zijn in de eerste alinea's van paragraaf III de volgende wijzigingen doorgevoerd: Onderstaand is het beleid beschreven voor rookgasreinigingsresidu dat niet is verontreinigd met kwik (paragraaf II onder a). Het beleid rond grensoverschrijdend transport van rookgasreinigingsresidu verontreinigd met kwik is beschreven in paragraaf III van sectorplan 82. <u>Onderstaand beleid geldt zowel voor residu met meer als met minder dan 0,1% kwik.</u> Als zich andere situaties voordoen van (...)
52.	E.33 – II	4	Inspreker geeft aan dat de toegevoegde tekst aan onderdeel d van de minimumstandaard niets toevoegt aan het sectorplan gezien deze verwerking ook al is genoemd bij onderdeel c van de minimumstandaard.	Onderdeel c van de minimumstandaard geldt voor composiet dakafval met meer dan 10% dakbedekkingsvreemd materiaal en onderdeel d van de minimumstandaard voor composiet dakafval met gelijk of minder dan 10% dakbedekkingsvreemd materiaal. Inspreker geeft dus ten onrechte een directe relatie tussen de minimumstandaarden onder c en d. De oude minimumstandaard voor deze laatste stroom was uitsluitend een verwijzing naar de minimumstandaard onder a of b (afhankelijk dus van het PAK-gehalte) waardoor onvoldoende naar voren kwam dat uitsorteren desgewenst ook kan worden toegestaan. Ook ontbrak zonder deze aanpassing de bepaling hoe bij sorteren het afgescheiden materiaal moet worden verwerkt. De aanvulling van de minimumstandaard voegt dus weldegelijk iets toe.
53.	E.33 – II	4	Inspreker geeft aan dat de wijziging van de minimumstandaard onder f geen wijziging is t.o.v. huidig beleid gezien in beide gevallen de minimumstandaard 'verwijderen door verbranden' is.	Deze zienswijze van inspreker klopt niet omdat het residu onder huidig beleid verwerkt moest worden conform sectorplan 28. Dit betekent dat het eerst uitgesorteerd moest worden en dat bij het sorteringsproces geen te storten residu mocht overblijven. Het overblijvende residu moest dus verbrand worden en er mocht niets worden gestort. Het schrappen van de verwijzing naar sectorplan 28 betekent dat vrijkomend residu in bepaalde gevallen gestort mag worden. Dit is dus wel een wijziging ten opzichte van het huidige beleid.
54.	E.33 – II	4	Inspreker geeft aan 'storten met ontheffing' niet als minimumstandaard vastgesteld kan worden. Ten eerst is deze niet eenduidig met andere minimumstandaarden waar storten kan worden toegestaan in afwijking van 'verwijderen door verbranden' (voor gevallen waarin verbranden in een AVI om een of andere reden geen optie is). Nergens anders wordt 'met ontheffing' genoemd. Als afwijken van 'verbranden' mogelijk is, dan is dat storten <i>zonder</i> ontheffing. Storten met ontheffing is bovendien altijd mogelijk binnen de randvoorwaarden van de Regeling verklaring stortverbod maar moet echter een tijdelijke en incidentele afwijking zijn waarvan zo weinig mogelijk gebruik moet worden gemaakt. Ontheffing mag uitsluitend worden verleend als de regulier verwerking om welke reden dan ook geen capaciteit heeft. Bovendien speelt dit ongelijkheid in uitvoering tussen provincies in de hand omdat deze minimumstandaard door deze toevoeging niet meer éénduidig is.	Het LAP bevat meerdere voorbeelden van minimumstandaarden met als clause dat onder voorwaarden (bijzondere vervuiling, in specifieke gevallen verwerking te duur) een andere minimumstandaard geldt. In de meeste gevallen is de voorkeursstandaard recycling en de terugval-minimumstandaard dan verbranden, maar in een aantal gevallen is de terugvaloptie storten. Een voorbeeld van het laatste is sectorplan 31 (gips) waarvoor ook teruggevallen kan worden op storten wanneer de voorkeurrecycling in een specifiek geval 'technisch of economisch' niet mogelijk is. Of voor dit storten dan wel of niet een ontheffing vereist is, is niet iets wat het LAP regelt – dit wordt bepaald door wet- en regelgeving. Ook voor gips geldt bijvoorbeeld dat wanneer teruggevallen moet worden op storten, een ontheffing is vereist. Inspreker stelt dus ten onrechte dat wanneer verbranden niet mogelijk is het alternatief altijd storten <i>zonder</i> ontheffing moet zijn. Overigens heeft inspreker in zoverre wel een punt dat het in het LAP eigenlijk niet gebruikelijk is om het verlenen van een ontheffing in de minimumstandaard zelf te noemen. In eerdergenoemde voorbeeld van gips gebeurt dit bijvoorbeeld alleen in de toelichting op het sectorplan. Besloten is om sectorplan 33 op dit punt als volgt aan te passen ten opzichte van de tekst zoals die in de inspraaknotitie werd voorgesteld: In afwijking van bovenstaande is kan storten (met ontheffing) <u>worden</u> toegestaan voor een gemengde stroom 'dakbedekking vreemd materiaal' dat te veel voor AVI's ongewenste componenten bevat^[voetnoot]. Voorwaarde is wel ... (...) ... Dat hier sprake kan zijn van een ontheffing zal – net als bij sectorplan 31 – worden opgenomen in de toelichting van het sectorplan. Terzijde wordt opgemerkt dat inspreker ten onrechte stelt dat een ontheffing van het stortverbod alleen aan de orde kan zijn bij gebrek aan capaciteit. Ook het feit dat een afvalstroom technisch niet geschikt is om te verbranden kan reden zijn voor een ontheffing (zie ook inspraakreactie 56). Dat het verlenen van ontheffingen kan leiden tot ongelijkheid in de uitvoering is inherent aan de wettelijke verdeling van bevoegdheden op dit punt en niet te zien als inspraak op het LAP.
55.	E.33 – II	4	Inspreker vindt de voorwaarden waaronder 'storten met ontheffing' kan worden toegestaan niet of onvoldoende gedefinieerd: - Hoeveel % is 'te veel voor AVI's ongewenste stoffen' in het residu? Dit vereist een duidelijke definitie (1%, 5%, ...); - Wat zijn de criteria voor 'ongewenste componenten'? Daarbij opgemerkt dat de minimumstandaard voor de genoemde voorbeelden PVC, isolatie- en hoogcalorisch materiaal conform SP28 'verbanden' is? - Welke 'best mogelijke technieken' worden bedoeld? Inspreker haalt andere plaatsen in het LAP aan waar niet verder mag worden uitgesorteerd dan dat er een nog brandbaar residu overblijft ter voorkoming van storten; pleit voor een minimumstandaard voor beter uitsorteren waarbij ook op het reguleren van een betere bronscheiding moet worden ingezet om ongewenste samenstelling van dakafval te voorkomen. De voorgestelde minimumstandaard gaat echter uit van technieken die niet voldoen aan de best bestaande technieken. Dit leidt tot meer te storten residu en is daarom niet in lijn met het beleidskader en het circulaire economiebeleid. - De voorwaarden voor het verlenen van ontheffing zijn gereguleerd in het de Regeling verklaring stortverbod (2013) en stroken niet met de voorwaarden genoemd in de	Allereerst legt inspreker ten onrechte een directe link met sectorplan 28. Het meest essentiële onderdeel van de aanpassing van het LAP is juist dat de verwijzing naar sectorplan 28 komt te vervallen. Het is dus niet correct om te blijven verwijzen naar sectorplan 28 en te concluderen dat storten nooit noodzakelijk kan zijn. Dat het te storten residu tot een minimum beperkt moet blijven, is wel correct. Ten tweede is het verlenen van een ontheffing van het stortverbod een case-by-case beoordeling die zowel een goede kennis van de inkomende afvalstof als van de realiteit van verwerkingsmogelijkheden vereist. Mede hierom is de afweging neergelegd bij het bevoegd gezag voor de betreffende inrichting. Een bevoegd gezag zal zich dus samen met het bedrijf dat een ontheffing aanvraagt moeten buigen over de lokale situatie en de maatregelen die in redelijkheid kunnen worden verlangd om het te storten residu tot een minimum te beperken. Door het noemen van componenten in het LAP die voor deze stroom in het algemeen een probleem vormen en met verklaringen van AVI's dat een residu niet geschikt is om te worden verbrand, wordt inspreker ondersteund. Maar dat uiteindelijk per specifieke situatie door het bevoegd gezag zelf een oordeel geveld moet worden, blijft overeind. Hierbij hoort ook de beoordeling wat in de betreffende casus de best mogelijke technieken zijn, aangezien dat voor een aanzienlijk deel wordt bepaald door aard en samenstelling van het ontvangen afval. Dat de minimumstandaard niet in lijn zou zijn met het CE-beleid wordt niet onderschreven. Inspreker merkt terecht op dat betere bronscheiding zou kunnen helpen om ongewenste vervuiling te voorkomen. In het kader van een lopend

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP				
			minimumstandaard (vb. de begrippen 'bijkomende kosten' en 'niet reëel' zitten en niet in de Regeling en worden ook niet in het LAP gedefinieerd en toegelicht.	ketenproject wordt hier al aandacht aan besteed, evenals aan bijvoorbeeld Ecodesign. Het effect hiervan is deels een zaak van lange adem. Op dit moment komen bij sloop en sortering nog steeds stromen vrij die als zodanig noch geschikt zijn voor recycling, noch geschikt zijn voor verbranding. De minimumstandaard beoogt het mogelijk te maken dat uit dergelijke stromen zoveel mogelijk materialen worden afgescheiden voor recycling en het te storten residu zoveel mogelijk wordt beperkt. Ecodesign en bronscheiding zijn op termijn zeker te prefereren. Ondertussen draagt de minimumstandaard in de huidige situatie zoveel als mogelijk bij aan het dichterbij brengen van een Circulaire Economie. De Regeling verklaring stortverbod (2013) bevat onder meer de verplichting om bij een verzoek als bedoeld in artikel 6, eerste lid, van het Bssa ('ontheffing') aan te geven om welke reden de afvalstoffen niet anders kunnen worden beheerd dan via storten. De aspecten die door het bevoegd gezag bij de beoordeling van de aangegeven reden kunnen worden betrokken, kunnen onder meer worden ontleend aan het beleid uit het LAP. Op grond van art. 10.14, eerste lid, Wm moet het bevoegd gezag bij de uitoefening van deze bevoegdheid immers ook rekening houden met het LAP.				
56.	E.33 – II	4	Inspreker verwijst naar de brief van 27 februari 2018 (IENW/BSK-2018/16471) en de daarin opgenomen problematiek van de toenemende hoeveelheid afval dat met ontheffing wordt gestort. Daarin wordt verwezen naar de ontheffingscriteria 'vullast' en 'technisch onbrandbaar'. Voor technisch ontbrandbaar afval zou 'storten' als minimumstandaard moeten gaan gelden, maar dan moet dat begrip wel eerst worden gedefinieerd en dat is nu nergens gebeurd.	Met de voorgenomen aanpassing van het LAP wordt invulling gegeven aan de wens van inspreker dat voor technisch onbrandbaar afval storten ook via de minimumstandaard mogelijk zou moeten zijn. Hierbij wordt overigens wel opgemerkt dat niet alle minimumstandaarden in het LAP in alle gevallen voor alle bijzondere partijen alles kunnen afdekken. Zoals aangegeven in het antwoord op inspraakreactie 55 is een casus-specifieke afweging daarbij vaak onontkoombaar. Wel loopt er een project om de omschrijving van 'technisch niet anders te verwerken dan storten' nader uit te werken. Bij deze actie worden ook bevoegde gezagen en de sector betrokken. De actie was in de Nota van Antwoord voor LAP3 al aangekondigd. Nadrukkelijk wordt hierbij opgemerkt dat dit niet in de plaats zal komen van genoemde casus-specifieke afweging, maar dat slechts wordt beoogd om bevoegde gezagen bij deze afweging te ondersteunen.				
57.	E.79	3	Inspreker geeft aan dat ook bij indirect lozing van door verwerkers ontzilverde fotobaden een behandeling nodig is en doet een voorstel tot tekstwijziging van de inleiding bij de LAP-wijziging.	De opmerking van inspreker gaat over de inleiding op de LAP-wijziging en niet over de tekst van het sectorplan zelf en leidt dus daar niet tot wijzigingen. Wel vormt deze inspraakreactie een aandachtspunt bij de toelichting op het sectorplan en is bij het formuleren daarvan meegenomen.				
58.	E.84, algemeen	15	Inspreker is positief over de ambitie een minimumstandaard voor de verwerking van luiers op te nemen en op termijn ook aan te passen naar recycling. Echter, inspreker vindt dat het nu al formuleren van een specifieke inzet hiervoor innovaties en investeringen in de weg kan staan en stelt voor eerst de ontwikkelingen in luierontwerp en –recycling af te wachten.	Zie voor gedeeltelijke beantwoording het gestelde bij inspraakreactie 82 waarin de voorgestelde minimumstandaard deels wordt uitgesteld tot op het moment waarop de inhoud van het document in wording met technische specificaties voor een veilige verwerking is vastgesteld. Het is wel de bedoeling om de voorwaarden voor hoogwaardigere verwerking dan 'hoofdgebruik als brandstof', die in het genoemde document worden beschreven, bij een eerstvolgende wijziging alsnog aan de minimumstandaard te verbinden. Ontwikkelingen in recycling van luiers dienen namelijk geen risico's voor mens en milieu op te leveren. Het document heeft tot doel hier handvatten voor te geven. Overigens wordt in de minimumstandaard 'hoofdgebruik als brandstof' vervangen door 'verbranden als vorm van verwijdering'. Zie hiervoor de beantwoording van inspraakreactie 82. De vooruitblik rond wijzigingen van de minimumstandaard die wordt gegeven is bovendien juist gebaseerd op de ontwikkelingen die lopende recyclingprojecten laten zien. Namelijk dat op zijn minst kunststoffen en vezels (cellulose) terug te winnen zijn. Of ook SAP's (super absorberend polymeer) kunnen worden teruggewonnen en tot hoogwaardige recycling leidt is nog onzeker en daarom nog geen onderdeel van de vooruitblik die gegeven wordt.				
59.	E.84, algemeen	2	Inspreker stelt het vaststellen van beleid voor de verwerking van luiers in deze eerste LAP-wijziging ter discussie, gelet op het door haar groot aantal opgesomde onduidelijkheden. Inspreker is van mening dat eerst ontwikkelingen en resultaten in concrete recyclingprojecten zouden moeten worden afgewacht.	Zie in de eerste plaats de beantwoording van inspraakreactie 82 waarin de voorgestelde minimumstandaard deels wordt uitgesteld tot op het moment waarop de inhoud van het document in wording met technische specificaties voor een veilige verwerking is vastgesteld. Zie ook de beantwoording van inspraakreactie 58 over het afwachten van resultaten in concrete recyclingprojecten.				
60.	E.84, algemeen	14	Met verwijzing naar de gevaren van geneesmiddelen en ziekteverwekkers in luiers en incontinentiemateriaal, het feit dat het ketenproject rond luiers nog niet is afgerond én verwezen wordt naar een nog op te stellen document, geeft inspreker aan dat een minimumstandaard gericht op het opnieuw toepassen van materialen nog niet in het LAP kan worden opgenomen. Eerst moet duidelijk in kaart zijn gebracht wat de risico's zijn en dat recycling veilig is.	Zie in de eerste plaats de beantwoording van inspraakreactie 82 waarin de voorgestelde minimumstandaard deels wordt uitgesteld tot het moment dat de inhoud van het document met technische specificaties voor een veilige verwerking is vastgesteld. Zie ook de beantwoording van inspraakreactie 58 over het afwachten van resultaten in concrete recyclingprojecten.				
61.	E.84 - I	10	Het sectorplan spreekt van 'gescheiden ingezamelde luiers en incontinentiemateriaal'. Inspreker verzoekt om ook rekening te houden met de mogelijkheid van <i>nagescheiden</i> luiers (bijvoorbeeld uit huishoudelijk restafval).	Er is geen bezwaar tegen het voorstel van inspreker om ook luiers die afkomstig zijn van nascheiding mee te nemen in het sectorplan. Voor de verwerking hierbij in de LAP-tekst zie inspraakreactie 62.				
62.	E.84 - I	10	Inspreker vindt de afbakening die gegeven is te veel omvattend en geeft een opsomming van wat er allemaal onder verstaan zou kunnen worden. Inspreker vreest voor verwarring met problemen in de recycling als gevolg (referentie naar problematiek PMD-recycling). Inspreker stelt voor 'luiers en incontinentiemateriaal' te vervangen door 'door mensen van alle leeftijden gebruikte luiers'. Vervolgens vergelijkt inspreker de voorgestelde afbakening met deze van SP19 (afval van de gezondheidszorg van mens en dier) waarin ook luiers en incontinentiemateriaal zijn opgenomen alsook referenties naar Euralcodes. Inspreker is van mening dat de afbakening van SP84 moet worden beperkt tot de Euralcode 18 01 04. Deze en inspraakreactie 61 beschouwend stelt inspreker voor paragraaf I te wijzigen in: <table><tr><td>Gebruikte luiers</td><td>Al dan niet aan de bron gescheiden gebruikte</td></tr></table>	Gebruikte luiers	Al dan niet aan de bron gescheiden gebruikte	Om verwarring of onduidelijkheid tegen te gaan over wat wel en niet onder dit sectorplan valt wordt de suggestie van inspreker overgenomen om duidelijker neer te zetten dat het alleen gaat om luiers en incontinentiemateriaal bedoeld voor het opvangen van ontlasting en urine. Ook wordt de suggestie overgenomen dat luiers en incontinentiemateriaal uit de gezondheidszorg, voor zover niet infectueus of cytostatica bevattend, ook onder dit sectorplan kunnen vallen. De tekst van het LAP wordt n.a.v. deze inspraak en inspraakreactie 61 als volgt vastgesteld: <table><tr><td>Luiers en incontinentie-materiaal</td><td> Gescheiden ingezamelde luiers en incontinentiemateriaal afkomstig van: Particulieren </td></tr></table>	Luiers en incontinentie-materiaal	Gescheiden ingezamelde luiers en incontinentiemateriaal afkomstig van: Particulieren
Gebruikte luiers	Al dan niet aan de bron gescheiden gebruikte							
Luiers en incontinentie-materiaal	Gescheiden ingezamelde luiers en incontinentiemateriaal afkomstig van: Particulieren							

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
			afkomstig van alle leeftijden luiers afkomstig van alle leeftijden die ontlasting en/of urine bevatten, veelal ingezameld in gesloten kunststof zakken, aangeduid met Euralcode 18 01 04, afkomstig van: - Particulieren; - Kinderdagverblijven; - Gezondheidszorg (niet zijnde infectueus of cytostatica bevattend)	Kinderdagverblijven Gezondheidszorg, niet zijnde ziekenhuizen <u>Gescheiden ingezamelde of via nascheiding verkregen partijen luiers en/of incontinentiemateriaal afkomstig van:</u> • <u>particulieren,</u> • <u>kinderdagverblijven en</u> • <u>de gezondheidszorg (voor zover niet infectueus of cytostatica bevattend).</u> <u>Het gaat daarbij uitsluitend om luiers en/of incontinentiemateriaal bedoeld voor het opvangen van ontlasting en/of urine.</u>
63.	E.84 – I en II	10	Inspreker verzoekt in LAP3 op te nemen dat luiers en incontinentiemateriaal als monostroom of in combinatie met andere stromen te recyclen zijn. Inspreker geeft het voorbeeld dat gebruikte luiers (of i.i.g. de niet-kunststoffractie daarvan) ook samen met gelijkaardige afvalstoffen verwerkt kunnen worden zoals samen met ontwaterd digestaat uit een RWZI.	De minimumstandaard die in het LAP is opgenomen betreft uitsluitend de 'monostroom' luiers en incontinentiemateriaal conform ook de sectorplannen die gaan over GFT, papier, textiel, etc. (respectievelijk de sectorplannen 6, 4 en 5). Dus als de luiers gescheiden zijn gehouden t.b.v. verwerking of als monostroom uit de nascheiding zijn verkregen, dan is dit sectorplan van toepassing. Deze minimumstandaard is ook van toepassing op luiers die eerst gescheiden zijn ingezameld (of via nascheiding als fractie zijn verkregen) en vervolgens tezamen met een andere afvalstof zouden worden verwerkt. Let wel dat op dat moment een toets aan het mengbeleid van het LAP aan de orde is waarin o.a. staat dat dan geborgd moet zijn dat aan de verwerking moet voldoen aan de minimumstandaard van alle verschillende samen te verwerken afvalstoffen.
64.	E.84 - II	2	Het is inspreker onduidelijk welke van de opgenomen teksten als 'vooruitblik' moeten worden beschouwd en wat als 'minimumstandaard'?	De minimumstandaard is alles dat in paragraaf II van het sectorplan vervat is onder de eerste subkop 'Minimumstandaard'. Hiermee moeten bevoegde gezagen rekening houden bij (het afgeven van) vergunningen. De 'vooruitblik' is de werkterm die we in het LAP gebruiken voor alles dat vervat is onder de tweede subkop 'Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard' van paragraaf II. Dit is op dit moment dus nog niet de minimumstandaard en is dus niet bepalend voor welke verwerking op dit kan worden toegestaan. Wel geeft het inzicht in de richting die we beleidsmatig op willen en kan daaruit worden afgeleid wat op termijn vermoedelijk de minimumstandaard gaat worden.
65.	E.84 - II	2	Inspreker citeert de concept-minimumstandaard voor luiers en incontinentiemateriaal en plaatst de volgende kanttekening: De formulering wekt de indruk dat luiers en incontinentiemateriaal uitsluitend als monostroom kunnen of zullen worden verwerkt. Dit is in praktijk niet altijd het geval. Inspreker beschrijft haar eigen verwerkingswijze. Inspreker vraagt vervolgens of het op te stellen document criteria (zowel kwaliteits- als kwantiteits-) zal omvatten voor alleen de inputstroom (uitgaande van een monostroom) of juist voor de output die verkregen worden (ongeacht of de input een monostroom was op niet). Inspreker noemt voorbeelden.	De minimumstandaard van dit sectorplan gaat uitsluitend over de verwerking van de als aparte stroom gescheiden luiers en incontinentiemateriaal en niet over luiers en incontinentiemateriaal als onderdeel van een gemengde stroom. Zie hiervoor de beantwoording van inspraakreactie 63. Zie voor consultatie rond het [document] de beantwoording van inspraakreactie 82.
66.	E.84 - II	2	Inspreker citeert de concept-minimumstandaard voor luiers en incontinentiemateriaal en plaatst de volgende kanttekening: Inspreker onderschrijft het belang van recycling van de cellulose maar wijst tegelijkertijd op het feit dat luiers steeds minder cellulose bevatten (geïllustreerd met een wetenschappelijke verwijzing). Inspreker vindt het daarom bevreemdend dat is opgenomen dat de minimumstandaard op termijn ook recycling van cellulose in zal houden. Inspreker doet de suggestie om niet concreet de te recyclen fracties te benoemen maar uit te gaan van een gereviewde en openbaar beschikbare LCA.	Vooralsnog blijft de inzet ook recycling van cellulose. Zie de beantwoording van inspraakreactie 68 voor de achtergrond hiervan.
67.	E.84 - II	2	Inspreker citeert de concept-minimumstandaard voor luiers en incontinentiemateriaal en plaatst de volgende kanttekening: Inspreker houdt (beargumenteerd) voor te recyclen kunststoffen uit luiers een soortgelijk betoog als in inspraakreactie 66 en doet een zelfde voorstel voor LCA.	Vooralsnog blijft de inzet ook recycling van kunststof. Zie de beantwoording van inspraakreactie 68 voor de achtergrond hiervan.
68.	E.84 – II	10	Inspreker schetst de ontwikkelingen die gaande zijn ten aanzien van het ontwerp van luiers. Luiers zullen steeds minder cellulose bevatten (ook die van de grote merken) en bovendien zijn biobased luiers in opkomst (ontwikkeld met het oog op composteerbaarheid) en al commercieel beschikbaar. De voorgestelde minimumstandaard is echter nog met name gebaseerd op de 'klassieke' luier anno 2016 waarin ook kunststof is verwerkt. Bovendien lijkt de voorgestelde minimumstandaard deze ontwikkeling naar biobased zelfs te blokkeren door te suggereren dan composteren en vergisten van cellulose mogelijk niet onder deze minimumstandaard zouden gaan vallen. Dit lijkt ook in strijd met het gestelde in A.4.2.2. van het LAP waarin staat dat 'het omzetten van biologisch afbreekbaar materiaal in bruikbare compost wordt gelijkgesteld met recycling'. Inspreker vermoedt dat initiatieven voor het gezamenlijk composteren van luiers met GFT zonder nadere voorzieningen aan de formulering van de minimumstandaard ten grondslag liggen en geeft een voorbeeld van een vorm van composteren en vergisten met geschikte voorbehandeling die wel een wenselijke ontwikkeling kan zijn die niet zou mogen worden belemmerd.	Zonder huidige ontwikkelingen t.a.v. de biobased luier te kort te willen doen is de verwachting dat de 'klassieke' luier voorlopig het merendeel uitmaakt van de gescheiden ingezamelde luiers en incontinentiemateriaal. Dit is dan ook het uitgangspunt voor de minimumstandaard en de vooruitblik richting een volgende wijziging van het LAP. Slechts zodra partijen ingezamelde luiers helemaal of voor het merendeel uit biobased luiers (zullen gaan) bestaan zal de op dat moment geldende minimumstandaard tegen het licht moeten worden gehouden en als nodig geactualiseerd. De minimumstandaard stelt echter de norm voor de verwerking op dit moment t.b.v. vergunningverlening en houdt dus rekening met de samenstelling van de gemiddelde luier op dit moment. Aan het voorstel van inspreker om de minimumstandaard te baseren op een uitgevoerde LCA [red: inspreker noemt geen referentie, we gaan er vanuit dat de inspreker doelt op de LCA die hij zelf heeft laten uitvoeren] wordt geen gehoor gegeven om meerdere redenen waaronder (niet limitatief) dat - de beoogde minimumstandaard is gebaseerd op de uitgangspunten van een CE en de LCA geen aanleiding vormt om hiervan af te wijken, - de LCA niet is uitgevoerd conform de eisen van bijlage F.9 van het LAP, en - verre van zeker is dat in de LCA gerekend is met een realistische scenario waar het gaat om vermijden van primaire

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
			Tot slot geeft inspreker aan dat de gebruikte luier als geheel zou moeten worden geschouwd dus inclusief ontlasting en urine en schetst de gewichtsverhoudingen van 2/3 t.o.v. de gehele afvalstroom. Dit deel komt in de minimumstandaard niet aan bod. In een LCA zou dit 2/3 deel van de afvalstof worden meegenomen in de afwegingen. Al dit gesteld zijnde verzoekt inspreker om: - Met de formulering van de minimumstandaard rekening te houden met de ontwikkeling van de steeds meer biobased composteerbare luiers en de mogelijk hieruit in toenemende mate schone compost te maken en; - De minimumstandaard te baseren op gereviewde en gepubliceerde LCA waarin een significante verbetering wordt aangetoond ten opzichte van verbranden in een moderne AEC. Dit in plaats van de eis om tenminste kunststof en cellulose te recycleren.	kunststoffen.
69.	E.84 - II	2	Inspreker citeert de concept-minimumstandaard voor luiers en incontinentiemateriaal en plaatst de volgende kanttekening: Inspreker vraagt wat de reden is om 'hoofdgebruik als brandstof' als minimumstandaard gelijk te stellen aan recycling met een techniek als thermische drukhydrolyse waarover inspreker beschikt? Inspreker verwijst naar onderzoek van CE Delft waarin middels LCA is gebleken dat deze laatste ruim beter scoort. Waarom wordt aan die kennis voorbij gegaan in de minimumstandaard?	De minimumstandaard wordt primair op verbranden gezet omdat er op dit moment in praktijk onvoldoende capaciteit is voor een hoogwaardigere minimumstandaard. De systematiek van de minimumstandaard laat hoogwaardigere verwerking voor deze afvalstof trouwens wel toe en is dus niet belemmerend. In de geschetste ontwikkelingen wordt op termijn uitgegaan van recycling van bepaalde aanwezige componenten in luiers en incontinentiemateriaal en technieken zullen daar op termijn wel aan moeten voldoen. In het LAP wordt niet gesteld dat verbranden gelijkwaardig is aan recycling. Daarnaast wordt er geen vergelijking gemaakt met de techniek van inspreker. Overigens wordt de minimumstandaard wel iets aangepast; zie daarvoor het antwoord op inspraakreactie 82.
70.	E.84 - II	2	Inspreker citeert de concept-minimumstandaard voor luiers en incontinentiemateriaal en plaatst de volgende kanttekening: Inspreker vraagt hoe zwaar de kwantiteitsnorm (m.n. voor gerecyclede cellulose) zal wegen in het geval dat cellulose (omwille van de veilige kwaliteit) dermate ver wordt afgebroken dat de kwantiteitsnorm niet gehaald zou worden.	Deze vraag van inspreker gaat over de nog niet vastgestelde inhoud van het document waarnaar in de inspraaknotitie wordt verwezen en dat zal worden opgenomen in de minimumstandaard. Zie daarom in de eerste plaats de beantwoording van inspraakreactie 82 waarin is opgenomen dat wordt bezien op welke wijze stakeholders kunnen reageren op de inhoud van het betreffende document alvorens dit in het LAP zal worden opgenomen.
71.	E.84 - II	2	Inspreker citeert de concept-minimumstandaard voor luiers en incontinentiemateriaal en plaatst de volgende kanttekening: In de minimumstandaard wordt gesteld dat het materiaal via recycling terug 'in de keten' wordt gebracht. Wat wordt hier bedoeld met 'in de keten'? Is dat hergebruik bij de productie van nieuwe luiers of (ook) het toepassen in andere circulaire producten?	Met 'in de keten' wordt bedoeld op 'in de keten van de maak-industrie'. In het ketenproject 'luiers' binnen het Rijksbrede programma Circulaire Economie wordt gekeken naar inzet op het hoogst mogelijke waardeniveau. Bij voorkeur in de productie van nieuwe luiers. Als dat streven niet gehaald kan worden, dan zijn ook andere toepassingen van teruggewonnen materialen gewenst. In het LAP verkiezen we 'in de keten' nog niet nader te specificeren. Zie verder ook de beantwoording van inspraakreactie 82 waarin wordt aangegeven dat dit deel van de beoogde minimumstandaard voorlopig niet wordt doorgevoerd.
72.	E.84 – II	2	Inspreker citeert de (nieuwe) tekst onder 'Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard' en stelt de volgende vragen of heeft de volgende opmerking: Wanneer is sprake van 'voldoende capaciteit'? Wat is de grondslag om dat te bepalen? Inspreker noemt een aantal opties. Hoe zal bovendien worden omgegaan met variaties in aanbod-hoeveelheden?	Het gaat bij het ophogen van een minimumstandaard (zie LAP paragraaf D.2.3 Ophogen van minimumstandaarden) om de capaciteit die nodig is om in principe de in Nederland vrijkomende stroom van de afvalstof te kunnen verwerken. Voor luiers en incontinentiemateriaal gaat het dus om de hoeveel gescheiden ingezameld en via nascheiding verkregen hoeveelheid luiers. Variaties in aanbod-hoeveelheden speelt altijd bij alle afvalstoffen. De capaciteit moet zodanig zijn dat normale pieken en dalen kunnen worden opgevangen en niet bij iedere piek moet worden afgeweken van de minimumstandaard.
73.	E.84 – II	2	Inspreker citeert de (nieuwe) tekst onder 'Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard' en stelt de volgende vragen of heeft de volgende opmerking: Inspreker stelt vraagtekens bij het 'dynamisch LAP' gezien dit het LAP onvoorspelbaar maakt. Dit brengt onzekerheid voor investeerders in luierrecycling en voor ontdoeners die luiers aanleveren. Inspreker vreest dat dit de recyclingdoelstelling niet bevordert.	Op het waarom van het dynamisch LAP wordt uitvoerig ingegaan in paragraaf A.2.8 van het LAP. Doel is juist om, via het schetsen van de 'ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard', meer zekerheid te bieden aan investeerders van nieuwe technologieën door aan te geven hoe beleidsmatig wordt aangekeken tegen de wenselijkheid van de nieuwe ontwikkelingen die de circulaire economie ondersteunen. Als een ontwikkeling succesvol is, wordt deze verwerking op termijn, eventueel als nodig ook met een overgangstermijn, de nieuwe minimumstandaard. De markt kan door deze vooruitblik hierop anticiperen.
74.	E.84 – II	2	Inspreker citeert de (nieuwe) tekst onder 'Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard' en stelt de volgende vragen of heeft de volgende opmerking: Waar duidt in de geciteerde tekst 'naar verwachting' op. Waar zal de keuze om andere verwerkingsvormen niet in de minimumstandaard mee te nemen afhankelijk van zijn?	Het is zeker dat ingezet zal worden op de recycling van cellulose en kunststof. De 'naar verwachting' geeft aan dat de intentie is om technieken waarbij deze fracties worden afgebroken i.p.v. gerecycled niet tot minimumstandaard zullen worden benoemd. Dit op basis van de huidige inzichten.
75.	E.84 – II	2	Inspreker citeert de (nieuwe) tekst onder 'Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard' en stelt de volgende vragen of heeft de volgende opmerking: Waarom wordt ten aanzien van composteren en vergisten van cellulose de inhoud van de luiers niet meegenomen terwijl dit ook waardevolle stoffen bevat en het er uiteindelijk toch om gaat zoveel mogelijk grondstoffen terug te winnen? Inspreker noemt de nodige argumenten. Inspreker maakt duidelijk dat tot 70% van de luiers uit ontlasting en urine bestaat en dit dus buiten beschouwing blijft.	De beoogde minimumstandaard (in de vooruitblik van het sectorplan) richt zich, net als het ketenproject luiers in het kader van het Rijksbrede Programma CE, primair op het terugwinnen van de materialen die gebruikt zijn om de luiers te maken en deze op die manier in de kringloop te houden. De inhoud van de luier vindt zijn weg (bij alle nu bekende technieken) via bestaande routes (bijvoorbeeld zuivering via een RWZI en vergisting van slib). Voor luiers ligt daar niet direct de grootste uitdaging, hoewel misschien wel het grootste aandeel qua gewicht. Het is niet uit te sluiten dat op termijn in de minimumstandaard ook de inhoud van de luiers wordt meegenomen, maar zoals uit de vooruitblik blijkt ligt daar op dit moment niet de focus.
76.	E.84 – II	2	Inspreker citeert de (nieuwe) tekst onder 'Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard' en stelt de volgende vragen of heeft de volgende opmerking: Inspreker mist de afweging/vergelijking ten opzichte van het belang dat (terecht) wordt toegekend aan de winning van biogas door middel van het vergisten, wanneer het ander organisch afval als inputmateriaal betreft. Inspreker vindt het opmerkelijk dat de	Het verschil met bijvoorbeeld het sectorplan 8 (groenafval) is dat het bij luiers niet gaat om volledig organisch en dus biologisch afbreekbaar materiaal (nog niet). Luiers worden eerst geproduceerd, en na gebruik verwerkt. Voor de beantwoording zie verder inspraakreactie 75.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
			minimumstandaard voor de organische component uit de luiერrecycling hiermee anders wordt ingevuld (namelijk dat vergisten geen beoogd doel zal zijn) dan bij dat andere organische afval, zoals deze worden beschreven in sectorplan 8.	
77.	E.84 – II	2	Inspreker citeert de (nieuwe) tekst onder 'Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard' en stelt de volgende vragen of heeft de volgende opmerking: Waarom wordt voor luiers (die voor 70% bestaan uit urine en ontlasting) afgeweken van het LAP-uitgangspunt zoals beschreven in A.4.2.2. dat 'het omzetten van biologisch afbreekbaar materiaal in bruikbare compost gelijkgesteld wordt aan recycling'? Welke drijfveer ligt aan deze uitzonderingsbepaling ten grondslag?	In de inspraaknotitie wordt gesteld dat technieken waarbij de fracties kunststof en vezels worden afgebroken en niet weer als grondstof beschikbaar komen naar verwachting niet onder een nieuwe minimumstandaard zullen gaan vallen. Compostering of vergisting van cellulose worden genoemd als voorbeeld. Juist omdat cellulose vrijwel geheel wordt afgebroken en in ieder geval geen waardevolle bijdrage levert aan compost, is dit een voorbeeld waarbij van gelijkstelling aan recycling geen sprake is. Er is dus - in tegenstelling tot wat inspreker meent - ook geen sprake van het maken van een uitzondering op het beleid zoals beschreven in paragraaf A.4.2.2. Zie verder – voor zover het de inhoud van de luiер betreft - de beantwoording van inspraakreactie 75.
78.	E.84 – II	2	Inspreker citeert de (nieuwe) tekst onder 'Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard' en stelt de volgende vragen of heeft de volgende opmerking: Het lijkt dat LAP via de beschreven minimumstandaard wil voorkomen dat luiers gezamenlijk en zonder voorbehandeling met GFT worden ingezameld, vergist en gecomposteerd. Inspreker onderschrijft de niet-wenselijkheid daarvan maar stelt dat dit dan op een andere wijze dan via de minimumstandaard bewerkstelligd zou moeten worden, zodat initiatieven mogelijk zijn/worden die luiers 'raffineren' tot veilige producten – ontdaan van schadelijke stoffen – waaronder een schone organische reststroom die wel vergist of gecomposteerd kan worden.	Het LAP richt zich op dit moment uitsluitend op luiers/incontinentiemateriaal dat als monostroom is ingezameld, dan wel vrijkomt bij nascheiding. Een dergelijke gescheiden afvalstroom mag inderdaad niet gezamenlijk verwerkt worden met GFT tenzij voor beide stromen wordt voldaan aan de geldende minimumstandaard (zie het antwoord op inspraakreactie 63). Bij gezamenlijk verwerken in een vergister of composteerinstallatie zal aan deze voorwaarde vermoedelijk niet voldaan kunnen worden en dat zal daarom ook niet worden toegestaan. Wat het LAP aangeeft is dat wordt ingezet op het terugwinnen en recyclen van de kunststoffractie en de vezels. Dit uiteraard pas wanneer de minimumstandaard ook tot dit niveau is verhoogd (zoals gesteld in de vooruitblik van de minimumstandaard). Andere initiatieven/wijzen van verwerken die ook leiden tot recycling van de genoemde fracties en dus op dat moment voldoen aan de (toekomstige) minimumstandaard kunnen worden toegestaan.
79.	E.84 – II	2	Inspreker citeert de (nieuwe) tekst onder 'Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard' en stelt de volgende vragen of heeft de volgende opmerking: Inspreker vraagt of de beschreven vooruitblik voor luiers waarin wordt ingezet op de recycling van cellulose betekent dat zij de door haar ingezette ontwikkeling beter kan stoppen (hierin wordt de cellulose afgebroken tot glucose, dat vervolgens wordt omgezet in azijnzuur) omdat het niet als recycling wordt beschouwd?	In principe zou het opwerken van cellulose tot glucose, afhankelijk van de bestemming van de glucose, een vorm van recycling kunnen zijn. Bij afbraak tot azijnzuur – welke naar verwachting niet kan worden teruggewonnen als grondstof – lijkt inderdaad geen sprake van recycling en de betreffende verwerking zou daarmee niet in lijn zijn met de toekomstige minimumstandaard. Inspreker is – vanwege zijn betrokkenheid bij het ketenproject luiers – overigens al op de hoogte van het streven naar recycling van zowel de kunststof als de cellulose. De aankondiging hiervan als toekomstige minimumstandaard is niet meer dan een logisch gevolg van dit al jaren lopende traject.
80.	E.84 - II	10	Inspreker citeert twee stukken uit de inspraaknotitie ten aanzien van de formulering 'voldoende capaciteit' namelijk: - Onder 'toelichting': '... dat zodra voldoende capaciteit voor recycling van de fracties kunststof en cellulose is, ...' - Onder 'Ontwikkelingen afvalstroom...': 'Zodra voldoende capaciteit beschikbaar is wordt de minimumstandaard aangepast'. Inspreker vraagt of bij het tweede aandachtstreepje hetzelfde wordt bedoeld als bij het eerste aandachtstreepje of dat in feite wordt bedoeld 'voldoende capaciteit voor de verwerking van gebruikte luiers'.	Zie voor de beantwoording inspraakreactie nr. 72.
81.	E.84 - II	2	Inspreker citeert de (nieuwe) tekst onder 'Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard' en stelt de volgende vragen of heeft de volgende opmerkingen (in vergelijking met de andere monostromen uit SP84): a. Wordt voor andere monostromen in SP84 ook het criterium 'voldoende capaciteit' gehanteerd? b. Waarom worden voor luiers de ten minste te recyclen componenten specifiek benoemd en voor de andere monostromen uit SP84 niet?	Ten aanzien van vraag a het volgende: Ook voor de andere afvalstof die in SP84 een 'vooruitblik' kent, nl. tapijt, is het criterium 'voldoende recyclingcapaciteit' opgenomen. Zie verder het antwoord op inspraakreactie 72 over de voorwaarde 'capaciteit' voor het ophogen van de minimumstandaard. Ten aanzien van vraag b het volgende: De gemaakte keuze voor luiers en incontinentiemateriaal t.a.v. de te recyclen materialen komt uit het ketenproject (Rijksbrede Programma Circulaire Economie). In het ketenproject is met de gehele keten nagedacht over het wensbeeld en doelstellingen. Vrijwel de gehele keten ondersteunt de visie om bepaalde materialen uit luiers en incontinentiemateriaal terug te winnen. De voorgestelde (toekomstige) minimumstandaard sluit aan bij dit wensbeeld. Daarbij zal deze minimumstandaard niet uit de pas lopen met de andere stromen van dit sectorplan waarin altijd wordt ingezet op of, het noemen van te recyclen fracties of, het noemen van een percentage te recyclen materiaal: matrassen (ten minste 90% m/m), steenwol (tenminste 95% m/m exclusief vocht en organisch materiaal), kunstgras (zoveel mogelijk monostromen waarvan minimaal: zand en kunststof).
82.	E.84 – II	10	Inspreker vraagt of het op te nemen, maar nog niet gepubliceerde, 'document' zelf ook nog onderwerp van inspraak wordt? Inspreker stelt voor de tekst van het LAP als volgt te formuleren: <i>'NB: in de wijziging van het LAP zal de definitieve titel van het door RIVM/RWS ontwikkelde document worden opgenomen, maar pas nadat dit document als concept ter inzage in gepubliceerd.'</i>	Naar aanleiding van deze en andere inspraakreacties is besloten om de minimumstandaard onder e voor de eerste wijziging te beperken tot het deel dat inzet op 'verbranden' en nog geen bepalingen op te nemen ten aanzien van het nog te publiceren document (t.b.v. hoogwaardigere verwerking dan verbranden). De inhoud van het document bepaalt straks namelijk in belangrijke mate de mogelijkheden voor hoogwaardigere verwerking. Om die reden is het inderdaad van belang eerst de inhoud van het document vast te stellen en dit pas later op te nemen als onderdeel van de minimumstandaard. Wellicht dat dit met de tweede wijziging van LAP3, die in de inspraak gaat in het najaar van 2019, als dusdanig zal worden aangepast. Op dit moment wordt gezien hoe dit document voor consultatie bij stakeholders zal worden voorgelegd alvorens in het LAP naar dit document te verwijzen. Gelet op het vochtgehalte van luiers moet de verwerking in AVI's overigens in veel gevallen aangemerkt worden als 'verbranden als vorm van verwijdering' in plaats van 'hoofdgebruik als brandstof'. Dat is meteen meegenomen bij de

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP											
				aanpassing van de minimumstandaard. De titel van het sectorplan komt als volgt te luiden ten opzichte van de inspraaknotitie: Overige recyclebare monostromen (matrassen, steenwol, tapijt, kunstgras en gescheiden-ingezamelde luiers enincontinentiemateriaal) De tekst van de minimumstandaard e van paragraaf II van het sectorplan komt daarom als volgt te luiden ten opzichte van de inspraaknotitie: <table><tr><td>e.</td><td>Luiers en incontinentie-materiaal</td><td> Hoofdgebruik als brandstof<u>Verbranden als vorm van verwijdering.</u> Hoogwaardiger vormen van verwerking waarbij delen van het materiaal via recycling terug in de keten wordt gebracht zijn uitsluitend toegestaan wanneer deze verwerking voldoet aan [het door RIVM/RWS ontwikkelde document*] voor verwerking waarbij de materialen veilig zijn toe te passen. (*NB: in de wijziging van het LAP zal de definitieve titel van het door RIVM/RWS ontwikkelde document worden opgenomen). </td></tr></table> De tekst onder 'Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard' komt als volgt te luiden ten opzichte van de inspraaknotitie: Luiers en incontinentiemateriaal <u>Zodra een door het RIVM en RWS op te stellen document met bepalingen omtrent het veilig toepassen van materialen uit de luierrecycling vastgesteld en beschikbaar is, zal hoogwaardigere verwerking dan 'verbranden als vorm van verwijdering' nog slechts zijn toegestaan voor verwerkingsopties die aan deze bepalingen voldoen.</u> Zodra voldoende <u>recyclingscapaciteit</u> beschikbaar is wordt de minimumstandaard voor luiers en incontinentiemateriaal aangepast <u>bovendien</u> gewijzigd in recycling. Inzet hiervan zal zijn dat, naast de nu al geldende verwerking tot veilig toe te passen materialen in lijn met het <u>een [op te stellen]</u> document], zijn dat ten minste de fracties kunststof (vooralnog niet de SAP's) en cellulose gerecycled worden en dus weer als grondstof beschikbaar komen. Technieken waarbij deze fracties worden afgebroken en niet als grondstof beschikbaar komen – zoals composteren of vergisten van de cellulose – zullen hier naar verwachting niet onder gaan vallen. De titel en ingevoegde tekst in paragraaf III onder de subkop 'Andere risicostoffen' is als gevolg van het nog niet opnemen van het [document] in het LAP geschrapt. Voor luiers en incontinentiemateriaal geldt dat aanwezigheid van medicijnresten en pathogenen een aandachtspunt is. Het RIVM heeft onderzoek verricht naar verwerking waarbij de materialen veilig zijn toe te passen. Dit in een [document] waarmee recyclers kunnen aantonen dat de materialen veilig zijn toe te passen ten aanzien van pathogenen en medicijnen. De bepalingen rond overbrenging vanuit en naar Nederland zijn t.o.v. de tekst van de inspraaknotitie als volgt gewijzigd: Daar waar in de inspraaknotitie in de tabellen van paragraaf III bij overbrenging vanuit of naar Nederland t.b.v. nuttige toepassing 3 keer na 'tapijt' tekst was toegevoegd is deze weer gedeeltelijk geschrapt: Voor tapijt, plakstroken van kunstgras en gescheiden-ingezamelde luiers en incontinentiemateriaal Bij overbrenging vanuit NL t.b.v. verbranden is een rij ingevoegd en een bepaling uit de andere rij geschrapt t.o.v. de inspraaknotitie: <table><tr><td rowspan="2">t.b.v. verbranden</td><td><u>ja</u></td><td><u>Voor luiers en incontinentiemateriaal</u></td></tr><tr><td>nee</td><td> • Voor tapijt en gescheiden-ingezamelde luiers & incontinentiemateriaal omdat nuttige toepassing mogelijk is. • Voor matrassen ...()... </td></tr></table> Bij overbrenging naar NL t.b.v. verbranden en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering van verbranden of storten is een rij ingevoegd en een bepaling uit de andere rij geschrapt t.o.v. de inspraaknotitie. Ook is voor de leesbaarheid 't.b.v. verbranden' en 't.b.v. andere vormen van ...()...' samengevoegd tot één cel: <table><tr><td>t.b.v. verbranden</td><td><u>Ja</u></td><td><u>Voor luiers en incontinentiemateriaal</u></td></tr></table>	e.	Luiers en incontinentie-materiaal	Hoofdgebruik als brandstof<u>Verbranden als vorm van verwijdering.</u> Hoogwaardiger vormen van verwerking waarbij delen van het materiaal via recycling terug in de keten wordt gebracht zijn uitsluitend toegestaan wanneer deze verwerking voldoet aan [het door RIVM/RWS ontwikkelde document*] voor verwerking waarbij de materialen veilig zijn toe te passen. (*NB: in de wijziging van het LAP zal de definitieve titel van het door RIVM/RWS ontwikkelde document worden opgenomen).	t.b.v. verbranden	<u>ja</u>	<u>Voor luiers en incontinentiemateriaal</u>	nee	• Voor tapijt en gescheiden-ingezamelde luiers & incontinentiemateriaal omdat nuttige toepassing mogelijk is. • Voor matrassen ...()...	t.b.v. verbranden	<u>Ja</u>	<u>Voor luiers en incontinentiemateriaal</u>
e.	Luiers en incontinentie-materiaal	Hoofdgebruik als brandstof<u>Verbranden als vorm van verwijdering.</u> Hoogwaardiger vormen van verwerking waarbij delen van het materiaal via recycling terug in de keten wordt gebracht zijn uitsluitend toegestaan wanneer deze verwerking voldoet aan [het door RIVM/RWS ontwikkelde document*] voor verwerking waarbij de materialen veilig zijn toe te passen. (*NB: in de wijziging van het LAP zal de definitieve titel van het door RIVM/RWS ontwikkelde document worden opgenomen).													
t.b.v. verbranden	<u>ja</u>	<u>Voor luiers en incontinentiemateriaal</u>													
	nee	• Voor tapijt en gescheiden-ingezamelde luiers & incontinentiemateriaal omdat nuttige toepassing mogelijk is. • Voor matrassen ...()...													
t.b.v. verbranden	<u>Ja</u>	<u>Voor luiers en incontinentiemateriaal</u>													

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP		
				en t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten Error! Bookmark not defined.	Nee	Voor alle de overige onder par II genoemde deelstromen omdat nuttige toepassing mogelijk is. Voor mastrassen geldt als uitzondering dat overbrenging wel wordt toegestaan ingeval: - uit de kennisgeving blijkt dat recycling niet mogelijk is vanwege de aard of samenstelling van de afvalstof of dat de kosten van recycling meer bedragen dan € 205,-/ton én, - er niet alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging).
83.	E.84 – II	10	Inspreker heeft vernomen dat het door RIVM/RWS ontwikkelde document niet van toepassing zal/zou zijn op luiers afkomstig uit het buitenland en uit haar zorgen over staande installaties in de grensstreek waar ook luiers uit het buitenland kunnen worden verwerkt. Inspreker vraagt hoe zal worden voorkomen dat implementatie van een nog niet gepubliceerd document in deze concept-minimumstandaard tot problemen leidt voor het verwerken van luiers uit de grensstreken?	Deze vraag van inspreker gaat over de nog niet vastgestelde inhoud van het document waarnaar in de inspraaknotitie wordt verwezen en dat zal worden opgenomen in de minimumstandaard. Zie daarom in de eerste plaats de beantwoording van inspraakreactie 82 waarin is opgenomen dat wordt bezien op welke wijze stakeholders kunnen reageren op de inhoud van het betreffende document alvorens dit in het LAP zal worden opgenomen. Vooruitlopend daarop: hetdocument zal ingaan op het testen op bepaalde medicijnenresten. Die keuze zal zijn gebaseerd op in Nederland gebruikte medicijnen. Bij inname van luiers uit het buitenland is het aan de verwerker om op onderbouwde wijze een selectie te maken van medicijnen die in het betreffende land worden gebruikt en voor de recycling van belang zijn. Een rapport (in voorbereiding) van het RIVM zal daarvoor uitgangspunten bieden.		
84.	E.84 – II	10	Inspreker verzoekt het RIVM/RWS-document ook van toepassing te verklaren op de minimumstandaard 'hoofdgebruik als brandstof'. Inspreker onderbouwt haar verzoek met argumenten gebaseerd op het feit dat ook via de AVI-bodemassen reststromen via recycling terug in de keten worden gebracht. Er lijkt te worden aangenomen dat via die route 'medicijnresten en pathogenen' geen issue zijn. Inspreker geeft informatie over de samenstelling van AVI-bodemassen met onder andere onverbrande resten en het feit dat bodemassen op diverse verontreinigingen worden gecontroleerd, maar niet op medicijnen en pathogenen. Er is echter geen onderzoek vindbaar dat op deze problematiek ingaat. Inspreker benadrukt dat zij de verwerking van AVI-bodemassen niet wil frustreren maar geeft aan dat het dan ook geen kwaad kan het [document] ook op de verbrandingsroute van toepassing te verklaren.	De minimumstandaard waar inspreker op reageert betreft alleen gescheiden ingezamelde of via nascheiding verkregen partijen luiers. De minimumstandaard voor gemengd restafval (sectorplannen 1 en 2) of AVI-bodemas (sectorplan 20) staan bij deze wijziging van het LAP niet ter discussie. Terzijde wordt nog opgemerkt dat het risico op verspreiding van medicijnen en pathogenen via recycling van kunststof of cellulose uit luiers aanzienlijk hoger wordt ingeschat dan via AVI-bodemas omdat bij verbranding veelal alle medicijnen en pathogenen vernietigd zullen worden.		
85.	E.84 – III	2	Inspreker citeert de nieuwe tekst aangaande andere risicostoffen die wordt toegevoegd aan paragraaf III en vraagt of het documen] waarnaar wordt verwezen limitatief zal zijn in het benoemen/instellen van normen voor pathogenen en medicijnen en, in de wijze waarop de concentratie ervan zal moeten worden bepaald?	Deze vraag van inspreker gaat over de nog niet vastgestelde inhoud van het document waarnaar in de inspraaknotitie wordt verwezen en dat zal worden opgenomen in de minimumstandaard. Zie daarom in de eerste plaats de beantwoording van inspraakreactie 82 waarin is opgenomen dat wordt bezien op welke wijze stakeholders kunnen reageren op de inhoud van het betreffende document alvorens dit in het LAP zal worden opgenomen.		
86.	E.84 – III	2	Is er een reden waarom gescheiden ingezamelde luiers en incontinentiemateriaal alleen t.b.v. verbranden uit Nederland mogen worden geëxporteerd en niet ook voor (voorbereiden voor) hergebruik, recycling of (voorlopige) nuttige toepassing? Is er een reden waarom gescheiden ingezamelde luiers en incontinentiemateriaal alleen t.b.v. andere nuttige toepassing naar Nederland mogen worden geïmporteerd en niet ook voor (voorbereiden voor) hergebruik, recycling? Getuigt dit verschil met de andere deelstromen van dit sectorplan van consistentie in beleid en, is dit beleid in overeenstemming met het generieke beleid t.a.v. de overbrenging van afvalstoffen?	Het gestelde door inspreker is niet juist: - Overbrenging vanuit NL staat ook voor luiers en incontinentiemateriaal export toe voor voorbereiden voor hergebruik en recycling: lees in de eerste rij 'voor alle in paragraaf II genoemde deelstromen'. - Overbrenging naar NL staat ook voor luiers en incontinentiemateriaal import toe voor voorbereiden voor hergebruik en recycling: lees in de eerste rij 'voor alle in paragraaf II genoemde deelstromen', dus ook voor luiers en incontinentiemateriaal. Wellicht had het anders vormgeven van de wijziging in de inspraaknotitie dit duidelijker naar voren gebracht. Het beleid voor overbrenging is dus in lijn met het algemene beleid daarvoor zoals beschreven in het beleidskader. Zie ook de wijzigingen in de tekst van het sectorplan die naar aanleiding van inspraak worden doorgevoerd en waarin de minimumstandaard is gewijzigd in 'verbranden als vorm van verwijdering' (beantwoording van inspraakreactie 82).		
87.	LAP, algemeen	11	Inspreker is van mening dat Nederland, en ook met name het LAP3 anti-circulair werkt en houdt volgend betoog: - Inspreker mist in de eerste wijziging enige indicatie van het succes van dit plan voor het bevorderen van de CE, zeker gezien de eerste wijziging wordt aangepast n.a.v. de uitvoeringspraktijk en de subtitel 'slimmer omgaan met grondstoffen'. Het ontbreken hiervan vindt inspreker een ernstig gebrek. Inspreker geeft aan veel redenen te kennen [red. zonder ze te noemen] dat dit beleid contraproductief en anti-circulair werkt. Het beleid is dus niet alleen onrechtmatig, zo betoogt inspreker, maar ook niet bewezen effectief. Inspreker refereert hiervoor ook naar het persbericht van het PBL d.d. 11-1-2019 waarin wordt gewezen op de wringende wet- en regelgeving die CE-initiatieven belemmert. Ook de lage prijs van primaire grondstoffen en producten wordt daarin genoemd. Het LAP doet daar nog een schepje bovenop. - Het LAP, de eerste wijziging en alle ondersteunende documenten lijken uit te gaan van de inherente superioriteit en 'onschuld' van primaire grondstoffen. Afvalstoffen, alsook de bedrijven die zich daarmee bezig houden, zijn per definitie 'slecht'. Dit is niet bevorderlijk	Ook hier geldt dat de opmerkingen van inspreker geen betrekking hebben op de concreet voorgestelde wijzigingen of op de gevolgde procedure. Inspreker stelt het gehele LAP of onderdelen daarvan aan de orde. Desondanks wordt het volgende opgemerkt. Dat soms sprake kan zijn van knellende wet- en regelgeving is bekend. Het kabinet heeft in het Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie 2019-2023 hier een aandachtspunt van gemaakt. Ook het programma Ruimte in regels voor groene groei draagt bij aan het vinden van oplossingen voor knellende regelgeving, waar mogelijk. Tenslotte wordt de centrale stelling van inspreker niet gedeeld dat het Nederlandse beleid uit de pas loopt. Een circulaire economie veronderstelt niet uitsluitend het stimuleren van het gebruik van secundaire grondstoffen. Een andere pijler van de CE is namelijk het uitfasen van zeer zorgwekkende stoffen. Dit zowel in primaire als in secundaire grondstoffen. Dat deze visie breed gedeeld wordt door de andere Europese lidstaten blijkt onder meer uit overweging 38 van de laatste wijziging van de Kaderrichtlijn afvalstoffen EG/2018/851. Het is een speerpunt van Europees beleid dat zowel niet-toxische materiaalcycli ontwikkeld moeten worden als maatregelen genomen moeten worden om het gehalte aan gevaarlijke stoffen, waaronder ook ZZS, ook in gerecycleerde materialen te verminderen.		

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en eventuele aanpassing LAP
			voor de beeldvorming bij het grote publiek. Goede beeldvorming is noodzakelijk om een CE te bevorderen. - Bij het produceren van producten met primaire en secundaire grondstoffen geldt REACH onverkort en gelden vb. informatieverplichtingen indien stoffen van de 'kandidaatslijst' REACH aanwezig zijn met een concentratie van 0,1% g/g. Dit is Unierecht maar Nederland heeft een bewerkelijk, knellend, kostbaar en sterk afwijkend regime bedacht dat zowel het produceren van secundaire grondstoffen als het daarmee maken van producten of voorwerpen in ernstige mate zal ontmoedigen. - In de tekst [red.: van de wijziging aangaande de mLCA] wordt voorzien in 'een toename van secundaire materialen in de CE'. Waarop deze veronderstelling is gebaseerd is niet bekend. Wel blijkt uit de voorgenomen wijziging dat er nog meer en zwaardere procedures worden opgelegd om secundaire grondstoffen te produceren en te gebruiken. Primaire grondstoffen kennen echter geen regime of toestemming van de overheid om te bepalen of de toepassing wel 'hoogwaardig' genoeg is. Waarom iemand onder deze omstandigheden nog vrijwillig secundaire grondstoffen zou willen gebruiken, blijft onbesproken. Door het overheidsbeleid is het gebruik van secundaire grondstoffen duur, lastig en loopt men grote kans negatief in het nieuws te komen. Inspreker geeft een voorbeeld over gebruik van zand in een woonwijk. - Bij het produceren van producten met secundaire grondstoffen moet sinds het uitrollen van het ZZS beleid voor ingrediënten (voor zover zij een secundaire grondstof zijn) van een product al voldaan zijn aan de 0,1% g/g van de zogenoemde REACH kandidatenlijst stoffen en moet bij hogere concentraties een kostbare en tijdrovende extra en onduidelijke "risicoanalyse" worden uitgevoerd. Gezien de criteria die daarvoor onlangs zijn bedacht loopt men een zeer reële kans dat de toepassing wordt verboden, terwijl in het eindproduct/voorwerp de betreffende kandidatenlijst-stof dan zelfs niet in een concentratie van 0,1 % g/g aanwezig hoeft te zijn en het eindproduct/voorwerp dus formeel helemaal buiten de toepassing van de "echte" REACH-regels valt. Welk nut deze discriminatoire behandeling heeft is tot op heden nergens besproken. - Wie waagt zich nog aan het maken van kunststof tuinmeubilair van gerecyclede kunststof als daar zoveel administratieve rompslomp en overheidsbemoeienis bij komt kijken en als het zo makkelijk is om gewoon hardhout te gebruiken waarvoor dergelijke beletselen niet gelden? [red.: Inspreker refereert naar het genoemde voorbeeld in de NB.2 van de wijziging aangaande de mLCA-methodiek.] Iedere mogelijke innovatie strandt al op alle opgeworpen procedures en tot op de millimeter nauwkeurig bepaalde verwerkingswijzen in LAP3. - Toepassing van dit nieuwe beleid zal leiden tot het storten/verbranden van de meeste secundaire grondstoffen omdat het veel makkelijker is om primaire grondstoffen te gebruiken waarvoor allerhande extra eisen niet gelden. Daarvoor is bijvoorbeeld de chemische samenstelling immers niet relevant en wordt alleen het eindproduct getoetst aan REACH en dit betekent in de meeste gevallen (bij overschrijding van een concentratie van 0,1 % van de stoffen in de bij REACH behorende lijsten) alleen een informatieverplichting.	
88.	LAP, algemeen	11	Uit al bovenstaande inspraak trekt inspreker de volgende eindconclusie: Met deze wijziging op LAP3 wordt niet alleen een verdergaande schending van het Unierecht bereikt, maar worden ook verdere maatregelen genomen om de circulaire economie tegen te werken. Niet is gebleken dat de verdere afwijkingen op het Unierecht noodzakelijk zijn vanuit het perspectief van de bescherming van de volksgezondheid en/of het milieu. De afwijkingen berusten niet op een wetenschappelijke basis en kunnen derhalve niet gebaseerd zijn op het voorzorgsbeginsel.	Inspreker trekt een eindconclusie op al de door haar aangegeven punten die eerder in deze nota zijn samengevat. Op de punten die inspreker heeft ingebracht m.b.t. de wijzigingen is ingegaan in de verschillende gegeven antwoorden elders in deze nota.

Bijlage 4 Overige wijzigingen

In de tabel in deze bijlage worden nog een aantal andere aanpassingen aan het LAP vermeldt die niet in de inspraak zijn gebracht (met vermelding van de reden). Deze staan los van de in de vorige tabel opgenomen wijzigingen naar aanleiding van ontvangen inspraak.

Nr.	Onderdeel LAP	Wijziging
89.	Divers	De uitspraak van de Raad van State inzake Twence (ABRvS 27 december 2018, ECLI:NL:RVS:2018:4206.) is aanleiding om het LAP op de volgende punten te wijzigen: - van 'opvulling' is alleen nog sprake als het gaat om het opvullen van uitgegraven terreinen aan de oppervlakte (zand- en steengroeves bijvoorbeeld); hiermee verduidelijkt de Raad de uitspraak inzake Edilizia (HvJ-zaak) en volgt daarmee ook de nieuwe definitie van de Kra voor 'opvulling' die spreekt van 'afgegraven terreinen'; - Als gevolg daarvan wordt in het LAP vanaf de eerste wijziging onderscheid gemaakt tussen 'bergen in de diepe ondergrond' en 'opvulling' van mijnen en groeves aan de oppervlakte; ook 'bergen in de diepe ondergrond' wordt aan de begrippenlijst toegevoegd; - De bepaling dat bij opvulling sprake moet zijn van 'inert en niet-gevaarlijk' afval (deze bepaling is in LAP3 als gevolg van het arrest van het HvJ inzake Edilizia ingevoegd), is weer geschrapt. Uitsluitend voor opvulling (volgens de nieuwe definitie) is de bepaling dat sprake moet zijn van niet-gevaarlijk blijven staan omdat deze volgt uit de nieuwe definitie voor 'opvulling' die in de Kra wordt gebruikt; - De met LAP3 ingevoegde definities van 'inerte afvalstoffen' zijn geschrapt; - De nieuwe definitie van 'opvulling' is vooruitlopend op de implementatie van de nieuwe Kra (tweede wijziging) nu reeds in het LAP ingevoegd; - De definitie, omschrijving en toelichting van het begrip 'andere nuttige toepassing' zijn als gevolg van bovenstaande aangepast; - De bepalingen die omwille van de eerdere interpretatie van Edilizia aan de sectorplannen waren toegevoegd worden geschrapt, dan wel gewijzigd naar aanleiding van bovenstaande uitspraak. De tekst van het LAP en bijhorende toelichtende delen zijn als gevolg van bovenstaande als volgt gewijzigd: (<i>Er is besloten omwille van de complexiteit van de wijziging en de gewenste transparantie ook de wijzigingen in de toelichtende delen van het LAP in de NvA op te nemen.</i>) Waar 'opvulling' niet wordt gebruikt in de zin van de definitie uit de Kra, maar het 'vullen van' betekent (de) opvulling vervangen door '<u>het opvullen</u>' Waar 'opvulling' primair gebruik wordt voor ondergronds bergen is opvulling vervangen door '<u>bergen in de diepe ondergrond</u>' F.3.1 <i>F.3.1 Begrippen en definities</i> De definitie van 'andere nuttige toepassing' is als volgt gewijzigd: Andere nuttige toepassing is een nuttige toepassing niet zijnde 'voorbereiden voor hergebruik' of 'recycling' (zoals bedoeld onder d van de afvalhiërarchie van dit LAP zoals opgenomen in paragraaf A.4.2). Voorbeelden (niet limitatief en niet in hiërarchische volgorde) zijn: - hoofdgebruik als brandstof - het verwerken tot materialen die bestemd zijn om te worden gebruikt als brandstof - opvulling <u>en bergen in de diepe ondergrond</u> (*) - het verwerken tot materialen die bestemd zijn om te worden gebruikt als opvulmiddel - inzet als reductiemiddel in hoogovens (*) - inzet als flocculatiemiddel (*) - inzet als DeNOx-middel (*) - detoneren (**), - etc. (*) mits inzet van primair materiaal voor die toepassing wordt vermeden. <u>Zo moet bij het bergen van afvalstoffen als vulstof in Duitse ondergrondse mijnen sprake zijn van een opvulplicht en in andere gevallen – zoals bij toepassing in bepaalde zoutcavernes in Nederland – sprake zijn van een opvulnoodzaak. Voor opvulling mag de gebruikte hoeveelheid afval niet meer zijn dan voor het doel strikt noodzakelijk en mag alleen gebruik worden gemaakt van niet-gevaarlijke en voor het doel geschikte afvalstoffen. Als dat niet het geval is, is sprake van storten (zie verder paragraaf B.12.13).</u> (**) mits inzet van andere explosieven wordt vermeden - komt voor in mijnbouw Beide definities van 'inerte afvalstoffen' worden geschrapt: Inerte afvalstoffen * (in situaties waar het gaat om opvullen van bergen in mijnen en groeves en op stortplaatsen): Afvalstoffen die geen significante fysische, chemische of biologische veranderingen ...()...opgenomen met afvalstoffen die als inert kunnen worden beschouwd. * Richtlijn storten <u>Inerte afvalstoffen (in alle andere situaties): Afvalstoffen die chemisch gezien niet of nauwelijks brandbaar zijn</u> De definitie van 'nuttige toepassing' is als volgt gewijzigd: Elke handeling met als voornaamste resultaat dat afvalstoffen een nuttig doel dienen door hetzij in de betrokken installatie, hetzij in de ruimere economie, andere materialen te vervangen die anders voor een specifieke functie zouden zijn gebruikt, of waardoor de afvalstof voor die functie wordt klaargemaakt. De afvalstoffen dienen, gelet op het arrest C-147/15 van het Europese Hof van Justitie, volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis geschikt te zijn voor het vervangen van primaire materialen. Tot handelingen van nuttige toepassing behoren in ieder geval handelingen die zijn genoemd in bijlage II bij de kaderrichtlijn afvalstoffen (2008/98/EG). De definitie van 'opvulling' is integraal vervangen door de definitie van 'opvulling' zoals die in de nieuwe Kra is gepubliceerd: Opvulling*: <u>Handeling voor nuttige toepassing waarbij niet-gevaarlijk afval wordt gebruikt voor het herstel van uitgegraven terreinen of voor civieltechnische toepassingen bij de landschapsaanleg. Afval dat wordt gebruikt voor opvulling moet dienen ter vervanging van niet-afvalmaterialen, geschikt zijn voor de voornoemde doelen en worden beperkt tot de hoeveelheid die strikt noodzakelijk is om deze doelen te bereiken.</u> <u>N.B. Gezien de interpretatie van de definitie door de RvS in arrest ABRvS 27 december 2018, ECLI:NL:RVS:2018:4206, wordt 'opvulling' in het LAP alleen gebruikt voor mijnen en groeves die aan de oppervlakte liggen. In andere gevallen spreken we in het LAP van 'bergen in de diepe ondergrond'.</u> <u>*: Kaderrichtlijn afvalstoffen</u> De definitie van 'opvulmateriaal' is als volgt gewijzigd: Materiaal dat wordt ingezet voor opvulling zoals gedefinieerd elders in deze begrippenlijst <u>het vullen van groeven en mijnen aan de oppervlakte of in de diepe ondergrond.</u>

Nr.	Onderdeel LAP	Wijziging
		Tot slot is een omschrijving ingevoegd van wat wordt verstaan onder 'bergen in de diepe ondergrond': <u>Bergen in de diepe ondergrond: Vorm van 'andere nuttige toepassing' waarbij geschikt afval wordt gebruikt voor het opvullen van ondergrondse mijnen, en waarbij dat afval niet-afvalmaterialen vervangt. Hierbij kan het ook gaan om inzet van afval bij de vervaardiging van mortels, die vervolgens gebruikt worden als opvulling van ruimten, onder meer de toepassing in mijnen om bodemverzakking tegen te gaan.</u>
A.4.3.2		Wijzigingen in overige onderdelen/hoofdstukken van het LAP: <i>A.4.3.2. Onderscheid nuttige toepassing en verwijderen algemeen</i> ...()... Verder gelden de volgende bepalingen: - Om van 'nuttige toepassing' te kunnen spreken moet het gaan om het terugwinnen van componenten of fracties die bij het verder toepassen ervan in de plaats zullen komen van andere materialen of componenten of, van het klaarmaken van afvalstoffen om andere materialen of componenten te vervangen; - Een tweede voorwaarde om te kunnen spreken van nuttige toepassing is dat voldaan wordt aan het criterium van geschiktheid: het gebruikte afval moet volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis geschikt zijn voor de beoogde toepassing. ^[voetnoot] [voetnoot] Zie voor wat hier verstaan wordt onder 'inerte afvalstoffen' de begrippenlijst van het LAP. - De aard en mate van nuttige toepassing moet voldoende zijn om de indeling te rechtvaardigen; - ...()...
A.4.3.7.2		<i>A.4.3.7.2 Indelen van 'op of in de bodem brengen'</i> Bij het op of in de bodem brengen van afval kan naast verwijdering (D1 en een enkele keer D5 of D12)) in bepaalde gevallen sprake zijn van nuttige toepassing (veelal R3, R5). Hieronder de meest voorkomende situaties: 1. ...()... 2. ...()... 3. <u>Opvulling kan beschouwd worden als nuttige toepassing (R5) als het geen gevaarlijk afval betreft en voldaan wordt aan de voorwaarden voor opvulling uit hoofdstuk B.12 'Storten'.</u> 4. De toepassing van afval in <u>ondergrondse</u> mijnen/groeves kan beschouwd worden als nuttige toepassing (R-handeling zonder nummer ^[voetnoot]) onder voorwaarde dat sprake is van een opvulplicht of een opvulnoodzaak, en sprake is van het gebruik van inerte ^[voetnoot] , niet-gevaarlijke afvalstoffen. Zie hiervoor hoofdstuk B.12 'Storten'. [Voetnoot] Zie voor wat hier verstaan wordt onder 'inerte afvalstoffen' de begrippenlijst van het LAP.
B.7.5.4.3		<i>B.7.5.4.3 Mengen t.b.v. de productie van immobilisaten (vormgegeven bouwstof)</i> In afwijking van het uitgangspunt dat het niet toegestaan is om afvalstoffen die afzonderlijk niet voldoen aan de kwaliteitseisen van het Bbk via mengen alsnog aan die eisen te laten voldoen, kan immobilisatie onder voorwaarde toch worden toegestaan ...()... ...()... 3. Voor afvalstoffen die het resultaat zijn van het concentreren van vervuiling is immobilisatie tot een bouwstof nooit toegestaan, <u>met uitzondering t.b.v. toepassing in zoutcavernes.</u> Het gaat om de volgende afvalstoffen: residu van ...()...
B.10.1		<i>B.10.1 Algemeen (Hoofdstuk 'Andere nuttige toepassing')</i> Andere nuttige toepassing is een nuttige toepassing niet zijnde 'voorbereiden voor hergebruik' of 'recycling' (zoals bedoeld onder d van de afvalhiërarchie van dit LAP zoals opgenomen in paragraaf A.4.2). Voorbeelden (niet limitatief en niet in hiërarchische volgorde) zijn: - hoofdgebruik als brandstof - het verwerken tot materialen die bestemd zijn om te worden gebruikt als brandstof - opvulling <u>en bergen in de diepe ondergrond</u> (*) - het verwerken tot materialen die bestemd zijn om te worden gebruikt als opvulmiddel - inzet als reductiemiddel in hoogovens (*) - inzet als flocculatiemiddel (*) - inzet als DeNOx-middel (*) - detoneren (**), - etc. (*) mits inzet van primair materiaal voor die toepassing wordt vermeden. Zo moet bij het gebruik <u>bergen</u> van afvalstoffen als vulstof in buitenlandse <u>Duitse</u> ondergrondse opslag <u>mijnen</u> sprake zijn van een opvulplicht en <u>in andere gevallen – zoals</u> bij toepassing in bepaalde zoutcavernes <u>in Nederland –</u> sprake zijn van een opvulnoodzaak. Daarnaast is uitsluitend sprake van nuttige toepassing als voor de opvulling gebruik wordt gemaakt van inerte ^[voetnoot] , niet-gevaarlijke afvalstoffen. <u>Voor opvulling mag de gebruikte hoeveelheid afval niet meer zijn dan voor het doel strikt noodzakelijk en mag alleen gebruik worden gemaakt van niet-gevaarlijke en voor het doel geschikte afvalstoffen.</u> Als dat niet het geval is, is sprake van storten (zie verder paragraaf B.12.13). (**) mits inzet van andere explosieven wordt vermeden - komt voor in mijnbouw [Voetnoot] Zie voor wat hier verstaan wordt onder 'inerte afvalstoffen' de begrippenlijst van het LAP.
B.12.2		<i>B.12.2 Storten of nuttige toepassing?</i> ...()... Indien er een opvulplicht (bijvoorbeeld op basis van een milieuvergunning) of een opvulnoodzaak (bijvoorbeeld bij een aangetoond gevaar op instorting) bestaat <u>voor (buitenlandse) ondergrondse mijnen</u> , is dit een duidelijke indicatie dat sprake is van een handeling van nuttige toepassing. Daarnaast moet voldaan worden aan het criterium van geschiktheid: het gebruikte afval moet volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis geschikt zijn voor de beoogde toepassing. Als het gaat om het opvullen van mijnen en groeves betekent dit dat uitsluitend inerte , niet-gevaarlijke afvalstoffen mogen worden gebruikt. Dit volgt uit het arrest van het Europese Hof van Justitie inzake Edilizia Mastrodonato (C-147/15). <u>Bij opvulling kan uitsluitend sprake zijn van een handeling van nuttige toepassing als de hoeveelheid afval niet meer is dan voor het doel strikt noodzakelijk en gebruik wordt gemaakt van niet-gevaarlijke en voor het doel geschikte afvalstoffen.</u>
B.12.13.3		<i>B.12.13.3 Nuttige toepassing van afval in de diepe ondergrond</i> Afvalstoffen kunnen - indien milieuhygiënisch verantwoord, hetgeen uit de vergunningaanvraag en het milieueffectrapport moet blijken - nuttig worden toegepast in de diepe ondergrond, bijvoorbeeld wanneer oude mijnschachten of zoutcavernes wegens instortingsgevaar of stabiliteitsproblematiek met afvalstoffen worden opgevuld. De instabiliteit maakt het opvullen immers noodzakelijk en door afvalstoffen te gebruiken, worden primaire grondstoffen gespaard. Voor de opvulling van groeves en mijnen mogen echter uitsluitend inerte ^[voetnoot] , niet-gevaarlijke afvalstoffen worden gebruikt. Als andere afvalstoffen worden gebruikt is geen sprake van nuttige toepassing, maar van storten (verwijdering) ^[voetnoot] .

Nr.	Onderdeel LAP	Wijziging
	B.12.13.4	[voetnoot1] Zie voor wat hier verstaan wordt onder ‘inerte afvalstoffen’ de begrippenlijst van het LAP. [voetnoot2] Dit volgt uit het arrest van het Europese Hof van Justitie inzake Edilizia Mastrodonato (C-147/15). Zie verder beleidskader B.12.2. <i>B.12.13.4 Opvullen zoutcavernes</i> ...()... Alhoewel het gebruik van afvalstoffen voor stabilisering van instabiele zoutcavernes als een nuttige toepassing wordt gekarakteriseerd indien sprake is van het gebruik van afvalstoffen die daar volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis geschikt voor zijn [voetnoot1], moet bovendien...()... [voetnoot] Dit volgt uit het arrest van het Europese Hof van Justitie inzake Edilizia Mastrodonato (C-147/15). Zie verder beleidskader B.12.2. ...()... - In alle gevallen ...()... anders zal liggen dan cavernes waarvan het opvullen van uit preventief oogpunt wordt overwogen - In geval er sprake is van een potentieel instabiele en niet inherent veilige caveerne en een kapitaalintensief gebruik van de bovengrond, zal de toepassing van afvalstoffen zoals hiervoor aangegeven als nuttige toepassing kunnen worden beschouwd. Daarvoor is wel noodzakelijk dat wordt aangetoond dat de te gebruiken afvalstoffen daar volgens de meest recente wetenschappelijk en technische kennis geschikt voor zijn [voetnoot1]. - In geval er sprake is van het preventief opvullen van een caveerne die als stabiel en/of inherent veilig is aangemerkt, moet het opvullen van de caveerne worden beschouwd als een vorm van verwijdering. Hetzelfde geldt als de initiatiefnemer afvalstoffen wil inzetten die daar volgens de meest recente wetenschappelijk en technisch kennis niet geschikt voor zijn [voetnoot1]. Gelet op het moratorium ...()....
	B.12.14	[voetnoot1] Zie voor wat hier verstaan wordt onder ‘inerte afvalstoffen’ de begrippenlijst van het LAP. [voetnoot2] Dit volgt uit het arrest van het Europese Hof van Justitie inzake Edilizia Mastrodonato (C-147/15). Zie verder beleidskader B.12.2. <i>B.12.14 Kern van beleid t.a.v. storten</i> De verschillende verwijzingen naar voetnoot 65 worden uit deze hele paragraaf geschrapt: Dit volgt uit het arrest van het Europese Hof van Justitie inzake Edilizia Mastrodonato (C-147/15). Zie verder beleidskader B.12.2. De tekst van het zesde en zevende aandachtstreepje is als volgt gewijzigd: - ...()... - <u>Uitsluitend</u> Het het vullen van aangetoond instabiele zoutcavernes wordt uitsluitend beschouwd als nuttige toepassing, als sprake is van het gebruik van afvalstoffen die daar volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis geschikt voor zijn. - o In alle gevallen zal aantoonbaar moeten zijn dat de hoeveelheid kalkslurry zoals deze bij de zoutwinning en -productie vrijkomt onvoldoende is om de stabilisering binnen de gewenste tijdsperiode (die voor daadwerkelijk instabiele cavernes anders zal liggen dan cavernes waarvan opvulling vanuit preventief oogpunt wordt overwogen) tot stand te brengen en dus de inzet van andere afvalstoffen noodzakelijk is. - o In geval er sprake is van een potentieel instabiele en niet inherent veilige caveerne en een kapitaalintensief gebruik van de bovengrond, zal de toepassing van afvalstoffen als hiervoor aangegeven als nuttige toepassing kunnen worden beschouwd. Daarvoor is wel noodzakelijk dat wordt aangetoond dat de te gebruiken afvalstoffen daar volgens de meest recente wetenschappelijk en technische kennis geschikt voor zijn. - Indien sprake is van een zoutcaveerne die als stabiel en/of inherent veilig is aangemerkt, is sprake van storten (verwijdering). Er is eveneens sprake van storten als de te gebruiken afvalstoffen, volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis, niet geschikt zijn om primaire materialen te vervangen. Dit wordt, gelet op het moratorium, niet toegestaan, ook niet in de vorm van het preventief opvullen.
	B.13.5	[voetnoot1] Zie voor wat hier verstaan wordt onder ‘inerte afvalstoffen’ de begrippenlijst van het LAP. [voetnoot2] Dit volgt uit het arrest van het Europese Hof van Justitie inzake Edilizia Mastrodonato (C-147/15). Zie verder beleidskader B.12.2. <i>B.13.5 Specifiek beleid overbrenging voor nuttige toepassing</i> Op de volgende aspecten t.a.v. overbrenging voor nuttige toepassing wordt hieronder verder ingegaan: - ...()...
	B.13.5.5	[voetnoot1] Zie voor wat hier verstaan wordt onder ‘inerte afvalstoffen’ de begrippenlijst van het LAP. [voetnoot2] Dit volgt uit het arrest van het Europese Hof van Justitie inzake Edilizia Mastrodonato (C-147/15). Zie verder beleidskader B.12.2. <i>B.13.5.5 Overbrenging voor ‘backfilling’ als vorm van nuttige toepassing</i> Het toepassen van afvalstoffen in de diepe ondergrond, zoals bijvoorbeeld het opvullen van oude mijnschachten/groeves of zoutcavernes wegens instortingsgevaar of stabiliteitsproblematiek, kan slechts als nuttige toepassing worden gezien indien bij de kennisgeving kan worden aangetoond dat sprake is van een opvulplicht of een opvulnoodzaak (zie ook B12 Storten: verwijdering of nuttige toepassing), en de voor de opvulling te gebruiken afvalstoffen daar volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis geschikt voor zijn. Als het gaat over opvulling van mijnen en groeves betekent dit dat uitsluitend inerte [voetnoot1], niet gevaarlijke afvalstoffen mogen worden gebruikt [voetnoot2]. [voetnoot1] Zie voor wat hier verstaan wordt onder ‘inerte afvalstoffen’ de begrippenlijst van het LAP. [voetnoot2] Dit volgt uit het arrest van het Europese Hof van Justitie inzake Edilizia Mastrodonato (C-147/15). Zie verder beleidskader B.12.2. De kennisgever kan ...()... geldt.
	B.13.9	[voetnoot1] Zie voor wat hier verstaan wordt onder ‘inerte afvalstoffen’ de begrippenlijst van het LAP. [voetnoot2] Dit volgt uit het arrest van het Europese Hof van Justitie inzake Edilizia Mastrodonato (C-147/15). Zie verder beleidskader B.12.2. <i>B.13.9 Kern van beleid van overbrenging van afvalstoffen</i> - ...()... - Het overbrengen t.b.v. het toepassen van afvalstoffen in de diepe ondergrond kan uitsluitend als overbrenging t.b.v. nuttige toepassing worden gezien wanneer aangetoond kan worden dat er sprake is van een opvulplicht of een opvulnoodzaak en dat sprake is van afvalstoffen die daar volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis geschikt voor zijn. Als het gaat om de opvulling van mijnen en groeven is uitsluitend sprake van nuttige toepassing bij het gebruik van inerte, niet gevaarlijke afvalstoffen.
	F.6.2	[voetnoot] Zie voor wat hier verstaan wordt onder ‘inerte afvalstoffen’ de begrippenlijst van het LAP. <i>F.6 Achtergronden bij ‘indelen naar verwerking’</i> <i>F.6.2 Onderscheid nuttige toepassing en verwijdering algemeen (bij paragraaf A.4.3.5.2)</i> Op basis van Nederlandse ...()... in de plaats komen van andere materialen die voor die functie hadden moeten worden gebruikt. Daarnaast moeten afvalstoffen volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis geschikt zijn om die andere materialen te vervangen. Dit houdt in dat afvalstoffen andere materialen kunnen vervangen zonder dat dit nadelige gevolgen heeft voor de voorzorgsmaatregelen voor het milieu. M.a.w.: bij het gebruik van afvalstoffen mag geen sprake zijn van negatievere gevolgen voor het milieu dan bij het gebruik van ander materiaal (EHvJ, C-147/15).
	F.6.7	<i>F.6.7 Op of in de bodem brengen (bij paragraaf A.4.3.7.2)</i> De voetnoot bij de eerste volzin “Bij het op of in de bodem brengen van afval kan sprake zijn van D1, R3, R5 of R-handeling zonder nummer [voetnoot].” wordt is als volgt gewijzigd: [voetnoot] Dit speelt onder meer bij opvulling bergen in de diepe ondergrond <i>Indelen van de toepassing van afval in mijnen en groeves</i>

Nr.	Onderdeel LAP	Wijziging
		...().... Conform jurisprudentie kan het toepassen van afvalstoffen voor de vervaardiging van mortels die gebruikt worden als opvulling opvulmateriaal in ondergrondse mijnen om instorten tegen te gaan, onder voorwaarden worden aangemerkt als een handeling van nuttige toepassing ('andere nuttige toepassing' in de afvalhiërarchie, R-handeling zonder nummer). Ten eerste moeten de De gebruikte afvalstoffen <u>moeten</u> in de plaats komen van primaire grondstoffen die anders hadden moeten worden gebruikt. Ook moeten de gebruikte afvalstoffen volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis geschikt zijn om de anders gebruikte primaire grondstoffen te vervangen. Voor opvulling van mijnen en groeves betekent dit bovendien dat uitsluitend inerte en niet-gevaarlijke afvalstoffen mogen worden gebruikt.^[voetnoot]. Deze voorwaarden van vervangen van primaire materialen en van geschiktheid gelden geldt ook voor het gebruik van afvalstoffen als vulstof in zoutkoepels. Volgens bestaande jurisprudentie moet hier bovendien sprake zijn van een opvulplicht of opvulnoodzaak om aangemerkt te kunnen worden als andere nuttige toepassing. Indien niet kan worden aangetoond dat er een opvulplicht of opvulnoodzaak is en/of de in te zetten afvalstoffen niet geschikt zijn om primaire materialen te vervangen, wordt uitgegaan van storten en betreft het een verwijderingshandeling D1. <u>Voor 'opvulling' mag de hoeveelheid afval niet meer zijn dan voor het doel strikt noodzakelijk en moet de afvalstof geschikt zijn en het afval niet-gevaarlijk. Indien niet aan deze voorwaarden wordt voldaan betreft het een verwijderingshandeling D1.</u> ...()... <i>Overige situaties waarin sprake is van op of in de bodem brengen</i> In overige gevallen wordt bij het maken van het onderscheid D1-R3 of D1-R5 gesproken van nuttige toepassing als het hoofddoel van de inzet van deze specifieke afvalstof is om componenten of fracties uit het afval nuttig toe te passen en de afvalstoffen daarbij in de plaats te laten komen van primaire grondstoffen die anders hadden moeten worden gebruikt. Voorwaarde is wel dat deze afvalstoffen daar volgens de meest recente wetenschappelijke en technische kennis geschikt voor zijn.^[voetnoot]. <i>F.7.2.2, sub a onder kopje 'De indeling'</i> Indien aantoonbaar is dat de gestolde afvalstoffen als bouw materiaal primaire grondstoffen vervangen en het niet om opvulling <u>of bergen in de diepe ondergrond</u> gaat is het mengen van de inerte afvalstof ..().. <i>F.7.2.2, sub b onder kopje 'De indeling'</i> Als de gestolde afvalstoffen worden ingezet voor opvulling in het vullen van een ondergrondse mijn of een groeve waarvoor een opvulplicht geldt, is het mengen van de inerte afvalstof met andere afvalstoffen R12. Het thermische proces is ook R12. Het toepassen van de gestolde afvalstoffen is <u>R5 (opvulling) respectievelijk</u> een R-handeling zonder nummer (<u>bergen in de diepe ondergrond</u>). <i>F.7.2.2, sub a onder kopje 'De monitoring'</i> Voor monitoring is het deel van de inerte afvalstof dat wordt toegepast als opvulmateriaal 'andere nuttige toepassing' in de vorm van opvulling <u>of bergen in de diepe onderbrond</u>. <i>F.7.2.5, laatste alinea onder kopje 'De indeling'</i> - Het toepassen van de rookgasreinigingsresiduen is 'andere nuttige toepassing' in de vorm van opvulling-bergen in de diepe ondergrond. Dit is een R-handeling die niet is opgenomen in de lijst van bijlage II van de Kaderrichtlijn. E.01 t/m E.85 Deel E – de sectorplannen In alle sectorplannen waar naar aanleiding van het uitspraak van het HvJ inzake Edilizia een voetnoot is ingevoegd bij 'storten' in paragraaf III 'overbrenging vanuit Nederland' t.a.v. 'inerte en niet-gevaarlijke afvalstoffen' is deze voetnoot weer geschrapd: Onder storten valt ook opvulling van mijnen en groeves met niet-inert en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie ook het beleidskader § B.12.2. In alle sectorplannen waar in het beleid voor overbrenging vanuit Nederland t.a.v. 'storten' de volgende bepaling is opgenomen, wordt deze weer geschrapd: Onder dit verbod valt ook overbrenging t.b.v. opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie de toelichting op het sectorplan en zie beleidskader B.13.5.5. Of Onder dit verbod valt ook overbrenging t.b.v. opvulling van mijnen en groeves met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen. Zie de toelichting op het sectorplan en zie beleidskader § B.13.5.5. In de sectorplannen 20 (AVI-bodemas), 30 (zeefzand) en 34 (asfalt) wordt bij overbrenging vanuit Nederland t.b.v. nuttige toepassing onderstaande passage geschrapd en vervangen door de tekst met een zelfde strekking zoals die in het ontwerp-LAP3 was opgenomen vóór de aanpassing van het beleid n.a.v. de uitspraak Edilizia: Overbrenging voor opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is ook niet toegestaan aangezien recycling mogelijk is en, gelet op het gestelde in B.12.2, sprake is van storten. <u>Dit verbod geldt ook voor overbrenging t.b.v. opvulling of bergen in de diepe ondergrond, alsmede het vervaardigen van mortels die gebruikt worden als opvulmateriaal.</u> In de sectorplannen 21 (AVI-vliegas), 24 (Reststoffen energiewinning uit biomassa), 26 (rookgasreinigingsresidu) is de tekst als volgt gewijzigd: Bij overbrenging vanuit Nederland t.b.v. andere nuttige toepassing: Overbrenging voor opvulling van mijnen en groeves met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is niet toegestaan aangezien, gelet op het gestelde in B.12.2, sprake is van storten. <u>Bovenstaande beleid staat ook de overbrenging toe voor opvulling of bergen in de diepe ondergrond, alsmede voor het vervaardigen van mortels die gebruikt worden als opvulmateriaal onder voorwaarde dat:</u> <u>• de reststoffen worden gebruikt in de plaats van primaire materialen én</u> <u>• als het opvulling betreft, uitsluitend niet-gevaarlijke afvalstoffen worden gebruikt én</u> <u>• als het bergen in de diepe ondergrond betreft, uit de kennisgeving blijkt dat sprake is van een opvulplicht of opvulnoodzaak.</u> Sectorplan 29 (steenachtig materiaal) is als volgt gewijzigd: Bij overbrenging vanuit Nederland t.b.v. andere nuttige toepassing is voor deelstromen a en b de tekst als volgt gewijzigd: Overbrenging voor opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is ook niet toegestaan aangezien recycling mogelijk is en, gelet op het gestelde in B.12.2, sprake is van storten. <u>Dit verbod geldt ook voor overbrenging t.b.v. opvulling of bergen in de diepe ondergrond, alsmede het vervaardigen van mortels die gebruikt worden als opvulmateriaal.</u> Bij overbrenging vanuit Nederland t.b.v. andere nuttige toepassing is voor deelstromen c en d de tekst als volgt gewijzigd: Overbrenging voor opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is ook niet toegestaan aangezien, gelet op het gestelde in B.12.2, sprake is van storten. <u>Dit verbod geldt niet indien het overbrenging betreft voor toepassing in zoutcavernes.</u> Sectorplan 31 (gips) is als volgt aangepast: Bij overbrenging vanuit Nederland t.b.v. andere nuttige toepassing is voor recyclebaar gips de tekst als volgt gewijzigd: Overbrenging voor opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is ook niet toegestaan aangezien recycling mogelijk is en, gelet op het gestelde in B.12.2, sprake is van storten. <u>Dit verbod geldt ook voor overbrenging t.b.v. opvulling of bergen in de diepe ondergrond, alsmede het vervaardigen van mortels die gebruikt worden als opvulmateriaal.</u> Bij overbrenging vanuit Nederland t.b.v. andere nuttige toepassing is voor niet-recyclebaar gips de volgende tekst geschrapd: Overbrenging voor opvulling met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is niet toegestaan aangezien, gelet op het gestelde in par.B.12.2 sprake is van storten.

Nr.	Onderdeel LAP	Wijziging									
		Sectorplan 78 (ONO filterkoek) is als volgt gewijzigd: De minimumstandaard is als volgt gewijzigd: Storten, ...().... Nuttige toepassing is niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie. Uitzondering hierop betreft - recycling (bijvoorbeeld metaalterugwinning) onder voorwaarde dat geen diffuse verspreiding van de zware metalen plaatsvindt en de zware metalen ook niet worden verdeeld over een substantieel groter volume; - <u>nuttige toepassing in van natuurlijke barrières voorziene ondergrondse bergplaatsen die moeten worden opgevuld (denk aan zoutcavernes in het buitenland).</u> Bij overbrenging vanuit Nederland t.b.v. andere nuttige toepassing de tekst als volgt gewijzigd: Overbrenging voor opvulling van mijnen en groeves met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is ook niet toegestaan aangezien, gelet op het gestelde in B.12.2, sprake is van storten. Bij overbrenging vanuit Nederland t.b.v. verbranden of andere vormen van verwijdering dan verbranden of storten is de tekst als volgt gewijzigd: Tenzij als vervolghandeling een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort (nationale zelfverzorging). Overbrenging voor opvulling van mijnen en groeves met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is niet toegestaan aangezien, gelet op het gestelde in B.12.2, sprake is van storten. Sectorplan 81 (Hardingszouten) is als volgt gewijzigd: De minimumstandaard is als volgt aangevuld: Storten, ...().... Andere verwerkingsvormen ...()... <u>Nuttige toepassing in van natuurlijke barrières voorziene ondergrondse bergplaatsen die moeten worden opgevuld (denk aan zoutcavernes in het buitenland) is toegestaan.</u> Bij overbrenging vanuit Nederland t.b.v. andere nuttige toepassing de tekst als volgt gewijzigd: Overbrenging voor opvulling van mijnen en groeves met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is ook niet toegestaan aangezien, gelet op het gestelde in B.12.2, sprake is van storten. Sectorplan 83 (arseensulfide slib en arseensulfide filterkoek) is als volgt gewijzigd: Bij overbrenging vanuit Nederland t.b.v. andere nuttige toepassing de tekst als volgt gewijzigd: Overbrenging voor opvulling van mijnen en groeves met niet-inerte en/of gevaarlijke afvalstoffen is ook niet toegestaan aangezien, gelet op het gestelde in B.12.2, sprake is van storten.									
90.	B.12.14	Halverwege de paragraaf wordt de tekstuele dubbeling verwijderd: Concreet betekent dit voor de praktijk o Bergen van afval in de diepe ondergrond van afvalstoffen die niet ter plaatse uit de bodem afkomstig zijn blijft in beginsel verboden.									
91.	E.06	In de afbakening van dit sectorplan staat van oudsher dat 'plantaardige olie' bij het GFT hoort. Dat is niet zo. Zie ook de lijst met wel/niet GFT afvalstoffen die in de toelichting op het sectorplan is opgenomen. Daarnaast vindt een structuur-aanpassing plaats daar waar het gaat om TGT óf THT. De volgende tekstuele wijziging is daarom doorgevoerd in de eerste rij van de afbakening onder paragraaf I: ...()... Voorbeelden van wat wordt verstaan onder gft (niet limitatief – zie ook par. IV)): • schillen en resten van groenten, fruit en aardappelen, • resten van gekookt eten, • plantaardige olie, • onkruid en ander fijn tuinafval zoals twijgen en bladeren, • voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot) en THT (tenminste houdbaar tot) datum is. • <u>voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot) datum is,</u> • <u>voedsel dat over de THT (tenminste houdbaar tot) datum is.</u>									
92.	E.07	De volgende tekstuele wijziging is doorgevoerd in de eerste rij van de afbakening onder paragraaf I: Het gaat hierbij om organische afval dat (niet limitatief): • ...()... • wat naar aard en samenstelling vergelijkbaar is met gescheiden ingezameld groente- ,fruit,- en tuinafval van huishoudens (gft-afval), zoals: - o (gekookt) keukenafval en etensresten (swill); - o voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot) en THT (tenminste houdbaar tot) datum is. - o <u>voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot datum is);</u> - o <u>Voedsel dat over de THT (tenminste houdbaar tot) datum is.</u> Ook wordt een typefout in de minimumstandaard onder a gecorrigeerd: aërobe wordt <u>aerobe</u>.									
93.	E.11	Aan paragraaf II wordt aan de tweede zin van de eerste bullet onder de kop "Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard" de volgende voetnoot toegevoegd <u>[nr.] Zie voor de vraag of pyrolyse of thermisch kraken kan worden aangemerkt als 'chemische recycling' de toelichting bij dit sectorplan.</u>									
94.	E.33	In de tabel in paragraaf II worden de aanhef van categorie f als volgt gewijzigd: Uit <u>c</u> of d afgescheiden 'dakbedekking vreemde' stromen									
95.	E.56	In de tabel van de minimumstandaard is de nummering abusievelijk a, c, b i.p.v. a, b, c. Dit wordt in deze eerste wijziging gecorrigeerd tot: <table><tr><td>a.</td><td>PCB-houdende afgewerkte olie</td><td>...()...</td></tr><tr><td>c.b.</td><td>Halogeenhoudende afgewerkte olie</td><td>...()...</td></tr><tr><td>b.c.</td><td>Overige afgewerkte olie (niet PCB- en niet halogeenhoudend)</td><td>...()...</td></tr></table>	a.	PCB-houdende afgewerkte olie	...()...	c .b.	Halogeenhoudende afgewerkte olie	...()...	b. c .	Overige afgewerkte olie (niet PCB- en niet halogeenhoudend)	...()...
a.	PCB-houdende afgewerkte olie	...()...									
c .b.	Halogeenhoudende afgewerkte olie	...()...									
b. c .	Overige afgewerkte olie (niet PCB- en niet halogeenhoudend)	...()...									

Nr.	Onderdeel LAP	Wijziging																		
		Deze wijziging heeft verder geen consequenties voor de rest van het sectorplan of de bijbehorende toelichting.																		
96.	E.82	Als gevolg van de wijzigingen van sectorplan 26 (rookgasreinigingsresidu), waar de verwijzing naar sectorplan 82 is vervallen, moet ook 'rookgasreinigingsresidu' uit de afbakening van sectorplan 82 worden geschrapt. De toelichting op 'kwikhoudend afval' in paragraaf I is als volgt gewijzigd: Afval verontreinigd met een kwikgehalte van tenminste 0,1 mg/kg droge stof, zoals bijvoorbeeld (niet limitatief): • Kwikhoudend slib, ...()... van aardgas en -olie; • Actief kool en rookgasreinigingsresidu, vrijkomend bij afvalverbranding; • ...()...																		
97.	F.03	De definitie van 'compost' is aangepast aan de definitie van het Uitvoeringsbesluit meststoffenwet die per 1 januari 2019 is gewijzigd. De definitie wordt integraal gewijzigd in het volgende: <u>Product afkomstig uit een aeroob proces, dat bestaat uit één of meer organische afvalstoffen die al dan niet met bodembestanddelen zijn gemengd en die met behulp van micro-organismen zijn afgebroken en omgezet tot een homogeen en zodanig stabiel eindproduct dat daarin alleen nog een langzame afbraak van humeuze verbindingen plaatsvindt en dat niet mede bestaat uit dierlijke meststoffen en niet verpompbaar is.</u>																		
98.	F.05	Bij het invoegen van de afvalcategorieën van bijlage 5 van LAP3 in de Activiteitenregeling milieubeheer bijlage 11 zijn taalkundige gebreken in de volgende beschreven categorieën gecorrigeerd. Bijlage 5 van het LAP wordt daar vervolgens weer mee in overeenstemming gebracht en als volgt gewijzigd: <table><tr><td>62</td><td>ga</td><td>afgewerkte olie van minerale of synthetische oorsprong (inclusief mengsels) met de volgende kenmerken: • het gehalte aan polychloorbifenylen is kleiner dan of gelijk is aan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 of 180; en • het gehalte ...()... </td></tr><tr><td>63</td><td>ga</td><td>afgewerkte olie van minerale of synthetische oorsprong (inclusief mengsels) met de volgende kenmerken: • het gehalte aan polychloorbifenylen is kleiner dan of gelijk is aan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 of 180; en • het gehalte ...()... </td></tr><tr><td>103A</td><td>ga</td><td>grond die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004, met uitzondering van PCB, gelijk <u>aan</u> of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde</td></tr><tr><td>103B</td><td>nga</td><td>grond die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004, met uitzondering van PCB, gelijk <u>a</u>n of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde</td></tr><tr><td>104A</td><td>ga</td><td>baggerspecie waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 gelijk <u>aan</u> of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde en die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.</td></tr><tr><td>104B</td><td>nga</td><td>baggerspecie waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 gelijk <u>a</u>an of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde en die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.</td></tr></table>	62	ga	afgewerkte olie van minerale of synthetische oorsprong (inclusief mengsels) met de volgende kenmerken: • het gehalte aan polychloorbifenylen is kleiner dan of gelijk is aan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 of 180; en • het gehalte ...()...	63	ga	afgewerkte olie van minerale of synthetische oorsprong (inclusief mengsels) met de volgende kenmerken: • het gehalte aan polychloorbifenylen is kleiner dan of gelijk is aan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 of 180; en • het gehalte ...()...	103A	ga	grond die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004, met uitzondering van PCB, gelijk <u>aan</u> of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde	103B	nga	grond die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004, met uitzondering van PCB, gelijk <u>a</u> n of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde	104A	ga	baggerspecie waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 gelijk <u>aan</u> of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde en die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.	104B	nga	baggerspecie waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 gelijk <u>a</u> an of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde en die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.
62	ga	afgewerkte olie van minerale of synthetische oorsprong (inclusief mengsels) met de volgende kenmerken: • het gehalte aan polychloorbifenylen is kleiner dan of gelijk is aan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 of 180; en • het gehalte ...()...																		
63	ga	afgewerkte olie van minerale of synthetische oorsprong (inclusief mengsels) met de volgende kenmerken: • het gehalte aan polychloorbifenylen is kleiner dan of gelijk is aan 0,5 mg/kg (as received) per congeneer 28, 52, 101, 118, 138, 153 of 180; en • het gehalte ...()...																		
103A	ga	grond die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004, met uitzondering van PCB, gelijk <u>aan</u> of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde																		
103B	nga	grond die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moeten worden aangemerkt, waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004, met uitzondering van PCB, gelijk <u>a</u> n of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde																		
104A	ga	baggerspecie waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 gelijk <u>aan</u> of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde en die op basis van de Eural als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.																		
104B	nga	baggerspecie waarvan het gehalte aan stoffen vermeld in bijlage IV van Verordening EG/850/2004 gelijk <u>a</u> an of hoger is dan de in die bijlage genoemde grenswaarde en die op basis van de Eural niet als gevaarlijk afval moet worden aangemerkt.																		
99.	F.05	Aan voetnoot [4] wordt een verwijzing toegevoegd ... () ... Zie hiervoor ook paragraaf <u>B.7.5.2</u> en paragraaf Error! Reference source not found. In voetnoot [7] bij de tabel met afvalcategorieën wordt een tekstfout hersteld: [7] Het gaat niet om • ...()... • voor kunststof laminaatverpakkingen omdat die in praktijk niet voor recycling geschikt zijn (categorie 109). • ...()...																		